

**በውኑ በማርያም ማመን
ደገባሃልን?**

**መጋቢ ፕብ-ብ ሰቡሞን
ዘሀገረ ገሽን ደብረ ክርቢ ማርያም አምባሰላ
2000 ዓ.ም /ሚኒኒየም/**

© መጋቢ ጥበብ ሰሎሞን

1ኛ እትም 2000 ዓ.ም

መብቱ በህግ የተጠበቀ ነው

ALL RIGHTS RESERVED

ሚሲኒየም 2000 ዓ.ም

እግዚአብሔርን በምትረዳግ በዚች ትውልድና ዘመን መካከል
በእምነት ሽፋን መረጃ የሌላችው ሲመርድ ሲዋረድ የመጡ
አስተሳሰቦችና እምነቶች ሁሉ የትኛውም ሰፍራ ቢይዙ
ጉልበት አጥተው ይጠድቃሉ!

የመጀመሪያ እትም 2000 ዓ.ም
First printing 2008

አዘጋጅ:-

መጋቢ ጥበብ ሰሎሞን (ቀሊስ)

☒ 32613 አዲስ አበባ

☎ 0913065879

ኢትዮጵያ

MEGABITEBEBE. SOLOMON/ REV/

☒ 32613 Addis Ababa

☎ 0913065879

ETHIOPIA

ፕሮ 28/2000 ዓ.ም ወደ ጌታ ሰላዳት ስለመምህራችን ብጹእ
ሕቡነ መርሐ ክርስቶስ አገልግሎት ስንገዛቸው ክብር ይሁን!

ስእውነት የቆመ እውነተኛ

የቅዱስ ወንጌል አርበኛ

የሃገርና የሕዝብ ጉበኛ

የድሃ አደገች ዳኛ

መርሐ ክርስቶስ ስክርስቶስ አንደኛ !!

ብጹእ ሕቡነ መርሐ ክርስቶስ ያስተሳሰሩት ታሰቡሩክ
«ወንጌል ማለት ክርስቶስ ነው። ክርስቶስ ውጥ እውነትም ህይወትም ቢተክርስቲያንም
የለም። ይህንን ብቻ እስተምራችሁ ለቤተክርስቲያን ተስፋ ሁኗት፤ ከውድቀትም ታደጋት
ታደሳችሁ እድሳት፤ ልዑል እግዚአብሔር ከእናንተ ጋር ለዘላለም ይሁን!» / በጸሐፊ ከተወሰነ
የተወለደ/

ብጹእ አባታችን ሆይ ባለፈው ዘመን ሆኖ ገን ለደሞትም፣ የሰጠንን የክርስቶስ አደራ
ለላፍታም እንዲሁም። ለሃገር፣ ለሕዝብና ለቤተክርስቲያናችን የሚጠቅመውን ወንጌልን ብቻ አስተምረው
ጠንካራና ታማኝ ደቀመዝሙር ለላደረጉን ሰርዎም ሰክሊል ስንገዛቸው ክብር ይሁን!!

© መጋቢ ፕብሊሽን ሰሎሞን

1ኛ እትም 2000 ዓ.ም

መብቱ በህግ የተጠበቀ ነው

ALL RIGHTS RESERVED

ሚሲኒየም 2000 ዓ.ም

አገዚአብሔርን በምትረዳግ በዚች ትውልድና ዘመን መካከል
በእምነት ሽሩን መረጃ የሌላችሁ ሲጠርድ ሲሞረድ የመጡ
አስተሳሰቦችና እምነቶች ሁሉ የትኛውም ሰፍራ ቢይዙ
ጉልበት አጥተው ይጠድቃሉ!

የመጀመሪያ እትም 2000 ዓ.ም
First printing 2008

አዘጋጅ:-

መጋቢ ፕብሊሽን ሰሎሞን (ቀሲስ)

☒ 32613 አዲስ አበባ

☎ 0913065879

ኢትዮጵያ

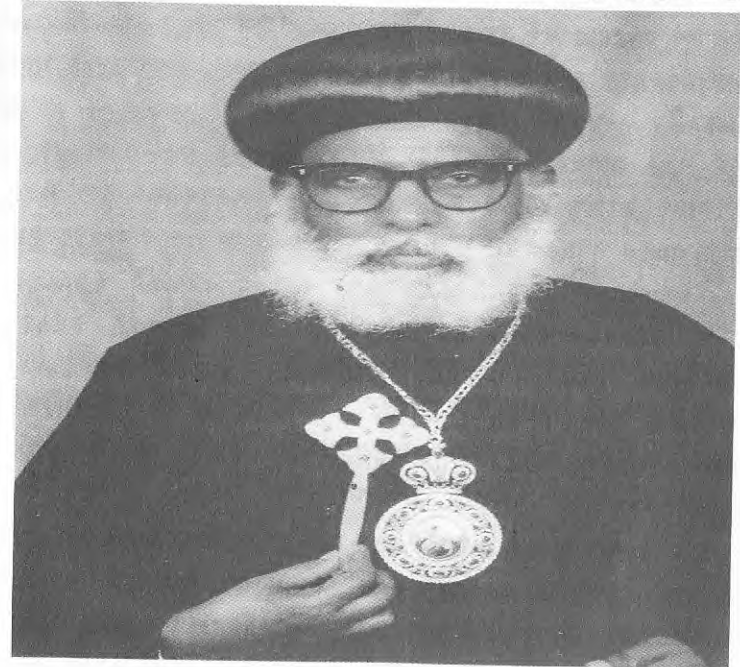
MEGABITEBEBE. SOLOMON/ REV/

☒ 32613 Addis Ababa

☎ 0913065879

ETHIOPIA

ፕሮ 28/2000 ዓ.ም ወደ ጌታ ሰሄዱት ስስመምህራችን ብጽኦ
አቡነ መርሐ ክርስቶስ አገልግሎት ለአገዚአብሔር ክብር ይሁን!

ለእውነት የቆሙ አውነተኛ

የቅዱስ ወንጌል አርበኛ

የሃገርና የሕዝብ ጉበኛ

የድሃ አደጎች ዳኛ

መርሐ ክርስቶስ ለክርስቶስ እንደኛ !!

ብጽኦ አቡነ መርሐ ክርስቶስ ያስተላለፉት ቃሶ ቡራኪ

«ወንጌል ማለት ክርስቶስ ነው፡፡ከክርስቶስ ውጭ አውነትም ህይወትም ቢተክርስቲያንም
የለም፡፡ይህንን ብቻ አስተምራችሁ ለቤተክርስቲያን ተስፋ ሁኗት፡፡ከውድቀትም ታደጓት
ታደሳችሁ እድሷት፡፡ ልዑል አገዚአብሔር ከእናንተ ጋር ለዘላለም ይሁን!» / በጽሑፍ ከተወሰነ
የተወሰደ/

ብጽኦ አባታችን ሆይ ባስረክደኝ ቢሞትም ራእይ ግን እይሞትም ፡የሰጡንን የክርስቶስ እደራ
ለእኔታም እንዘነጋውም፡፡ ለሃገር፡ ለሕዝብና ለቤተክርስቲያናችን የሚጠቅመውን ወንጌልን ብቻ አስተምረው
ጠንካራና ታማኝ ደቀመዝሙር ለሳደረጉን ለርስዎም እክሊል ለአገዚአብሔርም ክብር ይሁን!!

ምስጋና

ከሁሉም በላይ ደህንን መጽሐፍ ለክብሩ እንደጽፍ በመንፈሱ እነሳስተ ሳስጀመረን ለስጋም ሳስፈጸመን፤ ብቻውን ገዢና ፈጣሪ ሆኖ ለሚመለከው፤ በሰራውና በፍርዱ የማንም ስለቸደየት ለማደሰፈገውና ለማደሳሳተው፤ እንደ ልጁን ለሰለሙ ልጆች ጋጢስት ቢላ እንዲሆን ሰላክሰንና ላዳነን፤ በዘመናት መካከል ህልፈትና ሽረት ስለሰበት፤ በላይ በሠማይ በታች በምድር ያሉ ገዥዓና ህያዋን ፍጥረታት ሁሉ ያስከርክርና መገት ቀና ብለው ማየት እንኳን ላይቻላቸው በርዕደተ ልብ ለሚሰግዱለት፤ ነጭ ዙፋን ላይ ሰተ ቀመጠው ለልዑል እግዚአብሔር ከዘለዓለም አለክ ዘለዓለም ክብርና ምስጋና ይሁንለት።

በመቀጠልም የእግዚአብሔርን ክብር ሳይነኩና ሳያሳኩ፤ ሳይሸረረፍና ሳይሸርፉ ሌትና ቀን ያስክረሩት በዙፋኑ ሰር እየሰገዱ ሰገደትን፤ እየቀደሱ ቅድስናን፤ እየጸለሉ ጸሎትን፤ እየፈረ ፈረሐ እግዚአብሔርን ሳስቀማረን መጽሐፍ ቅዱሳዊውን የሚሰጠር መድብላቸውን ሳካፈሉን ለቤተክርስቲያን መንፈሳዊ ቅንነት እንዲኖረን ሳስቀማረን ለማቸው እንዲጠቀስ ሳልፈለጉ ለቅርቶቻቸው ሲቃውንት ለባቶች ልባዊ ምስጋናየን ስቀርባለሁ።

እንዲሁም የዚህን መጽሐፍ ረቂቅ በማንበብ ገንቢ ስለቸደየትና መረጃ ስለሙን፤ በምክራቸውና በጸሎታቸው ሳልተለዩን ለዚህ መጽሐፍ ዝግጅት ቀላ ደጋውን ጋራ ሸንተረረን የብስ ባህረን ስቀረርጠው ለበርካታ ዓመት ያህል ስብረውን ተገዘው ሰረዱንና ለማቸው እንዲጠቀስ ሳልፈለጉ የሰባቸችን ስምሳክ እግዚአብሔር ረጅም ዕድሜ ብረክ ዘመናትን ይስጥልን።

የመጽሐፍንም ረቂቅ በሙሉ ያስደካምና ያስመለስቸት ሌትና ቀን በኮምፒውተር በመጻፍ የርማቱንም ሰራ በትዕግስት በማጣራት መጽሐፉ እሁን ሳለበት ደረጃና የገጽ ቅንብር እንዲይዝ ሳደረገችልን እህት፤ የመጽሐፉን የሸፋን ስዕል ቅንብርም ለሰራልን ወንድም እንዲሁም ረቂቁን ወሰደው ውድ ጊዜያቸውን ያስመታክት ለጥተውንና እንቅስቃሴቸውን ሰውቸው የተጠቀምኩባቸውን ጥቅሶችና ትንታኔዎች ከቅዱሳት መጽሐፍት ጋር ያሰውን መገናዘብ ከነለነ-ጽሑፍ ቅንብር ይዘታቸውና ስቀማመማቸው ጋር ሚስጠራቸውን በማስማማት ሰረዱን ከስምንት በላይ ሰህኑ ስለነ-መሰከት ምሐራን ቸራ መድኃኒዓለም እንደ ባለጠገነቱ መጠን በሚያስፈልጋችሁ ሁሉ ይመሳሰባችሁ እሳለሁ።

መጋቢ ጥበብ ሰሎሞን /ቀሲሲ/

2000 ዓ.ም

ማስታወሻነቷ

በ1426 - 1460 ዓ.ም በመጨረሻው ክርስትና ትምህርት ውስጥ እንገዳና ኑፋቂ ትምህርት ስምጥተ ለማርያም እንዲሰገዱ ባስገደዳቸው ጊዜ ሰንጉሥ ስሕጺ ዘርዓ ያዕቆብ “እኮ ዘረከብን ቅድመዝ እንዘይብል አሰገድ ለማርያም ዘፋንበሰ ዘይትበሀል አሰገድ ስሕብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ፡- ከዚህ በፊት ስሕብ ለወልድ ለመንፈስ ቅዱስ አሰገዳለሁ የሚባል እንጂ ለማርያም አሰገዳለሁ የሚል አላገኘ ንም” በማለት ቀረጥ ስቋማቸውን ላይፈረ መልስ ሰሰሙና፤ በዚህም ምክንያት ከብዙ ድብደባ በኋላ “ጉንጽ” ተብሎ በሚጠራ “የሕሰቃ ማንኪያ” አስርቤት ውስጥ ሰድለት ወር ታሰረው በሰባተኛው ወር በዓብይ ቃል ሶስት ጊዜ “ክርስቶስ” ብለው ሰተ ሰው ለክቡር ስሕባ አስጠፋናሰ ዓምደ ሃይማኖት ወማንተተ ቤተክርስቲያን ዘጉንዳጉንዶ እና ንጉሱ ስሕ ዘርዓ ያዕቆብ የጻፈውንና የሳከሳቸውን የ“ተስም ረ ማርያም”ን መጽሐፍ ቅድ “የኑፋቂ መጽሐፍ ስለሆነ ከቤተክርስቲያናችንና ከበሕታችን ስናስገባውም” በማለታቸው በገፍ ታሰረው በስደባባይ ምሳሳቸውን እጃቸውንና እግራቸውን በየተራ በመቀረጥ ከዚያም ከጭንቅሳታቸው በታች መሪት ቀብረው የጋማ እንሰሳትን ስንዳባቸው፤ ገሚሶችን ደረቅ እንሠት ስብሰበውና ስንድደው ለማገዳቸው፤ ጠብሰውም ስለማይ ስሞራ ስሰሙሕቸው፤ ገሚሶችንም በወቅቱ ክርስትናውን ሲፈታተኑ ስንበራ መስላሞች (“እማሊቃውያን”) እንዲገድሏቸው ስሰሙሕቸውና በሰይፍ ስተፈጁ እንዲሁም ቅሪታዎች ስክርስተስ ወንጌልና አውነት በየበረሃው በየጫካውና በየገደላገደሱ በመስደድ ስተቅበዘበዙ ለ15ኛው ክፍለዘመን የክርስቶስ ለማእታት ለሆኑ ሰደቂቀ አስጠፋናባቸው ሁሉ በእውነት ይሁንዳችን።

1.7ድህ ስለው ወስነው። 7ድህ ስባ አስጠፋናሰ። 7ድህ ስባ ስበክረዙን ። 7ድህ ስባ ሰህራ። ጌታቸው ጋይሌ ፡ደቂቀ አስጠፋናሰ ፡በህገ ስምሳክ፡ ኮሌድቪል(ሚኒሶታ)፡ ገጽ 26፣111፡ 1996 ዓ.ም። መምህር ወማንበር ዘጉንዳጉንዶ ደብረ ገሪባን ማሪያም ገዳም፡ 7ድህ ስለነ አስጠፋናሰ ዘጉንዳጉንዶ፡ ገጽ 145-166፡ 1996 ዓ.ም።

የሸፋን ሰዕል መገለጫ

በ15ኛው ክፍለ ዘመን በአጼ ዘርዳ ያዕቆብ ዘመን መንግሥት “ከምድረ እስራኤል መጥተዋል” ብሎ ከሚዘረዝራቸው በርካታ ንዋይ ቅዱሳትና ገማደ መስቀሉን ጪምር ከነአመጣጡ ሁኔታ የሚተርከው ዛሬ በገሽን ደብረ ክርቤ የሚገኘው “መጽሐፈ ጤፋት” “ወንጌላዊው ሱቃስ ስሷታል” ብሎ የሚናገረውን የማርያም፣ የታቀፈችውም ልጅ ሊዩሱስ ክርስቶስ፣ በገረና በቀን ደግሞ መልአክት ቅዱስ ሚካኤልና መልአክት ቅዱስ ገብርኤል እንደሆነ የሚታሰበው ሰዕል ነው።

ይህ ሰዕል ለመጽሐፉ ሸፋን እንዲሆን የተመረጠበት ዋና ምክንያት በብዙ ሊትዩጽያውያን የቢተክርስቲያናችን ሰዎች ዘንድ “ምስሉ ፍቁር ወልዳ” - ማርያም ከተወደደ ልጇ ጋር ወይም «ቶሆ በሃሲት» (ተናጋሪ እሽ ባይ ሰዕል) ተብሎ ስለሚታወቅና ስለሚታመን እንዲሁም የማርያም ሰዕልና ትምህርት የአመጣጥ መነሻው ወንጌላዊው ሱቃስ እንደሆነ ተተርሶ ስለሚጠቀሰና ሐዋርያት ያስተላለፉልን አብነት እንደሆነም ተደርጎ ስለሚቆጠር በዚህ መጽሐፍ ሳንሳናቸው ነጥቦች ይህ ሰዕል መጽሐፍ ቅዱስ ስለማረም ከገሰጸው ሀሳብ ጋር ያስውን ንጽጽር ከስር መስረቱ ሰማየት ያመችን ዘንድና ስለማርያም ያሰው አምልኮ ጥምር ስመፈተሽ ከሌላው በጥቂቱም ቢሆን በመሻሉና አመላካች በመሆኑ ነው።

በመሆኑም አንባቢያን ሰዕሉን በጥሞና በመመልከት እውን እስራኤላዊቷና በገሊላ አውራጃ በናዝሬት ከተማ ትናሮ የነበረችዋን የጌታችን የመድኃኒታችን የሊዩሱስ ክርስቶስን እናት ከዚች እናት ምስልና አስባበስ ጋር ልትመሳሰል ትችላላችን? ደግሞስ ወንጌላዊው ሱቃስ ለአሊ ነበረን? ብሎ ከወዲሁ ጥቂት ሰዓት ወስዶ እንዲመረምር ያመችው ዘንድ ስመርዳት ነው።

ማውጫ

78

ርእስ

☛ መቅደም.....	7
☛ መገቢያ.....	9

ምዕራፍ አንድ

☛ ቅድስት ደንገል ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ	18
☛ የቅድስት ደንገል ማርያምና የቅዱስ ገብርኤል ውይይት.....	20
☛ የቅድስት ደንገል ማርያምና የአልሳቢጥ ውይይት.....	23
☛ የቅድስት ደንገል ማርያም ዝማራ.....	25
☛ ቅድስት ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ ስምን ተጠቀሰች?.....	29

ምዕራፍ ሁለት

☛ ቅድስት ደንገል ማርያም የማን ልጅ ናት? ዘመዶቿ እንዳን ነበረ?.....	31
☛ ማርያም ከሌተች በላይ ወደስ ከሌተች መካከል የተባረከች.....	36

ምዕራፍ ሶስት

☛ ሌተች በብሉይ ኪዳን ቢተመቅደሰና ቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ ይገቡ ነበርን? ...	40
--	----

ምዕራፍ አራት

☛ የዩሌናና የማርያም ገንኙነት.....	51
☛ ከክርስቶስ ልደት በኋላ ዩሌናና ማርያም በጋብቻ ተወስነው ናረዋልን?.....	60
☛ የክርስቶስ ወንድሞች የዩሌና ልጆች ብቻ መሆናቸው መረጃ አለን?.....	67

ምዕራፍ አምስት

☛ ማርያም ስለሚሰው ስም ትርጉም.....	68
☛ ስማርያም የተሰጡ የክብር ስሞች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ናቸውን?.....	77

ምዕራፍ ስድስት

☛ አድራሻቸው ወደማርያም የሆኑ ጸሎተኛ	85
--------------------------------	----

ምዕራፍ ሰባት

- የማርያም ሰዕል (ሰእስ አድህና) የሚባለው ክዋት መጣ?..... 107
- ሰማርያም ምስል መስገድ እንዲት ተቀባይነት አገኘ?..... 113
- የእግዚአብሔር ትእዛዝ ለሰምሰሱት ምን ይላል?..... 117
- ምስል ስተጠክሰበት ስምሳክ ጤደም ማርያም ለማክበር አያገለግልምን?..... 117
- ምስሉ ርቀሮ ጤደዳ የተባለው ሰዕል የቅድስት ድንገል ማርያምን እጅነተኛ መልክ ይመስላልን?..... 119

ምዕራፍ ስምንት

- ቅድስት ማርያም በስዋዕድ መጻፈርትና በትውረት ጭስጥ..... 123
- ቅድስት ማርያም የጩርስ ጋጢስት የሰባትምን?..... 123
- ማርያም ጋጢስት የሰባትም ሲሉ ምክንያታዊ መረጃችው ያስኪዳልን?..... 124
- ክርስቶስ ከማርያም ጋጢስትን ያስመረራል ምክንያት ምንድነው?..... 125
- መጽሐፍ ቅዱስ ማርያም ጋጢስት እንደሌለባት ይናገራልን?..... 127
- የማርያም ሰደትና የኢትዮጵያ ስሐራት ሆኖ መስጠት ጉዳይ መጽሐፍ ቅዱስ ምን ይላል?..... 129
- ማርያም ታማሚዳለችን?..... 132
- ማርያም ለሰለሞን ጋጢስት ሞታ፣ በሶስተኛው ቀን ተነስታና ዓርጋ በቀኝ ተቀምጣለችን?..... 141
- ማርያም የማዳን ታል ኪዳን ተስጥቷታልን?..... 146
- የማርያም በዓሳት የሚባሉት እንዲት ጭጡ?..... 149
- ማርያም በክርስቶስ ረት ክልላው የተሰየ ቀረቢታና ስክብርት አላትን?..... 154
- በጸበልና በማርያም ስም መረጠስ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነውን?..... 155
- ማርያም ብቻዋን ዓለም ላይፈጠሮ በስምሳክ ህሊና ታለባ ትኖሮ ነበርን?..... 157
- ክርስቶስን ለናነሳ ማርያምን፣ ማርያምንም ለናነሳ ክርስቶስን ማንሳታችንና ሁለቱን ማምሰካችን ነውን?..... 159

ምዕራፍ ዘጠኝ

- ስለማርያም የሚናገሩ መጻፈርት እንዲት ተጠሰዱ?..... 161
- የመጻፈርቱ የአጻጻፍ ስልት ይዘት..... 173
- ስለማርያም የጻፈ ታዋቂ ገለልዎች እነማንና ምን ነበሩ?..... 179

ምዕራፍ ስስር

- ስለማርያም የሚጠቀሱ የተሰጡ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ክፍሎችና ማብራሪያዎቻችሁ..... 197
- የመጽሐፍ ቅዱስ አተረጓጎም..... 197
- መዝሙረ ዳዊት 86(87)+5..... 203
- መዝሙረ ዳዊት 44(45)+9-12..... 205
- ትንቢተ ኢሳይያስ 60+14..... 207
- ትንቢተ ኢሳይያስ 1+9..... 209
- ትንቢተ ሕዝቅኪል 44+2..... 209
- የሉቃስ ጤንገል 1+48..... 212
- የዮሐንስ ጤንገል 2+3-5..... 213
- የዮሐንስ ጤንገል 19+26-27..... 214
- የዮሐንስ ራሳይ 12+1-17..... 216

ምዕራፍ ስስራ አንድ

- ማጠቃለያ፡- ማርያም ያስችበት ጉባዔ ሲፈተሽ..... 220
- ዋቢ መጻፈርት..... 226

መቅደም

ይህ መጽሐፍ በክርስትናው ዙሪያ የተሰለፈ ሁሉ ሊያገለግልና ከእርሱ ዘንድ ሊኖር የሚችል ሲሆን በጥናት ምክንያት በክርስትናው ውስጥ ስርገ በመገባት በብዙ ትውልዶች መካከል በትውፊት ሲጠርድ ሲሞረድ ቀደት የመጣው የሰህተት ስለተምህር መጽሐፍ ቅዱስ የሚናገረውን እውነት በሰዎች ልብ ተቀባይነት እንዲያገኝና እንዲታወቅ ስልም እንዲበረዝ ሲናቅ የማይቻል ስሉታዊ ተጽእኖ በማድረግ ከዚህ ሰለባነት ክርስቲያን ህብረተ ሰብ ራሱን ለማዳንና ለከባቢው በቅዱስ መጽሐፍ እውነት ብቻ በመለወጥና በመመለስ ነጻ እንዲያውም ለሰሚያስተምር ነው።

ሐይማኖታዊ የትውፊት መጽሐፍትችን ከመጽሐፍ ቅዱስ ስንጻር ከማነጻጸር በቀር ይህ መጽሐፍ የሰዎችን እምነት የመንካት (የመደፈር) ውይይት የመጣደብ ስልም ሲላ የተ ሰጠረ ተወሳኝ የሰውም። በመሆኑም እንባቢያን በታሰ እግዚአብሔር ክብብ ውስጥ እንዲኖሩና ያሰንን ለመለካከት በመፈተሽ የምንጠሰደው እርምጃ ራሳችን እንድንመርጥ የሚተውልን ነው።

ቅድስት ማርያምን በተመለከተ ሰዎች ከሁለት ስከራራ ስቅጣጫዎች ስንዲን ጠይመን ለሰው ያዘነብሳሉ። ስንደም ቅድስት ማርያምን እድገ በማንባት ለእያሁን ክርስቶስ ሁለተኛውን ሰራሪ ይስጣሉ። ለሳናውም ጥረትን ገሰፊ በማድረግ የሚገባትን ደረጃ ከመለጠት ይታቀባሉም። ለልባቢጥ በመንፈስ ቅዱስ ተሞልታ «የጊታዩ እናት» ብላታሉት።/ሉቃ 1:43/ ይህም ማርያምን ለማክበር በቂ ቃልና ምክንያት ነው ከዚህ ውጥ የሚሆን መጨመር ስልም መቀነስ ውድ ጽንፈኝነት ማዕዘን ጥገ ያደርሳል። መጽሐፍ ቅዱስ ለስቅድስት ድንገል ማርያም የሚናገረውን ይኸንኑ ብቻ ማለት ከቃሉ ጋር መስማማት ነው።

በተረፈ ይኸንን መጽሐፍ በገጠጽ ማንም ሰው ማንበብ እንዲችል ለማድረግና እውነትን በማስረጃ ለማቅረብ የተሰደዩ መረጃዎችን በግርጌ በኩል ያስቀምጣልና እንባቢ የተጠቀሱትን መጻሕፍትና ክፍላቸውን በማየት የበለጠ ትምህርት ሲያገኝ ይችላል ። ልዩ መገስጫ ካልተሰጠ በስተቀር የተጠቀሱት ሁሉም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ከ1954 ዓ.ም እትም የተወሰዱ ሆነው በልዩ እትኩሮት ንባቦች ካልተገለጹ በቀር የተጠቀሱት ጥቅሶች

እንባቢ የራሱን መጽሐፍ ቅዱስ ገጠጽ እንዲያነባቸው ለማድረግ ምዕራፍና ቁጥረ ብቻ እንዲቀመጥ ተደርጓል። ሌላው እንባቢያን መጽሐፉን በጠጥነት ማንበብ ከቻሉ ሳይሰሰቹ መገንዘብ እንዲችሉ ለማድረግ እንዲሁም ለማስተማርም ሆነ ለመመልከት በማውጫ በኩል ሂደው የማንበብ ወምድ ሳላቸው ሰዎች ደግሞ በፈሰሱት ርእስ ጉዳይ በቂ መረዳት እንዲያገኙ ለማስቻል በሌሎች ተያያዥ ርእስ ነገር ሳይ የተባረረ ሀሳቦች በጥቂቱም ቢሆን በድጋሚ በየክፍላቸው እንዲገለጹ ተደርጓል። ፈጽሞ የረደዱና የቅንብር ጉድስት የሰበትም ማለት ባይቻልም የተቻለው ጥረት ሁሉ ተደርጓል።

በመሆኑም ይህ መጽሐፍ በእዲ የገባለት ሰው ከዚህ መጽሐፍ በማጣቀስ እሲያም ሌላው እንዲያነበው በመለጠት ክርስቶስ ያዘዘውን ሐዋርያዊ ተወሳኝ /ማቴ 28:19/ ለመፈጸም የበኩሉን ስለተዋጽኦ ለሰሚያበረከትሰት እንዲያስተምርበት ውይም ለሌላው እንዲያውስ በስክብርት ይጠየቃል።

ይትባረክ እግዚአብሔር ስምላክ ለማዕከት ለቡህኒ

ውእቱ ወልድህ ውእቱ ሰዓሰም።

አሚን።

አማኝ።

መግቢያ

የሕይወት ሁሉ መመሪያና መርህ መነሻና መድረሻ ጅማረውና መሠረሻው እግዚአብሔር ስምዐክ የላከው የእግዚአብሔር ቃል ነው። እርሱ እንደመደደደ ከራሱ በራሱና በራሱ ክብር ረገድ በመመንገሥ አማካኝነት በቅዱሳን ሰዎች ሰዎችን መደራሱ ክብር የሚሰጠበትን ቃል ለምድር ሰጠ /2ጴጥ 1:20/። መጽሐፍ ቅዱስ የሮፕረታት ሁሉ የበላይ የሰጠና የህግ ሁሉ ምንጭ ነው። ነብያት፣ ሐዋርያት፣ ሕዝብማሪያትና ጠንገላውያን ሁሉ እንዲያውም ጌታችን ሊዮስ ክርስቶስ እንኳ ሳይቀር ለዚህ ቅዱስ ቃል ክብር ለጥተውና ታዘው ሰበኩ። ምንም ሕይነት ገዢና በሚሊዮን የሚቆጠሩ ተከታዮች ያላቸው ቤተ እምነትና ትምህርቶች ከቃስ እግዚአብሔር ጋር ካልተሰማሙ ስር የሌላቸው ደረቅ ግንዶች ሙጋ የሌላቸው ጉድጓዶች በተራ ነፋስ የሚነዱና የሚንከራተቱ ደመናዎች ናቸው።

እግዚአብሔር ስምዐካችን ሰፊዩ ስገዳገሱቱ ሰዎችን ሊሰይ “እኔ ከሕንተ ጋር እሆናለሁ ስልጥሰህምና ስልተውህም ነገር ግን የዚህን ህግ መጽሐፍ ከሕርህ ስይሰይ የተዳረበትን ሁሉ ትጠብቅና ታደርግ ዘንድ በቀንም በሊሊትም ስለሰጠው ጠደቀንም ጠደ ገራም ስትበጁ/ኢያ 1:5-8/ በማለት ህይወታቸውና ስገዳገሱታቸው ከቃሱ ጋር እንዲዛመድ ጥብቅ መመሪያ ይሰጣል ። ከቃሱ የወጣ ምንም ሕይነት ሰው ቢሆን ከህግ መንግሥቱ እንደወጣ ስደገኛ ጠንጅስኛ ሆኖ ይቀጣል ጠደ ጠህኒም ይጣሳል።

የእግዚአብሔር ቃል መጽሐፍ ቅዱስ ሳይሸራረርና ሳይጨመርበት የሃይማኖታችን መሰረት ሊሆን ይገባዋል። በሕዙብ ጊዜ በእግዚአብሔር ክብር ይገባውና ሙሉ በሙሉ ከ1800 በሚበልጡ የተሰደዩ ቋንቋዎች ተጽፎ ለሰሚገኝ በቀላሉ ልንረዳው እንችላለን። መጽሐፍ ቅዱስ በብዛት ታትሞ በመሸጥና በሰራው በመሰራጨት ረገድ በሰው ዘር ታሪክ ሙስጥ ቀዳሚውን ስራ ሰብተመዳዳሪ ይዟል። ከ1815-1975 ዓ.ም ባሉት ዓመታት ሙስጥ ብቻ ጠደ 2.500.000.000 የሚገመቱ ቅጂዎች ታትመዋል። ይህ እጅግ ከራተኛ ቀጥሮ መጽሐፍ ቅዱስ ምን ያክል በሰው ልጆች ተረባጊ እንደሆነ ይጠቁማል። በእነዚህ ጥቂት ዓመታት ይህን ያህል ቀጥሮ ቢሰራጭ እንኳ ስህንም ቢሆን የቃሱ ረሃብተኞች ብዙዎች ከመሆናቸው የተነሳ ስነተኛ እንደሆነ በየጊዜው ይገባዋል። ነገሱም ስንገባና ስርዓታቸው፣ ፈላጊነት ስርዓታቸው፣ ሳይንቲስቶች ስምርምራቸው፣ ባስተዳሮች ስትዳር ስምረታቸው፣

ልጆች ሰላን ምግባራቸው፣ ቤተክርስቲያን ስትምህርቷና ለመመሪያዋ ተገተው ይፈልጉታል። እንደ እስልምና እንደሞርሞራዊዝምና ቡድኒዝም የመሳሰሉት የክርስቲናው ተቃራኒ እምነቶች እንኳ ሳይቀሩ ሳላቸው ትምህርት መጽሐፍ ቅዱስን ተደገፈው እንጂ ሳይደገፉ ቢነሱ ናር እርባና ቢሰ ሆነው በቀሩ ነበር።

በታሪክ ዘመናት ከሁሉ ደፊት ይበልጥ ተደማጭነት ያለው መጽሐፍ የእግዚአብሔር ቃል የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ጀርመናዊው ባስ ቅኔ የነበረው ሂንሪክ ሃይነ የተባለው ታዋቂ ሰው “ይህን ሁሉ ማስተዋል ያገኘሁት ከሕንድ መጽሐፍ ነው። መጽሐፍ ቅዱስን በማንበብ፡፡ ቅዱስ መጽሐፍ መባሉ ይገባዋል። ስምዐኩን ያጣ ሰው ካለ በዚህ መጽሐፍ አማካኝነት በቀላሉ ሊያገኘው ይችላል” ብሏል።

በእንዳረ ደገሞ በታሪክ ዘመናት ሁሉ የመጽሐፍ ቅዱስን ያህል የክረረ ተቃውሞና ጥላቻ የገጠመው መጽሐፍ የሰም። መጽሐፍ ቅዱስ በሰው ተመስርቻለሁ የምትሰዋ ቤተክርስቲያን እንኳ ሳትቀር ገፍታዋለች። በሕደባባይም ስታጥላው ታውቃለች። በዛሬ ዘመን እንኳ ሳይቀር መጽሐፍ ቅዱስን በማንበባቸውና የህይወታቸው መመሪያ ያደረጉትንና በእውነት የሰበኩትን ሰዎች ታሳዳዳሪነት አሳዳሰችም። ከማህበራዊ ህይወታቸው እንዲገለሱ የተፈረደባቸው ታሪክና ቤቱ ይቀጠራቸው።

እንዳንዶችም መጽሐፍ ቅዱስን ይዘው ሊመጽሐፍ ቅዱስን የሚሰብኩ የተባለውን ትተው ያልተባለውን፣ በልባቸው የቋጠሩትን ሊጠርድ ሊዋረድ የመጣላቸውን ሊያሰናቸው የሚመለስውን ካላስከደም ትውፊት ከሚል ዋሻ ስልዎም ደገሞ ከባህልና በምድር ከሚያያቸው በዕድሜ የገፉ በሰልጣን የላቀ ጊዜ የገጠማቸውን የሰዎች ተረትና ስባባል እየጠቀቀሉ መጽሐፍ ቅዱስን ይቃወማሉ። ይህን ባደረጉ ደቂቃ በርካታ ምእመናናቻቸውንና ሲቃውንታቸውን ያጣሉ። ክብርና ዝናቸው እንኳ ሳይቀር ተሸራርሮ ተሸራርሮ በመሠረሻም ሞገሳቸውን ያጣሉ። በባሰዳንም መበዝበዝ ይጀምራሉ። ከዚያም ባዶ ሠክታቸውን ማለማት ይጀምራሉ።

ዛሬ በአጥር ዘመን ከቤተክርስቲያናችን የወጡ ሰቀጥር አዳጋች የሆኑ ጫተች (ቀጣይ ትውልዶች) የራቁት ሰእውነት ሃይ የሚል በሊሰበት ሕውድ ምህረታችን (ሕደባባይያችን) ሳይ በሊስ ምዕራፍና ጥቅስ ስንቧተር መማሪያ ሰምኔ ብለው መጽሐፍን ገልጠው ስይተው ደቂቃ ባልሞላ ጊዜያት መውተርተራችንን ወዲያ ጥሰው

2.Solomon GoldMan “the Book of Books An Introduction” p 219,1948.

ክርስቶስን የናፈቀ ልባቸው የሌላ ቤቶችን ሊያንኳኳ የሚታዩው ከዕለት ወደ ዕለት በሚያስደነገጥ ሁኔታ ዩሆኑ።

በክርስቲናው ረጅም ጉዞ ውስጥ ከገጠመው በርካታ ፈተናዎች ውስጥ የሳቀው ሐዋርያው ጳውሎስ እንዳለው እውነትን ከሐሰት የመቀላቀልና የመሸቃቀጥ ልምድ ነው /2ቅር 2:17/። በዚህ ልምድ ደግሞ ቤተክርስቲያናችን የቀየ ልምድ ስዳብራለች። የትርጉም ስለማጣ የመጽሐፍ ስገለጻቸው ስርዓቷ የማስተማሪያ መንገዶች ሁሉ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጭ ስውዱን ያልተከተለ የማይታወቅና ስር የሌለው ተረትና ታሪክ ፈጥረ ቃሉን ተብትባ ገደል ታደርገዋለች። በዚህም ያመቻት ዘንድ ማንም ሰው (ምዕመናን) የእግዚአብሔርን ቃል በቀላሉና በቋንቋው መማር እንደማይችልና “ሰባቶች” ብላ ካስቀመጠቻቸው የተለየ ስንድምተኞች ዘንድ ለመላክ ባደረገችው ትግል መሰረት ዛሬ በስብዛኛው ምዕመናን ዘንድ የሚያነበውን መጽሐፍ ቅዱስ እንኳ እንዲጠራጠረው ስድርጋዋለች። ከዛሬ 2000 ስመት በፊት በዚህ ምድር የነበረው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ባለተማረው ትምህርት ቃሉን በርዘው የሚያስተምሩ እንደሚኖሩ እንዲህ ተናገረ ነበር።

«መንገስት ለማዶት በእርሻው መልካም ዘርን የዘረን ሰው ትመሰላለሁ። ሰዎች ሊተኑ ግን ጠላት መጣና በስንዲው መካከል እንክርዳዱን ዘርቶ ሂደ። ስንዲውም በበቀስና ባፈረ ጊዜ እንክርዳዱ ደግሞ ያን ጊዜ ታየ። የባለቤቱም ባርቶ ቀርበው ጌታ ሆይ መልካምን ዘር በእርሻህ ዘርተህ ለእነዚህም? እንክርዳዱን ከወዳት ስገኘ? ስሉት እርሱም ጠላት ይህን ስደረገ ሰላቸው። ባርቶም እንግዲህ ሂደን ብንነቅለው ትወዳለህን ስሉት። እርሱ ግን እንክርዳዱን ስትሰቅሙ ስንዲውን ከእርሱ ጋር እንዳትነቅሉት ስደሆንም። ተዉሽቶ ስለከመክር ጊዜ ስብረው ያደጉ በመክር ጊዜም ስሚጃችን እንክርዳዱን ለስቀድማችሁ ልቀሙ በእሳትም ለማቃጠል በየነደው እስረ ስንዲውን ግን በገተራየ ክተቱ እሳሰሁ ስለ /ማቴ 13:24-30/። ክርስቶስ ራሱ እንደገለጸው በምሳሌው ውስጥ በማሳው ሳይ ስንዲ እንደዘራ የተገለጸው ሰው ክርስቶስን የሚያመለክት ሊሆን የዘራቸው ዘርቶ ደግሞ ክርስቲያናችን (ቤተክርስቲያንን) ይወክላል። በስንዲው መካከል እንክርዳዱ ዘርቶ የሂደው ጠላት ደግሞ ዲያብሱስ ነው። እንክርዳዳቹ የሚያመለክቱት በውሸት ከቃሉና ከዘራ ውጭ ተረታተረታቸውን እየጠቃቀሱ የእግዚአብሔር ስገልጋዮች ነን እያሉና የሚሱ ስመጽኖችና ክፉ ሰዎችን እንደሆነ በዚሁ ምዕራፍ ስብረርተታል /ማቴ 13:36-42/።

ሐዋርያው ጳውሎስም ወደፊት የሚሆነውን ነገር ስለመልከት ተዉማሪ ዝርዝሮችን ሲገልጽ “ከሂደኩ በኋላ ለመንጋው የማይራራ ዉኪኖች ተኩሳዎች እንዲነሱባችሁ ደቀመዛሙርትንም ወደኋላቸው ይሰቡ ዘንድ ጠማማ ነገር የሚናገሩ ሰዎች

በመካከላችሁ እንዲነሱ እኔ ስውቃለሁ” ብሎ ነበር /ሐዋ 20:29-30/።

የቤተክርስቲያኗ ውሳኔ ለዚህ የሆነው ፍትሕ ነገሥት መጽሐፍ እንኳ “ከሃዲያን ካስቀመጣችሁ የሐሰት መጽሐፍት የመሰደ እና ንጽህት የሆነች የእግዚአብሔር መጽሐፍ እንደሆነች ስድርገ ህዝቡን ለማሳሳት ወደ ቅዱስ እግዚአብሔር ቤተክርስቲያን ያገባ ሰው ቢኖር ይሰይ” ይላል።

ይሁን እንጂ የሰልጣን ፕሙና የሆኑ ሰዎች ህዝቡን ለመግዛት ያመቻቸው ዘንድ ሃይማኖተኞች (መስኪሙያን) ሆነው የክርስቲናውን እምነት ለገሰቱካው በሚያመች መልኩ ለመቅረጽ “ዓብይ ጉባኤ ነው” ያሉትን ስብስባ በመጥራት ሃይማኖታዊ ውሳኔ በመስጠትና በማስጠት ቤተክርስቲያኗም እንደመመሪያ እንዲሆንላት የሌለን ትምህርት ጽፈውና ስጽፈው ወደ ቅድስት ቤተክርስቲያን ስለገብተው ቀን ተመደባቸው እንዲነበቡ እንዲተረጎሙ የማይቀበሏቸው ካሉም “ሰም ስጠራራቸው እንዳይታወቅ” ስለገዝተውና ገሰው ያንስራፋቸው እንገዳ ትምህርቶች በቤተክርስቲያናችን በርካቶች ናቸው።

ከእነዚህም በርካታ ባዕድ ትምህርቶች መካከል ስንዲና ዋነኛው ለሰማርያም ያለው የተዛባ ገሰዳ ነው። እንደ ስጸ ዘርዓ ያዕቆብ ሃይማኖታዊ ንቅናቄ (መነቃቃት) እፈጥራለሁ ብሎ በ1431 ዓ.ም በጉባኤ አፈሶን “ወላዲተ ስምላክ በስጋ”፡- በስጋው በኩል የእምላክ እናት ናት ብለው ለሰማርያም የወሰኑበትን ስንቀጽ በመያዝና በተሰደ ደግሞ ተሻሽሎ በ787 ዓ.ም በኒቂያ 2ኛ የተሰበሰበው ጉባኤ ማርያምን «በሥጋ» የሚሰውን መሆኗ ረታዊ ቃል በማውጣት ማርያምን “ወላዲተ ስምላክ፣ እመ ስምላክ - የእምላክ እናት” ተብላ እንደትታመን የወሰነውን እንደመነሻ በመያዝና ለባቱ ስጸ ዳዊት ከፈረንሳይ፣ ከእስፓኝ፣ ከግብጽ፣ ከፍልስጥኤም፣ ከሮምና ከግሪኮች የሰበሰባቸውን የስማዕክት እናቶች ታሪክ በተለይም ዲያና፣ ዲሚትሪ እና ሲረስ የተባሉ የእናት ስማዕክቶችን ተረት ለማርያም ሆጥት “ማርያም ስማሳጃችን ናት በሲኦል ሳሉ ሰዎች ሞታ ተነስታ ዓርጋለች በእሁኑ ሆኖትም እየመጣች ትገሰጣለች ብዙ ተስምርም ሆርታለች ለእርሷም ለዕል ሰገደት ይገባታል” ወዘተ የሚል እንክርዳድ ትምህርትን የንግስናውን ማጽኖና መደነቂያ ስደረገው።

ለጊዜው ይህ ትምህርት በክፍተኛ ሁኔታ ተቃውሞ ገጠመው። ከሞሊዶን ጋር ጭገነው ስገራቸውን ለባዕድ ያስገዙ ባንዳውያን እንደነበሩ ሁሉ የንጉሡን እንደራ ለመጥገብና ስልጣን ለማግኘት ደጅ ደጠኑ የነበሩ ታላላቅ የሃይማኖት ሰባቶች ተቀበሉት።

3.ፍትሕ ነገሱት ንባቡና ትርጉሟው ገጽ 24 ስንቀጽ 2:19 1990 ዓ.ም
4.ስንዲኛው የአፈሶን ጉባኤ በ325 ዓ.ም “እርዩስ ወልደን ፍጡር ነው” ያለበትን ነፋጭ የተጠገበበት ጉባኤ ነው።

እየበረከቱም መጡ። ሕፃ ዘርዓ ያዕቆብም በዚህ ምሳሳቸው የዕብ ልብ ተለምቶት ዘፋርትን ለብስቦና ቀጥሮ ለሰማርያም እንዲጽፉ የጻፉም ስልጣን እንዳላቸው ስላወጁ። በርካቶችም የጽሑፍ ሙያቸውን ለባዕድ ትምህርት መጠቀሚያ ስድርገው “መጽሐፍ ቅዱስ ለሰማርያም ምዕጃ፣ መሞት፣ መነሳት፣ ብሉም ማረገ ለስዕልም መሰገድ ይናገራል” ብለው ጽፈው ስመጡ ከንጉሡም ሙገላ ተቅራቸው ። ርስተ ጉዕት ተሰጣቸው። መጽሐፍቻቸውም በብዛት እየተገለበጠ በየገዳሙ እንዲዳረሰላቸው ተደርጎ ሌሎችም ለመጽሐፍቱ የዚህ ሞያቸውን ተጠቅመው ለዚህ እንዲያመች ስለማመራሳቸው። ለስመትም 33 ቀናት የክበረ በዓላት በማርያም ስም እንዲመደብ ከካህናቱ ጋር ጉባዔ ጠርቶ ስምምነት ስደረገ።

በወቅቱ ይህን ስንቀበልም ያሉ ስባቶች በሙሉ ተጠገዙ፤ ተገደሉ። ማንም ያገኘ ቸው ሁሉ “ጸረ ማርያም” ብሎ እንዲገደላቸው ተደረገ። እስከዛሬም ድረስ በለሆሳስ ደምጽም ቢሆን “ተስምረ ማርያም” የተባለውን መጽሐፍ የማይቀበሉ በርካቶች ናቸው።

ሕፃ ዘርዓ ያዕቆብ ከ1426 - 1460 ዓ.ም ሰ34 ዓመታት ነገሶ ቢሞትም ልጁ ስጺ በዕድ ማርያም ነገሶ ከካህናቱ እጅ ተቀምጦ የነበረውን “ዘሰፋ እስጢፋ” የተባሰ መጽሐፍ ስምጥት እንብቦና ስለነብቦ ለማርያም ስለዕል ለመሰቀልም (ሰእንጢቱ) ስደሰገድም ብለው ዘጸ 20:2-5 ያስተማራትን ታማኝ ካህናት እንደገና ስብስቦ የሰባቱን ጅምር ሥራ ለመፈጸም በራሱ ሥር ስለቃደቱ ገደላቸው። “የማርያምንም ትምህርት ስዶት ስባቱ የጀመረትን የሚቃወም ይገደዳል” ብሎ ሰጠ።

ስጺ በዕድ ማርያም ከ 1460 - 1470 ዓ.ም ለስሐር ዓመታት ነገሶ ቢሞት የመንገስት ሰልጣን ከሰባት ወደ ልጅ ስለነበር ልጁ እስከንድር ከ1470-1486 ዓ.ም ለስሐራ ሰደስት ስመታት ነገሰ። እርሱም በዘመኑ የስዋዕድ ድርሰት በመጻፍ የታጠቀ በመሆኑና እምነቱም እንደ ሕፃ ዘርዓ ያዕቆብ የስማዕከት እናቶች እምነት ስለነበረ የማርያምን ትምህርት “ነገረ ማርያም” ብሎ ስዶሚ ስሙጥቶ “መልከዓ ማርያም” የሚባለውንም መጽሐፍ ጽፎ ዚህ እንዲያወጡለት፤ ምእመናን የወጁቻቸው ለመ ክርስትና ከማርያም ስም ጋር ስዶደዘው በካህናት እንዲያሰደሙ ስሙጅ ወንጌልን የሚሰብኩትን የቤተ ክርስቲያናችንን እውነተኛ ሲቃውንት ስላዳ እርሱም እንደ ስባቶች ሞተ።

ከዚያም ስጺ ስምደ ጽዮን በ1486-1487 ለስንድ ስመት ከስባት ወር ነገሶ ቢሞት ሕፃ ናዶድ ከ1487-1500 ዓ.ም ለስሐራ ሶስት ስመታት በመንገጡ ትንሽ ስደቱ ጋብ ቢልም ብዙ ሳይቆይ ስለሞተ ንገሰውን ስጺ ልብን ደንገል ከ1500 - 1530 ዓም ለሰላላ ስመታት ተረከበ። በወቅቱ የገራኝ ሥር ፋታ ስለነሳና ሕፃ ልብን ደንገል በገንደር በትገራይና በተስዋዩ ቦታዎች ሲንከራተቱ ቆይተው በ1532 ዓ.ም በደብረ ዳሞ ገዳም

በስደት ሳሉ ሞቱ። ነገር ገን ህዝቡ በበርካታ ነገሰታት ለማካኝነት የተዘራውንና የተጻፉትን ትምህርቶችን እየያዘና እያመነበት መሰረት እያገኘ መጥቶ ነበር።

ሕፃ ልብን ደንገል ቢሞት ልጁ ሕፃ ገላውዲዎስ (ስጥናሩ ሰገድ) በሚካ በ1530ዓ.ም ነገሡ። የገራኝ ሥር ከገርቶጋል ወታደሮች ጋር በመሆን ገራኝን ገደለ። የእስልምናውም ረሚ በድንጋጢ ተውጦ ቀዝቀዝ ሲል ነብዶት ነን ብለው ሾልከው የገቡ ሰዎች በሰረት ሲራ ስጺ ገላውዲዎስ በ1549 ዓ.ም ሞተ። ከዚያም ወንድሙ ሕፃ ሚናስ (ስድማስ ሠገድ) በ1549ዓ.ም ነገሡ። እርሱም በ1553 ዓ.ም በወባ በሽታ ሞተ። በዚህ ሁሉ ውስጥ ከስባቶቻቸው የወረሱትን የማርያምን ትምህርት ለማሳደግና ህዝቡ ተቀባይነት እንዲሰጣቸው ለማድረግ ደታገሉ ነበር። በተስደ ልጁ ሰርፀ ደንገል 1553 - 1587 ዓ.ም ነገሡ ሰ34 ዓመታት “የማርያምን ስለትምህርት” ያወቀቀበሉትን “የማርያም ጠላት” ብሎ ስላደዳቸው። በርካታ መጻፊናት “ከሰረብኛ ወደ ገዕዝ የተተረጎሙ ናቸው” በማለት ስላተመ፤ ስለራሱ ። እርሱም በ1589 ዓ.ም የፈጠረውን እንገዳ ትምህርት እንደያዘ እንደሰባቶቹ ሞተ።

ይሁን እንዲ ንገሰናው በዘር ስለነበር የወጅ ልጁ እየነገሰ ቤተ ክህነትን የቤተ መንገስታቸው የመጠናከሪያ ምንጭ ስድርገው በመቁጠርና ለማቸውንና የሰባታቸውን ስም እንደ ቅዱሳን በማስቀጠር “ማርያም ተገልጣ ስናገረቻቸው ፤ቃል ኪዳን ሰጠቻቸው” እያሉ በሰዕሰ ማርያም ገንና ሥር የነገሰታቱን ምስል በሰዕል እያሰራ በቤተክርስቲያን ገደገዳ ሚና ቤተመቅደስ ውስጥ እንዲቀመጡ ፤ኩት እንዲሰብሉ፤ እጣን እንዲታጠቡ፤ ሰገደት እንዲቀርብላቸው ስደረገ። እስከ 1854 ዓ.ም ድረስ ሕፃ ዘርዓ ያዕቆብ ወደ ቤተክርስቲያን ያስገባቸውን በርካታ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆኑ ትምህርቶችን በእውድ ምህረት ለመሰጠት የሚዘማቀቁ ጥቂቶች ስልነበረም።

ዛረ ዛረማ ጽሑፍ ፤ዝማራው ፤ስምዕኑቱ ሁሉ ወደ ማርያም ሆኖ ፀሐይ ደውጣ ብለው ቢላሉና እንደወትሮዋ ጸሐይ ብትወጣ የእመቤቱ ተስምር ተብሎ፡-

“እረ እሰይ ሰሰቴ ሰመረ

ለእመቤቱ ማርያም ነገረዶት ነበረ”

ብለው የሚናገሩ፤ በምጥ ሰተያዘች እናት ለመውሰድ በደረሰች ነፍሰ ጡር ፊት ቀርበው “ጥንቅ ለማሳጅቱ እመቤቱ ማርያም ትቅረብሽ” ብለው ሲሏት፤ ምጡ እየተፋፋመ ሲመጣ “ማርያም ማርያም” ብለው ሲጣሩ ከዚያም ልጁ ሲወሰድ ሲትዩዋን “የማርያም ስራስ” ስትባል የመጣ የሄደው ሁሉ “እንኳን ማርያም ማረችሽ እንኳን ማርያም ሁለት ስደረገችሽ” ሲሏት ተከታይ ጠያቂም “የማርያምን ስራስ ጠይቂ ልምጣ” ብሎ ሲናገር ገብቶ ሲወጣም “ማርያም በሽልም ታውጣሽ እምሮ ማርያም ጥንቅሽንም ታቁመው ” ሲባል

የሚለማው እጼ ዘርዓ ያዕቆብ በማህበራዊ ሕይወት ውስጥ የማርያም ትምህርት እንዲሰሩሩና የእሳት ተእሳት መገባቢያ በማድረግ ህብረተሰቡ ኑረቱውን እንዲለማመደው በማድረግ የተጠቀመበት ዘዴ እንጂ ክእሮሱ በፊት ፈጽሞ ያልነበረ ትምህርት ነበር። እያንዳንዳቸውንም አባባሎችና አገባባቸውንም በአማርኛ ቋንቋ አጠቃቀም መርህ ብንመዝናናቸው ትርጉም አልባ ተረቶች ብቻ ናቸው።

የተወሰደው ህፃን ወንድ ሆኖ ምናልባት በተፈጥሮ ገርዝ ከሆነ “የማርያም ገርዝ” ተብሎ የሚጠራ ሲሆን ምናልባት በተፈጥሮ ልጁ ቅዳ ላይ ጥቁር ነጥብ ካለበትም “ማርያም” ለማለት ነው” እስከዛሬ ድረታል።

የተወሰደውንም ልጃቸውን ቢተክርስቲያን ሲወሰዱ ብዙ መጽሐፍ ቅዱሳዊውን እውነት ሳያውቅ በውዳሴ ማርያም፣ መልክዓ ማርያም፣ በቅዳሴ ማርያም፣ በሰዓታት ቅስና ያገኘው ካህን ወንድ ከሆነ ዓሰራተ ማርያም፣ ሃብተ ማርያም፣ ገብረ ማርያም፣ ኃይለ ማርያም፣ ወልደ ማርያም፣ ሲትም ከሆነች አስካሰ ማርያም፣ ወበተ ማርያም፣ አጽደ ማርያም፣ አመተ ማርያም፣ ጽጌ ማርያም ብሎ በትውፊት ሲወርድ ሲዋረድ እንደመጣው መጠሪያ ለማቸውን ይሰደማል። ወልደ እገዢአብሔር ከመሆንም ያወጣቸዋል።

ካህኑ ስም የማውጣት ዕድሉን ለወላጆቹ ቢሰጥ በአራስ ቤት አሰራ ሲሰሙት እንደነበረው የልጃቸውን ስም በማርያም እንዲጠራላቸው ገና ከቢታቸው ተያደደደ የማርያም ስም ፈልገው ይዘው በመምጣት ሰካህኑ ይነገራታል እርሱም እያመልሳቸውም ያጽድቅላቸዋል።

ልጁ ቢሞትባቸውም የልባቸውን ሃዘን ለማርያም

“ዋይ እንች እምሮ ማርያም
ዋይ ልጅሽን ተቀጥው ዋይ ወየው
ዋይ እንዲት ሆነሽ እንደነበር ዋይ ዋየው
ዋይ ለእንድ ቀን ስታጥው ልጅሽን ዋይ ወየው” ይላሉ

በትውፊት ሲወርድ ሲዋረድ በመጣው የተለበከላቸውንም የአማላጅነት ትምህርት በዚህ ሲያስተላልፉ

“እመቤታችንን አማላጅ አብጃ
በዋዛ እይገኝም የሥላሴ ደጃ
ገንበስ ቀና እያሰች ከሥላሴ ፊት
ታማሳደናሰች ኪዳነ ምህረት
እንች እምሮ ማርያም ቆሚያሰሁ ከደጅሽ
ታማሳጅኝ ብዩ ከእንደዩ ከልጅሽ” ይላሉ ።

ደገሞም ረጅም ጉዞ በሰሜን ሰሜንዝ እስከው ሲወጡ

“እኔ እንችን እምኝ ሰላድ
ምን ሲያደርገልኝ ዘመድ
እኔ እንችን እምኝ ሰንዝ
ምን ሲያደርገልኝ ጉዝንዝ
ለሚ ሰንቅ ነው የእመቤት
ለንድ እፍኝ ሽንብራ የሰንም ከቤት” ይላሉ።

በየሚካፈሉ በየደረሱበትም የተለያዩ ቁርጥራጭ የማርያም አዳዲስ መጽሐፍትና ትምህርት ሲያገኙ ከመመርመር ይልቅ፡-

“ውሆች ቀለም ሆነው እንገዛቸው ብሰር
ቢጽፉት ስያልቅም የማርያም ተስምር” ይላሉ ።

የሰጋ ፈውስ ለበሽታቸው ፈልገው ሲሄዱ ፡-

“ካላወላጃላት ካመኑት በእውነት
ጸበሷ ያደናል ኪዳነ ምህረት
እንችን ያመነ በእውነት ዳነ” ይላሉ።

ደገሞም በፈውስ በርካቶች ላይድት ቀርተው ሲጠራጠሩ፡-

“እመቤት ማርያም እመቤት ሆይ
እንችን ያመነ ሰው ይኮነናል ወይ?
እንችን ያመነ ሰው ፈውስ የሰውም ወይ?” ይላሉ።

በማርያም ስም በተጠራ ገዳማትና አድባራት የማርያምን ክብረ ሰዓሳት ለማክበር በእግር በመገንዝ የጀመረም፡-

“አልጋ በአልጋ ነው መንገዱ
አልጋ በአልጋ ነው መንገዱ
ወደ እምሮ ማርያም ገዳም ሲሄዱ”

ይልና ወዲያው ጋራ ሽንተረረ አድክሞትና እግሩ መላላጥ ሲጀምር መዝሙሩን ገልብጦ

“የመንገድሽ ነገር እይወራ
የመንገድሽ ነገር እይወራ” ይላል።

ድንገት በርቀት ሰው የጠራው መስሎት በድንገት በታላቅ ደምጽ እቤት ቢልና ዞር እይተ የጠራው እንዳሰሰ ቢረዳ ለደማን እንደጠራው ቀጥሮ ወደ ጠራው አቅጣጫ፡-

የማርያም ብቅዳ እየፈጠሩ ነው ብሎ በታላቅ ደምድም ይናገራል።

በማህበራዊ የገንጽነት ጉዳዮችን ሰዎች እርስ በእርሳቸው ለማርያም ሲነጋገሩ «የእናት ወመና ፊት እያሰመዘነ ስንገት ስያሰቀዘነ» ዕቃም እንዲያቀብሏቸው ሲፈልጉ «በቀምህ እምሮ ማርያም ቀሱ ታቅምህ» «ማርያም ትቀምዳህ» ቢሉ ክፉ ስራ ሲሰራ የተገኘና በመንገድ ሁለት ሆነው ሲጓዙ እንዲ በመሃል ገብተው ያቋርጣቸውን «የማርያም ጠላት» ብለው ይስድቡታል ይጠነባታል።

የሚገርመው ምንም የማያውቁ ደመናዊ ፍጥረታትን እንኳ ለምሳሌ አባ ወንጌ ሲያዩ «የማርያም ጠላት» ብለው ሲገድሱት እረንገንዳ ወገብ ቀጥሎ የሆነች ስራሪ ተርብን የመለሰችውን ደገሞ «የማርያም ፈረስ» ብለው ይጠሩታል። አይ ሞንነት!። ማንም ሰው በህልውና ቀይ ሴት ካዩ «የማርያም» ጠይም ሴት ካዩ «ኪዳነ ምህረት» ጠቀር ካላችሁ «ሃና ማርያም» ነች ብሎ ያስተርጉር ይቻላል። ህዳን ልጅ ብቻውን እየተረፈውም ሲሰቅ «የማርያም» እያረፈውትም ይባላል። ታዲያ ይህ ሁሉ አባባል ተሞልተው ማርያምን አሳመሰኩም ቢል ማንን እያታሰሰ ይሆን? እስተዋይ ሰው ቀም ብሎ ሁኔታውን በእግዚአብሔር ቃል መጽሐፍ ቅዱስ መመዘን ይገባዋል።

ይህም መጽሐፍ በብዙ ገለበጦችና ቢተ እምነቶች በሃገር ውስጥና በውጭ ዓለም የሚታመነውን የማርያምን ዶክትሪን ሁሉ ወደ እግዚአብሔር ቃል በማምጣትና በመመዘን የሚያቀርብ በመሆኑና የጌታችንን የመድሃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ እናት የሆነችውን የማርያምን እውነተኛ ታሪክ በመጽሐፍ ቅዱስ በማውጣት ለማሳየት የተዳፈ ነው።

በመሆኑም ስንባቢ ከጽንፈኛ ሃይማኖቶችን ለሚት ወጥቶ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደተዳፈት እንደ ቢሪያ ሰዎች ልብ ስራ በመሆን /ሐዋ 17:10-11/ እያንዳንዱን ነገር በመጽሐፍ ቅዱስ እየመረመረ ለመጽሐፍ ቅዱስን እውነት እንዲገዛ ይመክራል።

መቼም ዓለምና ቢታችን መካሪዋን እንደምትጠላ አውቃለሁ። ክርስቶስንም የሰቀሱት ወዳጆችና ወገኖች ብሎ በሚጠራችው ቢተሰባች እንደሆነ አልዘነጋውም። የባጥ የቀጡን ብለው ስበርካታ ዓመታት የዳፋትን መጽሐፍተኛችውን መልሰው መላወጡ «መልሰ ነው» ብለው ከሰደብ ጋር ለመዳፍ ሁሉ የተዘጋጁ ሰዎች እንዳሉም ጠንቅቄ አውቃለሁ።

ቢሆንም ሃገሪን ህዝቧንና ቢተክርስቷልን እውቃለሁና ምንም ቢሉ በመልካም በማሰብ እውነትን ልነገራችው ቀርጫለሁ። ንብሐ ገብተውና ህይወታቸውን በታሰ እግዚአብሔር መዝነውና አቅንተው ለሰው ህይወት ቁም ነገርና ዋነኛ የሆነውን የተሰቀሰውን ክርስቶስን እንዲሰብኩ መሻቷ ነው። እውነትን ሁሉ በማወቅ እንድንድን ለሚመድ የሰብርሃም የይስሐቅ የደዕቀብ ለምሳክ እግዚአብሔር ይከበር ይመስለን። አሜን!

ምዕራፍ አንድ

ቅድስት ድንገዳ ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ

ማርያም አባቷ ዓሊ እንደነበር በዘር ሐረግ ውስጥ ከመጥቀስ በቀር /ሱታ 3:23/ አጠቃላይ ማንነትዋና ሁኔታዋ የእግዚአብሔር ዓላማ ሰላሳሆን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለፋት አልተጠቀሰም። ሆኖም ከዳዊት ዘር እንደተመሰደች፣ የሴፍ ሰሚባል አይሁዳዊ ስው እንደታወቀ /ማቴ 1:1-18 ርሚ 1:3/ በገሊላ አውራጃ በናዝሬት ከተማ ላላች መልክኩ ቅዱስ ገብርኤል ወደ እርሷ ተልኮ ወንድን ሳታውቅ (ዘ ንበሰ ዘርዓ ብእሴ) በመንፈስ ቅዱስ ጋይደ ቅዱሱን የእግዚአብሔር ልጅ በድንገዱና እንደምትወደድ ተጽፏል። ከመልክኩ ብሰረት በኋላ ታሱን በእምነት በመቀበል ወደዘመዳ እልሳቢጥ እንደሄደች/ሱታ 1:26-40/ ዘመዳ እልሳቢጥም ማርያም ጌታን እንደምትወደድ በመንፈስ ቅዱስ ተረድታ «ከሴቶች መካከል የተባረከኸ ነሽ» እንዳሳታች አያይዛም ማርያም የእግዚአብሔርን ቃል በማመና ብጽዕት እንደሆነች እልሳቢጥ ስትገልጥላት /ሱታ 1:40-45/ ማርያም ስለዚህ ገራም ሁኔታ ብሎ ዚዳንን እየጠቀሰች እግዚአብሔርን አመሰግናለች /ሱታ 1:46-55/ ። ምናልባት የሐንሳስ እስኪመስድ ድረስ ይሆናል ሶስት ወር ያክል ካረጀች በኋላ በጸሐፊው በእልሳቢጥ ቢ ት በንድ ተቀመጠች። ከሶስት ወር ቀደታዋ በኋላ ናዝሬት ወደ ሚገኘው መናፈሪያ ቢቷ በንድ ተመለሰች /ሱታ 1:56/። እርሷም የሴፍ ገን የማርያምን መጽሐፍ አይተ በሰውር ሲተዋት አለቡ ነገር ገን የጌታ መልክክ እርሷን ለመውሰድ እንዳይፈራ በህልም ነገረው። የሴፍም ታዞ የምትወደድ አማኑኤል የተባለውን ጌታ መሆኑን በመረዳቱ እርሷምን ማርያምን ቢወስዳትም የበኩር ልጇንም አስክትዋል ድረስ ለሳወቃትም/ማቴ 1:18-25/።

በዘመኑ ንጉሥ በነበረው ከአውግስጦስ ቴሳር በወጣው የመንገስት የህዝብ ቀጠራ አዋጅ መመሪት የሴፍና ማርያም ወደ ቢተሰሩም ሄዱ። በዚያም የመውሰዳዋ ሰዓት በመድረሱ የበኩር ልጇን ኢየሱስን ወሰደች /ሱታ 2:1-20/። እንደ መሴ ህገ መመሪት የመንዳት ወራቷን ፈጽሞ ወደቢተ መቅደስ ስትሄድ ለምሳክ አገኛትና «...በእኛ ደገሞ በነፍሸ ሰድፍ ያልፋል» ብሎ የሚደርስባትን ሐዘን ተነበየ /ሱታ 2:22-35/።

ከዚያም ስብዓ ስገል (ጠቢባን) በኩክብ ተመርተው ስወስደችው ኢየሱስ ሰገደትና እጅ መንሻ አቅርበው ከተመሰሉ በኋላ በወቅቱ በይሁዳ ቢተሰሩም ንጉሥ የሆነው ሃርድስ ህዳኑን ሲገድሰው እንዳለበ የጌታ መልክክ በህልም ለየሴፍ ስለነገረው ማርያምንና ህዳኑን

ይዞ ጠደ ገብዝ በአንድ ላይ በመሸሸ ሂሮድስም አስኪሞት ድረስ በዚያ ኖረ። ከዚህ በኋላ የጴጥሮን ነፍስ የረሰጉት አንደሞቱ ስሁንም የጌታ መልእክ በግብዝ ስዋሊፍ በህልም ስለነገረው ወደ ትውልድ ሀገራቸው ነዝራት ከተማ ተመለሱ። በዚያም ቅድስት ድንገል ማርያም ኢየሱስን ስላደገች። የሐሰራ ሁለት ስመት ልጅ ሲሆነውም ስሩሲካ በዓል ወደ ኢየሩሳሌም ሄደች። በዚያም ኢየሱስ ጠፍቷት ከሦስት ቀን ፍስጋ በኋላ ብታገኘውም “በስባቱ ቤት እሆን ዘንድ እንዲገባኝ ስላወቃችሁም?” ያሳትን ቃል ምንም ባታስተውሉም በልብዋ ትጠብቀው ነበር /ሉቃ 2:41-52/።

ቅድስት ድንገል ማርያም በናዝራት ከተማ ከነቤተሰቦቿ የታወቀች ሴት ለስነበረች /ማቴ 13:55/ በገሊላ ቃና ሠርገ ያደረጉ ሰዎች ዘንድ በመገኘት በወይን ጠጂ አልፍን ውስጥ የራሷ ተገባር ነበራትና የወይን ጠጂ ስታደሙት ሰዎች ሳይዳረስ ስልቀባቸው ሲቸገሩ ቅድስት ማርያም ለክርስቶስ ነገራ አርሱም በቀና መልስ የመጀመሪያውን ተስምር ስደረገባቸው /ዮሐ 2:1-12/። ከዚያም በኋላ ከኢየሱስ ጋር ጠደ ቅፍርናሆም በመውረድ አርሱ ሲያስተምር ብዙ ጊዜ ትገበኘው ነበር /ማቴ 12:46፣ ማር 3:31-35፣ ሉቃ 8:19-21/ ። በዚህም ሁኔታ አሰክ ቀራኒዮ ተከትላ ኢየሱስ ክርስቶስ በመለቀል ላይ ሲለቀል በእጅጉ በማዘኗ ወደ ቤቱ ወስዶ እንዲያጽናናት ከገርጌው ስር ለነበረው ደቀመዝሙሩ የሐንሰ “አንነት አናትህ” ብሎ ነገረው። የሐንሰም ወደ ቤቱ መሰዳት /ዮሐ 19:25-27/።ከትንሳኤ በኋላ ማርያም ከሐዋርያት ጋር በጸሎት ትተጋ ነበር /ዮሐ 1:12-14/።

በስመቃላይ ብጽሐናዋ /ሉቃ 1:28፣42-45፣ 48/ አምነቷ /ሉቃ 1:34-38፣ 45፣ ዮሐ 2:5/ ታዛዥነቷ /ሉቃ 1:38/ ትህትናዋ /ሉቃ 1:36/ ምስጋናዋ /ሉቃ 1:47፣55/ የብሉይ ኪዳን እውቀቷ /ሉቃ 1:47-55/ ሁሉ ተጠቅሷል ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ማርያም ለመሠረሻ ጊዜ የተጠቀሰችው በሰገነት ላይ ከሌሎች ለማኞች ጋር ስትጸልይ ነው /ዮሐ 1:14/።

የቅድስት ድንገል ማርያምና የቅዱስ ገብርኤል ውይይት

/ሉቃ 1:26-38/

እልዓዲጥ በጸነስት በሰድስተኛው ወር መልእክት ገብርኤል ልጅ የመውለድ መልእክት ይዞላት ጠደምድር መጣ። በዚህ ጊዜ መልእክቱ የመጣው በገሊላ ስውራጃ ከምትገኝ በናዝራት ከተማ ስምትኖርና ለሚ ማርያም ስምትባል ድንገል ልጃገረድ ነበር። ማርያም ከይሁዳ ነገድ ከዳዊት ትውልድ የሆነች ስይሁዳዊት ድንገል ነበረች /ኢሳ 7:14/። በናዝራት ከተማ በስናዲነት ጭዶ ለሚተዳደር ዮሴፍ ስተባስ ሰው የታዉች ስትሆን /ማቴ 13:55/ ሁለቱም ድሆች ነበሩ /ሉቃ 2:24፣ ዘላ 12:8/።

ከሉቃስ ጠገን፤ ምዕራፍ 1:26-33 የቅዱስ ገብርኤልን ሰላምታ ለጢነን ለንመለከተው ማርያም ለጊዜው ገራ እንደተጋባችና እንደረፈች ልንረዳ እንችላለን። “ደስ ይበልጽ ጸጋ የሞላብኝ ሆይ ጌታ ከአንች ጋር ነው” ስላት። መልእክት ጭምታ ሲሠጣት የመጣው ለምንድን ነው? ጸጋ የሞላባት በምን ጭንገድ ነበር? እግዚአብሔር ከአርሷ ጋር የሆነውን እንዲት ነው?

የማርያም ምላሽ በእግዚአብሔር ፊት ትሁትና እውነተኛ እንደነበረ ያሳያል። ከትውንም ከመልእክ ጋር እንደምትነጋገርና ከሰማይ ልዩ ጸጋዎችን እንደምታገኝ ስልጠበቀችም። የሉቃስ ስንድምታው እንደሚለው “ማርያም የኢሳይያስን ትንቢት የሆነውን ኢሳ 7:14 ስታነብ ዶችን ሴት ምንው እኔ በሆንኩ ስላሳትም። እንዲያውም ምንው ከጊዜዋ ደርሼ ጭጥፍ ወርጂ ስገልግዶት በማለት ታስብ እንደነበር ይገባል።” እንዲህ ስይነት ሁኔታዎች እንዲፈጸሙላት የሚያደርግ ምንም የተሰዩ ነገር ስልነበራትም። ስንዳንድ የሥነ መለኮት ስዋቂዎች እንደሚሉት ማርያም ከሌሎች ስይሁዳውያን ልጃገረዶች የተለዩች ብትሆን ኖሮ “መልካም እንግዲህ ጊዜው ደርሷል! እስካሁንም ለጠብቀው ቆይቻለሁ!” ትል ነበር። በፍጹም! ሁሉም ነገር ለአርሷ ስዲሰና ስስደናቂ ዲብእዳ ስስነበር ገራ ተጋብታለች፤ ፈርታለች፤ ደንገጣለችም “ይህ እንዲት ያስ ጭምታ ነው?” በማለትም ስለባለች። ቅዱስ ገብርኤልም ስትፍረ በማለት የማረጋጋት ተገባር ሲያከናውን ይታያል።

ከዚያም መልእክት ገብርኤል መልካሙን ዜና ያበሰራት ኢየሱስ /ያህዋ ደህንነት ነው / ማቴ 1:21 ብላ የምትስይመውን መሲህ እንደምትመልድ ነበር። በመቀጠልም

5.የኢ.ክ.ተ.ዜ /ክ: ጠገን፤ ቅዱስ ሉቃስ ስንድምታ 1:47 : ገጽ 268:ትንሳኤ ዘገባኤ ማተሚያ ቤት :አዲስ አበባ: 1997ዓ.ም::

መልክኩ የኢየሱስን አምላካነትና ስብሐቱን ስለረገጠ በመንገር የምትመልደው ልጅ ታላቅ እንደ ሆነና እንደሚሆን እንጂ በእርሷ ታላቅነት ላይ ለሳተኮረም /ሱቃ 1: 31/::

የሚመስለው ኢየሱስ ንጉስ ሆኖ የዳዊትን ዙፋን በመውረስ ለዘላለም በእስራኤል ላይ ይነገሳል:: እግዚአብሔር ዘዳዊት ጋር የገባውን ቃልኪዳን /2ኛው 7/ እና ለእስራኤል ህዝብ የሰጠውን የመንገስት የተሰሩ ቃላት አያመለክተ ነበር /ኢሳ 9:1-7፣ 11-12፣ 61፣66፣ኢር 33/::

ማርያም ለስመሴሁ የመምጣት ተስፋ ብታውቅም እንዲት እንደሚፈጸም ገን ስታውቅም ነበር:: በሱቃ 1:34 ላይ እስማሙን የሚያሳይ ሳይሆን አምነቷን የሚገልጽ ነበር:: እንዲት ልጃገረድ እንዲት ከወንድ ጋር ሳትገናኝ ልትወልድ ትችላላች ብላ በማስፃ እጩኛዋ ከሆነው ከየሴሩ ጋር ባስመጋባቷና ገንኙነት ፈጽማ ባስማመቷ መልክኩን ወንድ ለስማሳውቅ ይህ እንዲት ይሆናል? ብላ ጠየቀችው:: መልክኩም ይህ በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት የሚፈጸም ተስምር እንደሚሆን ስብራራላት::ደገሞ ከአዳም ከሚመጣው የውርስ የጋጢስተና ስጋዊ ተፈጥሮን በመንፈስ ቅዱስ መጸበል ምክንያት ህዳት “ቅዱስ” እንደሚሆን አመለከታት ::

መልክኩ መልዕክቱን የደመደመው ሰማርያም የማጽናና ቃል በመስጠት ነበር:: ይኸውም በዕድሜ የገፋችው ዘመዳ ስልሳቤፕ ወንድ ልጅ መጽነሷና በወቅቱ የነበረው ጠር ስእርሷ 6ኛ ወር እንደነበረ በመገስጽ ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር የሰምና ስንትም መጽነስ ትችዋለሽ በማለት ለስረዳት::

ከዚህ በኋላ ማርያም እንደታዘዘባ ባረዳ ራሷን ለእግዚአብሔር በመስጠት “እነሆኝ የጌታ ባረዳ እንደ ታላህ ይሁንኋኝ” በማለት የአምነት ምላሽ ሰጠች /ሱቃ 1:38/:: መልክኩም ይህን ውይይት እንደወረሰ ከእርሷ ተስይቶ ሂደ::

እንገዳህ በዚህ ውይይት ውስጥ እጅግ ዝቅተኛ የኑር ደረጃ ውስጥ ትኖር የነበረች ልጃገረድ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈጸም ስጌታ ጭብ በጭብ ራሷን እንደሰጠች ለንመለከት ምንኛ ገረም ነገር ነው ያሰናል :: ማሪያም በርገጥም ለእግዚአብሔር የተ ሰጠች ሴት ነበረች::

ይሁን እንጂ በእሁኑ ወቅት በዚህ በቅድስት ድንገል ማርያምና በቅዱስ ገብርኤል መካከል የተደረገውን ውይይት ከተፃፈው ውጪ በርካታ የሀይማኖት መጻሕፍት በተለይም ሕዋልድ መጽሐፍት ኢመጽሓፍ ቅዱሳዊ ጽንፈኛ ለስተምህርቶችን ኢያንጸባርቁ ሰብዙ አመታት ቅይደተዋል::

ለምሳሌ የዘወትር ጸሎት መጽሐፍ የሆነው “ይወድሰዋ መሳዕክት - መሳዕክት

ማርያምን ያመለክታል” በሚሉው ስርዓት “መልክኩ ገብርኤል ማርያምን ድንገል ለስንቺ ከብር ምስጋና ይገባል አላት ፣ ጩላዊት አምላክ ምስጋና ይገባል ፣ ቅድስት ነሽና ምስጋና ይገባል ፣ የጭስት ማደሪያ ነሽና ምስጋና ይገባል፣ የተሸለሙት ድንኳን ነሽና ምስጋና ይገባል ፣ የመሳዕክት እህት የአህዛብ ሁሉ እናት ነሽና ምስጋና ይገባል ፣ የሁሉ አመቤት ማርያም ምስጋና ይገባል ፣ የሁሉ ፍቅረኛ ማርያም ምስጋና ይገባል፣ ልዑል ማደሪያው ትሆን ዘንድ መርጠሻና ምስጋና ይገባል፣ በወርቅ የተ ሸለምሽ የርገብ ከንፍ በብር ያጌጥሽ ምስጋና ይገባል፣ ገናችሁ በወርቅ አመልማሉ የተ ሸለሙ ለስንቺ ምስጋና ይገባል፣ የምስራቅ ደጃና የብርሃን እናት ለስንቺ ምስጋና ይገባል ፣ ከፀሐይ 7 እጅ የምታበረ ከብርሻ ከሽድባራቱ ሁሉ ከፍ ከፍ ያስ ለስንቺ ምስጋና ይገባል፣ ማርያም ሆይ ከተመረጡ የተመረጡ ከተከበሩ የተከበሩ ለስንቺ ምስጋና ይገባል” ይላል:: ይህ ጸሎት በአብዛኛው ህዝብ ዘንድ በቃል አወያም በንባብ ዘጠቅ ጠደ ማሪያም የሚቀርብ ምስጋና ነው::

ይሁን እንጂ ቀም ብሉን እውን ከዚህ በላይ የተገለጸውን አንቀጽ ቅዱስ ገብርኤል ለማርያም እንዲህ ብሏልን? መሳእክትስ ማርያምን ያመለክታልን? እኛስ እንዲህ ያለውን አንቀጽ ለስተምጠን ወደማርያም በመንፈስ እንድንጸልይ (እንድናመለክን) ሕገ ተ ሰጥተናልን? በአጥሩ መልሱ በርዳም! ደገሚ እሳሁሁ በርዳም! ለልተባለም ለይዛልምም :: እንዲያውም ጋጢስት ነው:: መሳእክት ዘጠቅ በታላቅ ድምጽ የሚያመለክት ምስጋና :-

“የታረደው በግ ኃይልና ባለጠገነት ጥበብም ብርታትም ከብርም
ምስጋናም በረከትም ሊቀበል ይገባል ...በረከትና ከብር ምስጋናም
በዙፋኑ ላይ ስተቀመጠው ለበጉም ይሁን ...በረከትና ከብር
ጥበብም ምስጋናም ውዳሌም ኃይልም ብርታትም ከዘላለም
እስከ ዘላለም ድረስ ለአምላካችን ይሁን ስሜን”

የሚል ክርስቶስን ማዕከል ያደረገ ሕምልኮና ምስጋና ብቻ ነው / ራዕ 5:12- 13 ፣ ራዕ 7:12 /::

ቅድስት ድንገል ማርያም በመልእክት ገብረኤል የተነገረትን መልዕክትና የሲዓባሌ ጥ በእርዳና የማርገዝ ምልክት እንዲሁም ሲዓባሌ ጥ “ከጌታ የተነገረችን ታላቅ ደረጃማዕና ያመነች ብድህነት ናት” በማለት በእምነት ላይ እምነት ለሰጠው ማርያም የሚከተለውን መዝሙር ዘምራለች፡-

“ ነፍሴ ጌታን ታከብረዋለች ፡ መንፈሴም በእምነት በመድኃኒቱ ሐሰት ታደርጋለች፡ የባሪያደትን ውርደት ተመልክቶአልና ፡ እንሆም ከዛሬ ጀምሮ ትውልድ ሁሉ ብድህነት ይሰኛል፡ ብርቱ የሆነ እርሱ በእኔ ታላቅ ሥራ አድርጎአልና፡ ለሙሉም ቅዱስ ነው፡፡ ምሕረቱም ለሚፈረት እስከ ትውልድና ትውልድ ድናራል ፡ በከንዳ ጋደል አድርጎአልና ትሰቢተኛችን በልባችው አባብ በትናሕል፡ ገዢዎችን ከዙፋናቸው አዋርዶአል ፡ ትሐታንንም ከፍ አድርጎአል፡ የተራሱትን በበገ ነገር አማገዝአል ፡ ባለጠገችንም ባዶአችውን ለዶአችዋል፡፡ ለአባቶቻችን እንደተነገረ ለአብርሃምና ለዘረ ለዘላለም ምህረቱ ትዝ እያለው አስራኤልን ብላትናውን ረድቶአል/ቡታ 1:46-55/ ፡፡

ይህ የማርያም የደስታ መዝሙር ከብሉይ ኪዳን መጽሐፍት በተለይም ከመዝሙረ ዳዊትና በ1ኛው 2:1-10 ከሚገኘው የሃና ጸሎት የተወሰዱትን በርካታ ጥቅሶች ያካተተ ነው፡፡ ማርያም የእግዚአብሔርን ታላቅ ከልቧ ከሸሸችው ሁኔታ ደስታው ፈንቅሎ አውጥቶ ወደ መዝሙር ለውጣዋለች፡፡ የማርያም ይህ ምስጋና ለድንባብ ወይም መነገሩን ላይሆን መዝሙር (ዚማ) መሆኑ የደስታ ምልክት ነው፡፡

ይህ መዝሙር በላቲን “ዘ ማገኒፈካንት” “በአክብሮት እግዚአብሔርን ከፍ ከፍ ማድረግ” ተብሎ ይጠራል፡፡ የማርያም ትዕቅድ መሻት ጌታን እንዲረሳን ከፍ ከፍ ማድረግ እንዳልነበር ከክፍሉ መረዳት ይቻላል፡፡ ከቁጥር 46-49 እግዚአብሔር በማርያም ለላደረገው ሁኔታ ማሰትም ከሃጢአት ማዳንን ለትገልጽ “መድሃኒቱ” በቁጥር 48 እግዚአብሔር የመሲሁ እናት እንደትሆን ለሰሙምረው “ውርደቱን ተመልክተሃልና” እንዲሁም በቁጥር 49 እግዚአብሔር ታላቅ ነገር እንዳደረገላት “ብርቱ የሆነ እርሱ በእኔ ታላቅ ሥራ አድርጎአል” በማለት ማርያም ዘምራለች፡፡

በሁለተኛ ደረጃ በቁጥር 50-53 እግዚአብሔር ለእኛ ያደረገውን ስንሰታ

“ምህረቱም ለሚፈረት እስከ ትውልድና ትውልድ ድናራል” ብላ ማርያም ለእርሷ የተደረገላትን ብቻ ስንሰታ አላመለከትም፡፡ ሁሉም ትውልዶች እኛን ወደመሮ እርሱን ለሚፈረት ምህረትና እገዛውን እንደሚቀበሉ ገልጿለች፡፡ በተለይ ደገሞ “ስትሁታን” በቁጥር 52፡ “ስተራሱት” በቁጥር 53 ስንገና ተናገራለች፡፡ በወቅቱ ተራ ሰዎች ምስኪኖች የነበሩት የተራሱና የተረገጡ በመሆናቸው ማርያም ጌታ ነገሮችን ሁሉ ሲገብዝ ተመልክታለች፡፡ ደካሞች ብርቱዎችን ከዙፋናቸው ሲያፈናቅሉ፡ ትሁታን ኩራተኛችን ሲበትኑ፡ የማንነት መታወቂያ ያልነበራቸው ከፍ ከፍ ሲሉ፡ የተራሱት ሲጠገቡና ሃብታሞች ለድህነት ሲዳረጉ በመንፈስ ለይታ የነፍሷን የሐሰት መዝሙሯን ለእግዚአብሔር አቅርባለች፡፡

በሶስተኛ ደረጃ እግዚአብሔር ለአስራኤልውያን ያደረገውን በማውሳት በቁጥር 54-55 ለአባቶች ለአብርሃምና ለዘረ የገባውን የተሰሩ ታላቅ እንደጠበቀና ምስኪን ብላትና ለነበረው ለአስራኤል ህዝብ እንደሚረዳው ስንሰታ ብሔራዊ ሰው ለእንደሚመጣ ለይታ አመለካከታለች፡፡

በመሆኑም ማርያም ሙሉ በሙሉ ያገኘችውና ከፍ ከፍ ያደረገችው እግዚአብሔርን እንዲረሳን አልነበረም፡፡ ይሁን እንዲሁ ከላይ እንደተገለጸው ማርያም ያቀረበችውን ዝማራ መለረት አድርገው በቤተክርስቲያናችን ውስጥ የነበሩና ያሉ ሰዎች የተለያዩ ሃሳቦችን ተናገረዋል፡፡ ለምሳሌ፡- ስጹ ዘርዓ ያዕቆብ በ15ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ደማሪ ላይ የማርያምን የገል ምስጋና “የዘመትር የጸሎት መጽሐፍ” ሆኖ እንዲታተምና ጸሎት እንዲሆን ወስኗል፡፡ ሌላውም በምዕራፍ 1:48 ያለውን መሠረት አድርገ “ትውልድ ሁሉ ብድህነት ይሰኛል በማለት ውዳሴ ይገባል ማለት በመሆኑ ዕናመሰገናት ይገባል” ይላል፡፡ እንዲሁም ሌላው ማርያም ለሲዓባሌ ጥ “እንገዲህ ወዲህ በእንጅ እፍ ብቻ ተመሰገኜ አልቀርም ትውልድ ሁሉ ያመለከትኛል በማለት በትውልድ ለትመሰገን እንደምትኖር ተናገራለችና ዕናመሰገናት ይገባል” ይላል፡፡⁸ የሉቃስ ወንጌል እንደምታውም “ከእንገዲህ ወዲህ በእንደ መልእክትና በእንዲት ባልተት ታላቅ ብቻ ተመሰገኜ እቀራለሁን ትውልድ ሲም ትውልድ ካም ትውልድ ያፈት ሁሉ ያመለከትኛል ለትል ነው” ብሏል፡፡⁹

8. የዘመትር ጸሎት ፡ ጸሎተ እግዚአብሔርን ማርያም ፡ ተስፋ ገ/ሰላሳ ማተሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1989 ዓ.ም.፡፡

9. ያዕቆብ ለንደቁ ፡ እናታችን ጽዋን ፡ 135 እትም ፡ 178 ፡ 111 ፡ አዲስ አበባ ፡ መጋቢት 1997 ዓ.ም.፡፡

10. የኢ.ኦ.ተ.ቤ/ክ ፡ መርሃ ጽድቅ ባህል ሃይማኖት ፡ 78 ፡ 25 ፡ ትንሳኤ ዘንግሌ ማተሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1988 ዓ.ም.፡፡

11. የኢ.ኦ.ተ.ቤ/ክ ፡ ወንጌል ቅዱስ ፡ የሉቃስ ወንጌል ንባቡና ለንድምታው ፡ 78 ፡ 288 ፡ 1:48 ትንሳኤ ዘንግሌ ማተሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1997 ዓ.ም.፡፡

በዚህ ጥቂት ጥቅሶች በተዛባ ትርጉም መሰረት የሃይማኖት መፈጸሚያ የማርያምን ትምህርት እንዲሰሩ ስድርገዋል።¹²

ዛሬ በጽሑፉ ማዕድ ሳይቀር “ስብሐት ለእግዚአብሔር ማርያም”፤ በጽሑፉ ማህበርም “ስብሐት ለማርያም እግዚአብሔር ወመድኃኒት”፤ እየተባለ ማርያም እንድትመሰገን ቢተከርስዎናችን ለዛሁን።¹³

ነገር ግን ቅድስት ድንግል ማርያም እንዲህ ያለ የትዕቢት ቃል ተናገራ ራሷን ከትውልደች ሁሉ በሳይ ስድርገት እንድትመሰገን መመነኝን የሚገልጽ ቃል ስለተናገረችም። ደግሞም “ትውልድ ሁሉ ብጽዕት ይሰኛል” ብላ እርሷ ስራሷ ስለች እንጂ ስለላው “አመሰግናለሁ” በማለት መመሪያና ትዕዛዝ መስጠቷም ስለነበረም። እርሷ የግል ጽሑፏን ወደ እግዚአብሔር ማቅረቧ እንጂ። ደግሞስ የመጽሐፍን ጠቅላላ ሃሳብና አውድ፤ የጸሐፊውን ዓላማ፤ የክፍሉን ዋና ሃሳብ በትክክል ሳያያይዝ መካከል ሳይፈጸም በተጠበቀ ጥቅስ ሌላ ትርጉም በመስጠት የማርያም ምስጋና ይክትረን መመስረት ስደገኛ ውድቀትና ለህተት ሳይሆን የሚጥል ነው።

በዚህ የማርያም የምስጋና ዝማራን ሰንመሰክት ማርያም ለእግዚአብሔር የክብርነት ዝማራን አቅርባለች እንጂ ስለራሷ ምስጋና እንደሚያስፈልጋት አልገለጸችም። እንዲያውም ማርያም መድኃኒት እንደሚያስፈልጋት ለመነት። ዝማራዎችን ስንድ በስንድ ብናየው እንኳ ማርያም አዲስ ነገርን ለሰላም የዘመረች ሳትሆን በብሉይ ኪዳን ብዙ ሰዎች ስለራሳቸው ህይወት የዘመረትን ደግሞ መናገሯን እናስተውላለን።

- ☛ ሉቃ 2:46ን _____ ከ1ኛው 2:1
- ☛ ሉቃ 2:47ን _____ ከመዝ 34(35):9
- ☛ ሉቃ 2:48ን _____ ከመዝ 137(138):6
- ☛ ሉቃ 2:49ን _____ ከመዝ (71):19፤ (99):3፤ (111):9፤ (126):2-3
- ☛ ሉቃ 2:50ን _____ ከመዝ (103):17
- ☛ ሉቃ 2:51ን _____ ከመዝ (98):1፤ (118):15
- ☛ ሉቃ 52ን _____ ከ1ኛው 2:7-8

12. መምህር እንዲሰሙ ዳግማዊ ፡ ወላዲት አምባክ በነገረ ድህነት ፡ ገጽ 298 ብራና ማተሚያ ድርጅት፡አዲስ አበባ፡ ሚያዝያ 1998።
13. የኢ.ኢ.ተ.ቤ/ክ ፡ መርሃ ጽድቅ ባህስ ሃይማኖት ፡ ገጽ 25-26 ትንሳኤ ዘገባዊ ማተሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1988 ዓ.ም።

- ☛ ሉቃ 53ን _____ 1ኛው 2:5
- ☛ ሉቃ 54ን _____ ከመዝ (98):3 ጋር ለናነጻጽ

ረው ተመሳሳይ ሆኖ እናነጻጻሩን።

በአጠቃላይ ማርያም በዚህ የመዝሙር ጽሑፉ ከምዕራፍ 2:48- 49 እግዚአብሔር ለሳደረገላት ቸርነት ከምዕራፍ 2:50-53 ደግሞ በእርሱ ለሚያምኑ ለላላየው ምህረት፤ ከምዕራፍ 2:54-55 ደግሞ ለእስራኤላውያን የገባውን ቃል እውነት መሆኑን ገልጻለች።

በሌላ ገጽ ብጽዕ፡ ብጽዕት፡ ብጽዓን የሚሉ ቃላት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ 43 ጊዜ የተጻፈ ሲሆን ትርጉሙ የተባረከ ደስተኛ ማለት ነው።¹⁴ ለሰዚህ ማርያም “ትውልድ ሁሉ ብጽዕት ይሰኛል” ስትል መነሻዋ “የባረደቱን ውርደት ተመልከቷልና” የሚለው ነው። በህይወት ዘመኗ የገጠማት የውርደት የንቀት ህይወት ከእርሷ ክርስቶስ በመወሰዱና እርሷም እንዳለችው በእርሷ ብርቱ የሆነ ታላቅ ስራ በማድረግ ምክንያት ከዛሬ ጀምሮ ትውልድ ሁሉ ተባርካለች ተገብኝታለች ይሉናል የሚል የተሰራ ዝማራ ለእግዚአብሔር ማቅረቧ ነበር እንጂ ማርያም እንደምታማልደን ዘወትር ወደ እርሷ ስምዕኑ፤ ሰገደትና ዝማራ እንደምናቀርብላት እየገለጸች ስለነበረችም። የክፍሉም አውድ አያስኪድም። ያ ቢሆን ኖር በክርስቶስ ትምህርት የተደነቀች እንዲት ሊት “ደምጽዋን ከፍ ስድርገት የተሸከመችህ ማጋጃንና የጠባሃቸው ጡቶች ብጽዓን ናቸው” ባለችው ጊዜ እርሱ በተቃውሞ “ቡጽዓንስ የእግዚአብሔርን ቃል ለምተው የሚጠብቁ ናቸው” ባላላት ነበር። እንዲያውም ይህን አጋማሚ በመጠቀም እናቱ እንደተናገረችው ይገባታል ባለ ነበር /ሉቃ 11:27-28/። ግን ለዕለታዊም፤ ማርያምም እንዲህ ማለት ስለነበረም።

ቅድስት ማርያም ለሰራሷ ብጽዕት እንደምትባል ከተናገረችው ይልቅ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጸጥርሱን «የዮና ወደ ሰምዖን ሆይ ... ብጽዕ ነህ» ያለው /ማቴ 16:17/ በእጅጉ የተሻለ የሌላ ወገንና የመስከታዊ ምስክርነት ነው። ሆኖም ይህ ቃል ለጸጥርሱም ሆነ ለማርያም ለብቻቸው የተለየ ትርጉም ሳናረው ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ወደ መሆኑን ለሚያምኑና ቃሉን ለምተው ለሚያደርጉ ሁሉ የተባረኩ ለመሆናቸው የሚገለጽ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል ነው /ሉቃ 11:28/። የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያንም መንፈሳዊ መሪዋን /ፓትረያርክ/ “ብጽዕ” በሚል ቃል ትጠራለች።

14. የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር ፡ የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ፡ ብጽዓት ፡ ገጽ 119 ገጽ እትም 37 ደ ማተሚያ ድርጅት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1996 ዓ.ም ።

ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ ስምን ተጠቀሰች?

በመጽሐፍ ቅዱስ ስምን ፡መሳሳትና አንሳት አንዲሁም ልዩ ልዩ ሰናፊዎች ተጠቅለዋል። ነገር ግን ለሰተጠቀሱት ነገሮች በተናጠል ብናዎቸው የተሟላ መረጃን አይሰጡም። ምክንያቱም የመጽሐፍ ቅዱስ ዓላማ አገዚአብሔር እንዲሁም ወይም መሳሳት ወይም ልዩ ልዩ ሰናፊዎች ስይደሉም።

በመሆኑም መጽሐፍ ቅዱስ ማርያምን የሚያነሳበት ዋና ምክንያት ለሰሚመጣው መሲህ ክብር መሠረቱ ለመናገር እንዲሁ ማርያምን ማዕከል ቢያደርግ ኖሮ ስጦታዓይ ውልደቷን፣ እድገቷን የህይወት ታሪኳን ወዘተ በተሟላና በበጭ ሁኔታ ይገልጽ ነበር። ነገር ግን ያ ስልበረምና ስልሆነም። ማርያም በሱታ 1:26 እና በማቴ 1:2 ጠንጌላ ላይ መጠቀሷ ክርስቲስን በድንገልና እንደወሰደችው ፡ይህም ልጅ ታላቅ እንደሚሆን ለማሳየት በመሆኑ እርሱ ከተወለደ በኋላ የክርስቲስን ታሪክ ተከትሎ በመጽሐፍ ቅዱስ ሲጻፍ የእርሷን ሁኔታ ከወሰደች በኋላ ወደ ገን ይተዋል።

ለምሳሌ በማቴ 1:18 “የኢየሱስ ክርስቲስም ልደት እንዲህ ነው” በማለት ይጀምርና ለዩሊፍ ታግታ ከነበረችው ድንገል ሊት እንደተወለደ ያሳያል። ምዕራፍ 2 ላይ ደግሞ ሰተወለደው ኢየሱስ ክርስቲስ የምስራቅ ጠበብት እንደሰገዳለትና ህፃኑን ለመገደል ሄሮድስ ስቅዶ እንደተነሳ ህፃኑን ግን እንዳሳገኘው ያሳይና ወዲያውም ወደ 30 ስመት ዕ ድሜው ተምዘገዝገ ወደ ስገልገሉቱና ዋና ወደ ሆነው ሰሪ ክፍል ውስጥ ይገባል።

በሱታ 1:26፣ እስከ 2:52 ብንመለከትም መልኩን ገብሮአል ማርያምን ትጽንሻለሽ ብሎ ከገበጸ በኋላ በሚወለደው ህፃኑ ልጅ ላይ ብቻ ስትኩርት ለጥቅ “ለሙን ኢየሱስ ትደዋለሽ እርሱ ታላቅ ይሆናል የልዑል ልጅም ይባላል ጌታ ስምላክም የሰባቱ የዳዊትን ዙፋን ይሰጠዋል በያዕቆብ ቤትም ላይ ለዘሰዓላም ይነገሳል ለመንግስቱም መሠረሻ የሰውም ከሕንጅ የሚወለደው ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል” የሚል በልጁ ታላቅነት ላይ ያነጣጠረ ነበር። ወዲያው ኢየሱስ ክርስቲስ ከተወለደ በኋላ መጽሐፍ ቅዱስ የማርያምን ሁኔታ ወደ ገን ይተውና “ህፃኑም እደገ ጥበብም ሞልቶበት በመንፈስ ጠነክረ የእግዚአብሔርም ጸጋ በእርሱ ላይ ነበረ በጥበብና በቀመት በሞገስም በእግዚአብሔርና በሰው ፊት ያድግ ነበር” ብሎ ወደ ልጁ ስጦታዓይ ስገልገሉቱ ገብቶ እስከ እርገቱ በሰፋት ያትታል።

በዮሐ ፳፯፡፲-፲፱ ማርያም የተጠቀሰችበትን ዋና ምክንያት ብናይ ኢየሱስ የምልክቶችን መጀመሪያ በገሊላ ታና ተለምሮ እንዳደረገና ከብረን እንደገበጸ ደቀመዛሙርቱም በእርሱ ለመጀመሪያ ጊዜ እንዳመኑ ለማሳየት ታሪኩን ክብር በመጀመር በእንደ ወቅት በገሊላ ስውራጂ በታና ሠርገ እንደነበረና በድግሱ ውስጥ የወደን ጠጁ ሁኔታ እንዳለቀ ማርያምም የወደቱ ማለቅ እንዳሳለባትና ለእርሱ እንደገበጸችበት ጠቅሶ ከዚያም ኢየሱስ ክርስቲስ ለመጀመሪያ ጊዜ መሰከታዊውን ተለምሮ እንዳደረገ ሁሉም በእርሷ ሳይሆን በእርሱ እንዳመኑ ጠቅሶ የማርያምን ሁኔታ ይተውዋል።

በዮሐ 19:25-27 ኢየሱስ ክርስቲስ ተሰቅሎ ላለ ማርያም መጥታ የኢየሱስን በመሰቀል ላይ መሰቃየቱን በማየቷ የጠለቀ ሐዘን ሲለማት የተሰቀለው ኢየሱስ ክርስቲስ ስደቱ በእጠገቡ የነበረውን ደቀመዝሙር የሐንሰን ወደ ቤቱ እንዲወሰዳት እንደተናገረው ጠቅሶ ከዚያም የሐንሰ ወደቤቱ እንደወሰዳት ይገልጽና ወደ ቤት ተወሰዳ ምን እንደሆነች እንዲታ፣ እንደነበረች ወዘተ የሚጠቅሰውን ምንም ነገር ሳይኖር መጽሐፍ ቅዱስ ወደ ክርስቲስ ሞት፣ መቀበርና መነሳት ላይ እንደ በእንደ ነጥብ በነጥብ ለውጠንጥና ሰፊ ዘገባ ያቀርባል።

በሐዋ 1:13-14 እንደ ስንድ ምእመን ማርያም ከሐዋርያት ጋር በመሆን ትጸወድ እንደነበር ይገልጽና ከዚያ ሰሚን እንኳ ፈጽሞ ስያነሳም።

ሐዋርያው ዳውሱስ ስብ ዘመኑ ሲደርስ ልጁን እንደላከ ለመገለጽ ማርያምን ሰሚን እንኳ ሳይጠራ “ሴት” በማለት ብቻ ያውም ስንድ ጊዜ ጠቀሳት እንዲ በ14 የመልዕ ክት መጽሐፍቱ ውስጥ ታላቅ ስድርገ የለበከው ኢየሱስ ክርስቲስን ብቻ ነበር። በመሆኑም ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰችው ለክርስቲስ እገረ መንገድነት እንዲ የመጽሐፍ ቅዱስ ዋና ዓላማ ሆና ስልበረም። ለሰሆኑም እንዳንድ ሰዎች የሃይማኖታቸው ማዕከል ማርያምን ስድርገው ረጅም መንፈሳዊ ፕሮግራማቸውን ማቃጠላቸው ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ ባህል ከመሆኑም በተጨማሪ ለክርስቲስ የሰጡትን ገምት ጥያቄ ውስጥ የሚያሰገባ ነው።

ምዕራፍ ሁለት

ቅድስት ድንገል ማርያም የማን ልጅ ናት?

ዘመዶችን እንማን ነበረ?

መጽሐፍ ቅዱስ የእስራኤል ዜገነት ያሳት እስራኤላዊት፤ በገሊላ ናዘረት ከተማ ትኖር የነበረች ስይሁላዊት ወጣት ሴት እንደነበረች ይናገራል/ሱቃ 1:26/። እንዲሁም ከዳዊት የዘር ገንድ የተገኘች መሆኗንም ይዘግባል /ማቴ 1:17፤ ኢሳ 11:1፤ ሐዋ 13:22፤23/።

ዘመዱ እወላደግ ስትሆን ምን ስይነት ዝምድና እንደነበረችው ገን በግልጽ የተቀመጠ ነገር የሰም /ሱቃ 1:36/። ለሰማርያም ቤተሰቦች የእንማን ልጅ እንደሆነች፤ የትና መቼ እንደተወለደች፤ የት እንዳደገች መጽሐፍ ቅዱስ ዓላማው ሰላዊቱን የተወሰነ ፍንጥ ከመስጠት በቀር አይናገርም። መልአኩ ቅዱስ ገብርኤልም ኢየሱስ ከርስተሰን እንደምትወልድ ካበሰራት በኋላ እንኳ "ወሰደችው" ከሚለው ተያይዞ ጉዳይ ካልሆነ በቀር ሰላ ያስ መረጃ የሰም።

ይሁን እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ ዝም ያሰጠትን ነገር ዝም ማለት ሊገባቸውና የመጽሐፍ ቅዱስን ዓላማ ሳይገነዘቡ ግምታዊ ሃሳቦች ሳይ በመንተራሰ መጽሐፍትን የዳፋ በየአደባባዩና በየእውደ ምህረት የሚሰጡ ጥቂቶች ስይደሉም ።

"ድንገል ማርያም ኢትዮጵያዊት ነች" ብለው የዳፋ የብዕር ደፋርችም ሃሳባቸውን ሲያባራራ "የድንገል ማርያም ወሳጆች፤ ስዎች፤ ቅድመ ስዎች ወይም ምንነታት አጽመ ርስታቸውና ስገራቸው ከሆነችው ከኢትዮጵያ ተነስተው መሰረቱና ለስተዳዳሪዋ በሆነው በኢትዮጵያዊው መልክ ጸደቅ ምክንያት ምድረ - ርስት ቅድስት ስገር ከተማቸው ወደሆነችው ወደ ኢየሩሳሌም ተጓዙ። በዚህ መልክ ከገንዶች አዳምና ሐዋን የሰረዘው የኢትዮጵያዊና የኢትዮጵያዊነት የትውልድ ሀረግ ከልጅ ልጅ ተያይዞ እየወረደ በመጨረሻው በኢዮጵምና በሃና አማካኝነት ከድንገል ማርያም ደርሷል ... እርሷም ኢትዮጵያዊ ተብላ እኛን ኢትዮጵያውያን ስሰናችን። እናታችን ማርያም ሆይ ... ቀድሞ በነብያት "ኢትዮጵያ ታበጽፎ እደዋሃ ጎበ እገዚአብሔር - ኢትዮጵያ እጅጋን ወደ እገዚአብሔር ትዘረጋጋለህ የተባሰች እኛም "አምነ ጽዮን" -እናታችን ጽዮን ሰንገረን የናርን በሰማይና በምድር ንገስታችን

ሆይ ደስ ይበልሽ" ብለዋል።¹⁴

እንዳንድ ካትሊካውያንም በመንፈስ ቅዱስ እንደተሰራችና ለዲስ ፍጡርም (ጋይዳ ስርዮማዊት) እንደሆነችና እናትም አባትም የሌላት ከሰማይ የመጣች ያደረገችም ስልታጡም።¹⁵ ከእስልምናውም ማርያም የኢምራ ልጅ ናት ብሎም የአርን (የሙሴ ግንድም) እህት ናት ይላል። ይህ ደግሞ ከክርስቲስ ልደት በፊት 1500 ዘመን ዘሉ የአርንን ዘመን ከክርስቲስ እናት ማርያም ጋር ስቦና አጣልቆ ያገናኘዋል።¹⁶

የኢትዮጵያ ስርተዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ደግሞ ሁሉን ተቃራኒ ሀሳቦችን ታስቀምጣለች፡- 1ኛ. "የዮሴፍ የግንድም ልጅ ናት"

2ኛ. "ማርያም የሃናና የኢዮጵም ልጅ ስትሆን አዎቷም ቅስረ ነው"

ትላለች።¹⁷

በመሰረት "የዮሴፍ የግንድም ልጅ ናት" የሚለው መጽሐፍ ቅዱስ የሴፍ የማርያም እሁና እንደሆነ እንጂ ስገት (የአባት ግንድም) መሆኑን በራሱ የተገለጸ ነገር የሰም። ምናልባት ግንድሙ በተራ ቁጥር 2 የተጠቀሰው ስባቷ ኢዮጵም ይሆን እንዲ? ብለን እንዳንገምት በአብዛሃኛቹ ትውፊታዊ መጽሐፍቶች ውስጥ ኢዮጵም ግንድም እንዳልነበረውና ስላባቱም ስእናቱም እንደ እንደሆነ ይገልጻሉ።¹⁸

በመሰረት ማርያም የሃናና የኢዮጵም ልጅ መሆኗን ስመጀመሪያ ጊዜ ያሰምንም አጣቃሽ መረጃ የገለጸው በተለምዶ ማርያም መጽሐፍ ስጸ ዘርዳዎልቀብ /1426 - 1460/ ዓ.ም ነው። በመቅደሙ ሳይ "ሰሙ ስቡሃ ኢዮጵም ወሰመ ወሳዲታ ሐና - የአባቷም ስም ኢዮጵም ነው የእናቷም ስም ሐና ነው" ብሏል።¹⁹

14. ገዢ ልጅ ሲሆንም ከሰደ ወልደ ኢየሱስ፤ ኢትዮጵያና ኢትዮጵያዊነት፤ 3ኛ መጽሐፍ ችምበር ማተሚያ ቤት፤ ስዲስ ስበባ፤ ገጽ 264-267፤ 1998 ዓ.ም።

አማራ ስራስ ብላ፤ ኢትዮጵያ የሰው ዘር የተገኘበት

የእምነትና የሰውነት ምንጥ ናት፤ ገጽ 116-122፤ ስዲስ ስበባ፤ ግር 1996 ዓ.ም።

15. ቤርሰ ሊቃነዳባት የሐገሉ ዳግማዊ ደፋ ካደረጉት ከዋናው የባህን መጽሐፍ ቅዱስ ቅጽ የተተረጎመ፤ የካትሊክ ቤተክርስቲያን ትምህርተ ክርስቲስ ገጽ 143፤ ስዲስ ስበባ፤ 1997 ዓ.ም።

16. ቅዱስ ቀርዳን ፡ ስረት መርየም 19:28፤ 2ኛ እትም ስርተሰቲክ ማተሚያ ቤት፤ ስዲስ ስበባ፤ 1998 ዓ.ም የክሩስ የግርጌ ማብራሪያ ሳይ ማሪያም የሙሴ ግንድም የአርን እህት እንደሆነች ይናገራል።

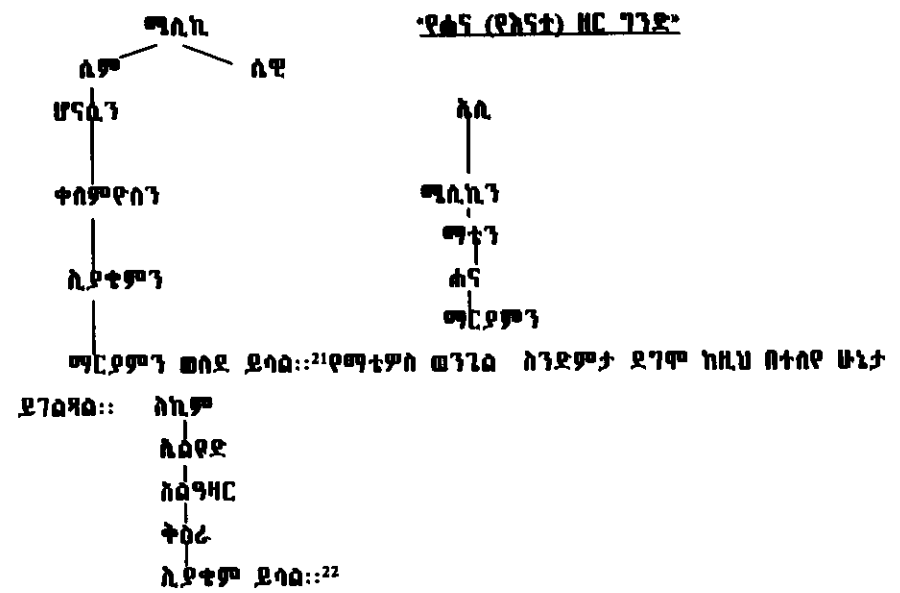
17. ዩኒ.ኢ.ተ.ቤ/ክ፡ተሰምረ ኢየሱስ፤ ምእራፍ 3:10፤ ገጽ 16 ፡ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፤ ስዲስ ስበባ 1994 ዓ.ም።

18. ደርሳነ ኪዳን ሰማርያም ሰልሰ፤ ገጽ 48 ፡ 1978 ዓ.ም።

19. ዩኒ.ኢ.ተ.ቤ/ክ፡ተሰምረ ማርያም ፡ የብወትር መቅደም ፡ ገጽ 4፡16፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፤ ስዲስ ስበባ 1989 ዓ.ም።

የዘመቻ ፀሎት ድርሰትም ውስጥ በተደጋጋሚ ስለተመለከተው፡፡ ከእርሱ በፊት ገን በጎሳ መኖሩ እጅ ከገባቸው ስዋዕድ መጽሐፍት በቀር የሐናና ሲያቲም ልጅ ናት ብሎ ያመነ የቤተክርስቲያን ስባት ስንድስ እንኳ እንዳልነበረ ስንድ መጽሐፍ ሲገልጽ 'እም ሐና ወሲያቲም ተመስድኪ - ከሐናና ከሲያቲም ተመስድኸ' የሚሰጠው የሃገራችን ደራሲያን የሚያዘመትረት ታወቀው እንጂ ከስገር ውጭ ያሉ ደራሲያን ጠቅሰውት ስያውቁም፡፡ ሐና ሲያቲም የሚል ታወቀው በሃይማኖት ስበጥ መጽሐፍ ላይ ደርሶታቸው የተሰበሰቡት ከ55 በላይ የሆኑ ሲታወቁት ይህንን ታወቀው ስለጠቀሱም፡፡ ከእነዚህም በተሰደ እንቅዳስ ሊፍረም፣ እን የሐናን ስፍመርቅ ስመስገንነት የሚባሉት እንኳ ሲያቲምና ሐና ብለው የጠላቶችን ስም ስለጠቀሱም ይላል፡፡²⁰

ሴቶች በኦርቶዶክስ ያሉ መጽሐፍቶች ደግሞ የተሰደየ የዘር ግንድ ቀጠራዎችን ይጠቅሳሉ፡፡ 'ድርሳን ድዮን' የተባለው መጽሐፍ የማርያም የዘር ሃረግ የሚሰጠውን ሲገልጽ፡-

20. ደቀመዝሙር መዕከኩ ዘደሚጥርስ፡ ስንዳው ለመስዋዕት እንክርዳዳን ስእባት፡ 78 21 ፡ ስዲስ ስበባ፡ 11 1998 ዓ.ም፡

21. ድርሳን ድዮን በሐውስ 44:13 ፡ 78 158 ፡ ስዲስ ስበባ፡ ጎዳር 1998 ዓ.ም ፡፡

22. ወንጌል ቅዱስ፡ ዘማቴዎስ ወንጌል፡ ንባዱና ትርጉሟው በገእዝና በሐማርያ ፡ 1:16 ፡ 78 52፡ 1997 ዓ.ም

እንገዲህ እነዚህ መጽሐፍት ደግሞ በ'ማርያም ስባት' ሲሰማው በስዋቶቻቸው ገን ረድሞ ስይሰማውም ምክንያቱም ውስት ስይደገምምና፡፡

የእንዳንድ የካቲሲካውያን ስመስካክትም 'ማርያም ሰማያዊ ፍጡር' እንደሆነች ሲገልጽ ይህንንም ሀሳብ የሰዓታት ያሐፊና የተስምረ ማርያም ያሐፊም በከፊል የሚቀበሉት ሲሆን ሃይማኖት ስበጥ ገን በገዕዝ ይህን ሃሳብ ያወገዘዋል 'እመቤታችን ከሰው የተሰየች ፍጥረት ምድራዊት ያወሰነች ቀድሞ በሰማይ የነበረች ሃይል (ፍጡር) ናት የሚል ቢኖር ውገዝ ይሁን፡፡ በቅድስት መጽሐፍት እንደተጻፈው ቅድስት ድንገል ማርያም ከዳዊት ከይሁዳ ከስብርሃም ዘር እንደሆነች በእውነት የሚያምን ገን ከገዝት የተፈታ ይሁን' ይላል፡፡²³ ማርያም ዘመዳ እወላዲጥ ፡ እወላጅም የሲፍ የነበረ፡ ሴት የሆነች፡ ሃገሯም ናዝሬት ገሊላ ሆና ከዳዊት ዘር እንደነበረች መጽሐፍ ቅዱስ እየተናገረ ሰማያዊ እንስታዊ ፍጡር ማደረጉ ተገቢ እውቀት ስይደሰም፡፡

መጽሐፍ ቅዱስ የማርያም ስባት ሲያቲም ሳይሆን «ሴሊ» የተባለ ሰው እንደነበር የሚገልጽው ፍንጭ ስለው፡፡ በሱታ 3:23 ደግሞ የማርያም ገድሶች የሚሉት ስእናት ስስባቷ እንዲት ወደ ሳትሆን እህትም እንደነበረችት ይገልጻል /የሐ 19:25/፡፡ 'ሰዊሲፍ ስባቱም የማታን ወደ የያዕቆብ ወደ (የማታን የወደ ወደ) ነው' ብሎ ወንጌላዊው ማቴዎስ በማቴ 1:16 የዘር ሐረጉን ሲቅጥር ወንጌላዊው ሱታስ ደግሞ የማርያምን የዘር ሃረግ ተክትሎ በመቀጠር የማርያም ስባት 'ሴሊ' እንደሆነ ስለተቃራኒ /ሱታ 3:23/፡፡²⁴ 'የማቴዎስ የዘር ሃረግ ገባዳ /ማቴ 1:1-17/ ከስብርሃም በመነሳት ወደፊት ወደ ሲዊሲስ ሲቀጥል የሱታስ ገን ከሲዊሲስ ጀምሮ ወደ ጎሳ ወደ ስዳም ይጓዛል፡፡ ማቴዎስ የሲዊሲስ ህጋዊ ስላዳጊ ስባት የነበረውን የዊሲፍን የዘር ሐረግ ሲስጠን ሱታስ የእናቱን የማርያምን የዘር ሐረግ ይስጠናል፡፡

በሱታስ 3:23 'ሲዊሲስ ስገልገሎቱን በጀመረበት ወቅት ዕድሜው 30 ዓመት ያክል ነበረ ይህም ሲዊሲስ የዊሲፍ ወደ መስላቸው እንጂ የሴሊ... (የማርያም ዘር ማንዘር) ወደ ነበር' ተብሎ ተገልጿል፡፡ ምንም እንኳ ማቴዎስ 4 ሴቶችን በዘር ሐረግ ዘርዘር ቢጠቅስም /ማቴ 1:3፣ 5፣ 16 / ሴቶች በህጋዊ የዘር ሐረግ ውስጥ ስለማይገኙ ማርያም

23. ዊሲ.ሴ.ቲ.ቢ/ክ ፡ ሃይማኖት ስበጥ ፡ ታሰ ገዝት ሲሰቀዱ ፡ ከፍል ል ፡ 78 577፡ ትንሳዔ ዘጉባዔ ማተሚያ ሊት ፡ ስዲስ ስበባ ፡ 1986 ዓ.ም፡፡

24. ዋረን ደብዳቤ ዌርዝቢ ፡ ሰጊታ የተገዛህ ሁን ፡ የማቴዎስ ወንጌል ፡ ትርጉም ገርማዊ ፡ 1 78 9 ፡ ሴሊ ሲይ ሲም ማተሚያ ቢት ፡ ስዲስ ስበባ ፡ 1995 ዓ.ም ፡፡

ራሷ ሳትጠቀስ ከሰባቷ ከሌላ ጀምሮ እስከ ዘር ማንዘርኛ ስላም ድረስ ተገልጾልች።²⁵
ይህም ሌላ የዋሲና ስባት መሆኑን እንደ ሱቃስ ስላላና ከተጠለደ የሲና የደቀቀበ ወደ
እንደሆነ ማታዎሰም በገጠቱ ስለቀምጧልና የሲናም ሌላም የደቀቀበም ወደ መደም
የሁሉቱ ጭህድ ሊሆን ስይችልም። ምክንያቱም ስንደ ስጦ 2 ስባት የስጦምና ነጩ።

ይህ ከሆነ ደገሞ በስዋዕድ መጻፊርት 'ዳግረቃና ቲክታ የማርያም ስምንተኛ
ቅድመ ቅማዶች ዝርያዎች፡'ነጥ ፖጃ ከማህዘን ስትጠጣ ዎች ነጥ ፖጃ ስትጠወድ እንዲህ
እያሰ እስከ 7ኛ ትጠወድ ድረስ 7ኛይቱም ጨረቃን ስትጠወድ ጨረቃም ፀሐይን ስትጠወድ
ስይቻሰሁ ብትል ቲክታ ህፃም ፈችዎችን ጠርቶ ጨረቃይቱ ማርያም ናት ፀሐይ ገን ስወተ
ገሰጠወንም ቢሳቸውና ቲክታ ሂሳሚን፤ ሂሳሚን ዲርዲም ፤ዲርዲ ቸናን፤ ተና ሲካርን፤
ሲካር ሂርሜሳን፤ ሂርሜሳ ሃናን፤ ሃናም ማርያምን ጠሰደች፤ ሃና በባሏ በሲያቱም እድ
በትር እንደተደዘች ዎች በትር ስብባና ስርርታ እንዳየችት ሲያቱምም በሃና እድ ከራሪው
ሁሉ የሚመስለው የሲሳ የሚጣርጥ መጠኑም ራሪ ተይዛ እንዳየች እርሷም ወዳትው
ማርያም እንደነበረች የሚገልጽው ስፈ ታሪክ ከቀርግን ተኮርጃ በነገረ ማርያም የተጻፈ ተ
ረት መደም የሲሳ የማርያም ታሪክ ሆኖ ይቀራል ማለት ነው።²⁶

25.ዋረን ደብዳቤ ሞርዝኪ ፡ርህሪህ ሆነ ሱቃ ጠንገል ትርጉም፤ 78 31-32፤ሌላ ስደ ሊም ማተሚያ ሲት
እድስ ሰበባ፡1996 ።፭ሳ ኮሊን ማንሰል፡ ትምህርተ እግዚአብሔር 1ኛ መጽሐፍ፡78 80 ፡ንገድ ማተሚያ
ድርጅት እዲስ ሰበባ፡ 1995 ።
26.የኢ.ሐ.ተ.በ/ክ፡ተሰምረ ማርያም 2፡8-9፡3ኛ እትም 78 17፡ ትንባሄ በጉባኤ ማተሚያ፡ ሲት፡ስዲስ ሰበባ፡
እዲስ ሰበባ፡ 1989ዓ.ም።ያዕቀብ ሰንደቅ ፡እናታችን ጽዮን፡3ኛ እትም፡78 7-12፤እዲስ ሰበባ፡ 1997
ዓ.ም።የኢ.ሐ.ተ.በ/ክ፡ ቅዱሳ ማርያም ስንደምታ 5፡38 ፡78 111 ፡ትንባሄ በጉባኤ ማተሚያ ሲት
እዲስ ሰበባ፡1983 ዓ.ም ።፡ቅዱስ ቀርግን ፡ሰረተ ስዕ-እምራ 3፡ እርቲስቲክ ማተሚያ ሲት፡እዲስ ሰበባ
1998 ዓ.ም።

ማርያም ከሴቶች በላይ ጠይቀ ከሴቶች መካከል የተባረከች?

በመጽሐፍ ቅዱስ ሴቶች ሰራ ሰናራ ከጠንቶች እኩል ተስጥቷቸው እግዚአብሔር
ሊጠቀምባቸው እናነባለን። በተስደ በሐዲስ ኪዳን በገጠቱ 'ሰይሁዳዊ መደም የገሪክ ሰው
የሰም ባሪያ መደም ጨዋ የሰም ጠንደም ሴትም የሰም ሁሳችሁም በክርስቲስ ሊየሱስ
እንደ ናችሁ' /ገላ 3፡28/ የሚል ተጽፏል። እንዲሁም 'በሰይሁድና በገሪክ ሰው መካከል
ዕፃነት የሰምና እንዲ ጌታ የሁሉ ጌታ ነውና ስሚጠራትም ሁሉ ባለጠጋ ነው፡ የጌታን ሰም
የሚጠራ ሁሉ ይድናል' ይላል/ሮሜ 10፡13/።

በዚህ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከጠንቶች ባወተናነሰ እንዳንዳም በሚበወጥ ሁኔታ
እግዚአብሔር በተለያዩ መጠኑ የተጠቀመባቸው ከ87 በላይ የሆኑ ሴቶች ክንታሪካቸው
ተጽፏል። ከእነዚህም ውስጥ ወደ ባለመውሰዳቸው ሲነቀፉ የነበረት እንደነሳራና ሐና
የመሳሰሉትን እግዚአብሔር ቃል ኪዳን ያሰውን ወደ በመሰጠት ስለደናቂና ታዋቂ እናቶች
እንዲሆኑ ስድርንቸዋል።

የተጠቀሱት ሁሉም ሴቶች እንደ የሚያደርጋቸው ነገር ቢኖር መሲሁን (ሊየሱስ
ክርስቲስን) ማገልገላቸውና ስእርሱም መንገድን ማዘጋጀታቸው ነው ።ስምላሴ፡-

1. ሐዋን፡- ከሴቲቱ ዘር የሚመጣው (ሊየሱስ ክርስቲስ) የእባቡን (የዲያቢሱስንና
የጋጢስትን) ራስ እንደሚቀጠቅጥ የተናገረላትና ይህንንም ትንቢት
በመጠበቅ ለዚህ ዘር ሐረግ በመጀመሪያ ስበድን ከዚያም ሴት
የጠሰደች።
2. ራት፡- ከሞዓባውያን ወገን የነበረች በእምነት ከወገኗ ተሰይታ ከእግዚአብሔር
ህዝብ ጋር በመቀላቀል እስራኤላዊውን ቦላዝን ስገብታ የእስደን ስባት
እየቢድን በመውሰድ ወደ ክርስቲስ የዘር ገንድ ውስጥ ገብታለች።
3. ስስቲር፡- ዝርያው እንዲጠፋ የተፈረደበት የሰይሁድ ህዝብ ወደ ገንሡ በድራረት
በመገባት ህዝቢን በመሻቱ ህይወቱም በዕመናዩ ይሰጠን በማለት በህዝቧ
ላይ የታወጀውን የሞት ፍርድ በመቀበል ከሰይሁድ ወገን ሲመጣ
ያሰውን የሊየሱስ ክርስቲስን ዘር በመጠበቅ የበኩሏን ስለተዋዘሉ
ስድርጋለች።

እነ አቢገዳ፣ ኢዎሌ፣ አወሳቤ፣ ቢርሳቤ፣ ራሐ፣ ሊዳዎ፣ ረብ፣ ሰሎሜ ወዘተ ሁሉም እግዚአብሔር የሰጣቸውን ተግባር ሁሉ በድል ያከናወኑ ስንቱ የሚባሉ ሌትኛ ናቸው።

መድጋኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ 12ቱን ሐዋርያትና 72ቱን ስርድልት እንዲሁም 36ቱን ሌትኛ በአጠቃላይ 120 ሰዎችን እንደ ቤተሰብ ስድርገ በሚገባ ለስተምር የወንጌልን ኃላፊነት በመስጠት ማረጉ ምን ያከፈ የቦታ ልዩነት ሳያደርግ እንደተገባቸው መረዳት ይቻላል።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በእገልግሎቱ ወቅት ከፍተኛ እገዛ ሲያደርጉ የነበረ በዚያ ሕሰረ ሰዓት በሆነው በሰቅሎም ወቅት ከመስቀሉ ገርጌ ስር በሰሩት ሃዘናቸውን የገባዩ በመቃብረም ሂደው እንደተናገረው መነሳቱን ከቅዱሳን መላእክት ሰምተው ለህዝቡ ሁሉ በመጀመሪያ ትንሳኤውን ያወጁና የእርሱን መሞትና መነሳት ... ወዘተ የሚያበሰረውን ወንጌል ይዘው ወጥተው በገፅ ቤታቸውን እንኳ የወንጌል አደባባይና ቤተክርስቲያን አድርገው የእግዚአብሔርን ቃል ሲያስተምሩ የነበሩ ሌትኛ ነበሩ።

ይህን ማውሳታችን ያስምክንዎት ሳይሆን ‘ማርያም ክሌተች ሁሉ እንዲያውም ክፍጡራን ሁሉ የበላይ የሆነች ፍጡር’ እንደሆነች በመገባደግና መሰረት በማስያዝ ስንደ ሰራ የተዛባ አስተምህሮ ስላለ ነው። ለዚህም መነሻው በሉቃስ ወንጌል 1:28 እና 1:42 ‘እንቺ ክሌተች መካከል የተባረክክ ነሽ’ ተብሎ የተገለጸው ቃል ሲሆን ‘ቅዱስ ገብርኤል ከእግዚአብሔር ዘንድ ተልኮ ማርያምን ብረክት ስንቲ እምሕንሰት - እንቺ ክሌተች ሁሉ የተሰየሽ ሲል ክሌተች ሁሉ የተሰየች መሆኗን በምስጋና ቃል ገልጦ ተናገሯል፡፡ የዚህን መልእክ ቃል በመደገፍ በማዳናትም አወሳቤጥ ስንቺ ክሌተች የተባረክክ ነሽ ብላ ጮሃና እስምታ ተናገራለች። ይህም ቃል ቅድስት ማርያምን በነፍሱ በሥጋ ቅድስት መሆኗን መተህተ ፈጣሪ መልዕክት ፍጡራን (ከፈጣሪ በታች ክፍጡራን በላይ) መሆኗን ያጠቃልላል’ ተብሎ የተተረጎመው ነው።²⁷ በመሰረቱ ይህ ትርጉም ሳይሆን የመጻፍሩን ገፅቶ ቃል በመቀየርና ወደሚፈልጉት የማርያም ስምዕኑ በማዞር የተቀመጠ አስተምህሮ ነው።

27. አባ መወከ ባደቅ ሊቀ ጳጳስ ፡ኢ.ኢ.ተ.ቤ እምነትና ትምህርት፡ ገጽ 217፡ንገደ ማተሚያ ድርጅት፡አዲስ አበባ 1994 ዓ.ም። አባ ጊዮርጊስ ዘጋሰ፤ መጽሐፈ ሚስጥር፡ገጽ 97፡፡ መጽሐፈ ደን፡ ገጽ 380 እና 386። አባ ገርጊዬስ (የሸዋ ሊቀ ጳጳስ)፡ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ታሪክ፡ ገጽ 133፡ አዲስ አበባ ፡1994 ዓ.ም ፡፡

ማርያምን ‘ክፍጡራን በላይ ከፈጣሪ በታች’ የሚለውን ቃል ለመጀመሪያ ጊዜ የገለጸው በ15ኛው ክፍለ ዘመን ይኖር የነበረው የደቡብ ወሎ ቦረናው ሰው አባ ጊዮርጊስ ዘጋሰ፤ ነው።²⁸

ለዚህ ደግሞ ዋነኛው ምክንያታቸው ከላይ የተገለጸው የቅዱስ ገብርኤልና የሌልሳቤጥ ንግግር ሲሆን ሌላው እንደ ምክንያት የሚጠቀሰው ደግሞ ጌታችን መድጋኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን መውሰዱ ነው ።

ከዚህ የተነሳ ከእግዚአብሔር ምስጋና ቀጥሎና እያደዘ ማርያምን ማመስገን እንደሚገባ ከ15ኛው መቶ ክፍለ ዘመን በኋላ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን መጠቀም ጀምራለች ስምሳሌ፡-

1. ‘አቡነ ዘበበማዶት (አባታችን ሆይ)’ ከሚለው ጸሎት ቀጥሎ እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ... ሰላም እንዲሻሰን ማለትን
2. ‘ሰብሐት ስላለ ሰብሐት ሰወደደ ሰብሐት ሰመንፈሰ ቅዱስ (ምስጋና ይሁን ስለሰጠ፣ ምስጋና ሰወደደ፣ ምስጋና ሰመንፈሰ ቅዱስ ይገባል)’ ከሚለው ቀጥሎ ‘ሰብሐት ስእገዝትን ማርያም ድንገል ወላዲተ እምሳክ (እምልክን ሰመሰደች ስእመቤታችን ሰድንገል ማርያም ምስጋና ይሁን)’ ማለትን
3. ‘ሰወደደ እግዚአብሔር ፍጹም ምስጋና ይገባል’ ደባልና ቀጥሎ ‘ሰመሰደችው ሰድንገል ማርያምም ምስጋና ይገባል’ ማለትን
4. ‘የእግዚአብሔር ሰው ፈጽሞ ይመስገን ዘንድ ዘወትር በየጊዜያቱ በየሰዓቱ ምስጋና ይገባል’ ካለ በኋላም ‘እናታችን ማርያም ሆይ ሰላምታ ስእንቺ ይሁን እያልን እንሰገደዳሽሰን እንማወደሻሰን’ ይላል።²⁹

እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉት ሃሳቦች የተወሰዱት ማርያም ‘ክፍጡራን በላይ ከፈጣሪ በታች’ እንደሆነች መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚናገር በማሳብ ሲሆን ከላይ እንደተገለጸው ከእግዚአብሔር ቀጥሎ ሁለተኛ እምልክት የሚቀርብላት ሆናለች ።

ነገር ግን መልእክት ገብርኤልና አወሳቤጥ ስንደ ዓይነት ቃል ከሕፋቸው አውጥተው የተናገሩት ‘ክሌተች በላይ ወይም ክፍጡራን ሁሉ በላይ የተባረክክ’ እንዳላሳሩትና ዳሩ ግን

28. አባ ጊዮርጊስ ዘጋሰ፤ መጽሐፈ ምስጢር፡ ገጽ 97። አርጋናን ስዊርብ፡ገጽ 296 3፡3-4 ተስፋ ገብረ ሥላሴ ማተሚያ ቤት፡1989 ዓ.ም
29. የዘወትር ሰሎት፡ውዳሴ ማርያም በእማርና፡ ገጽ 5-8፡ ተስፋ ገብረ ሥላሴ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ፡ 1986ዓ.ም። መምህር አንጻ ዓለም ዳገማዊ ፡ወላዲተ እምሳክ በነገረ ደህነት፡ገጽ 257፡ብረና ማተሚያ ድርጅት ፡አዲስ አበባ ፡ሚያዝያ1998 ዓ.ም።

ከሌሎች መካከል የተባረከኝ እንዳላት ልብ ማለት ያሻል /ሱታ 1:28-42//። ይህም በትክክል እውነት ነው። ይህ ቃል የማርያምን የበላይነትና የተለየ ማንነትን ጠይቆ ትርጉምን በጥራሽ አይሰጥም። ሌላው ደግሞ ክርስቶስን መውሰድ በራሱ ታላቅነትን አያመጣም። እንዲያውም ማርያም በእርሷ የሆነው ሁሉ ያስገርማትና ያስደንቃት ነበር እንዲሁ በማንነቷ ደምር ጩቤት ያገኘችው ሽልማት አልነበረም።

እግዚአብሔር በብዙ ሰዎችና መሳሪያዎች በተፈጥሮ ገሰገሰና እንኳ ሳይቀር በድንቅ ስራው በሚገርም ተስምሮ እንደተጠቀመባቸው ለናይ አድራጊው ኃይልና ገራም መሆኑን ሃሳቡንም እንደጠየቀ እንደሚያደርግ ያሳየናል እንዲሁ የተጠቀመበት እኛ ጠይቆ ርጠር ታላቅና ከሁሉ በላይ መሆኑን በሩጽም አያመለክትም /ሱታ 2:20//

በድንገልና ገብት በድንገልና መውጣት የሚያስገርመው የክርስቶስ ማንነት ይረቃል እንዲሁ የባለድንገልናው ባለቤት በሩጽም አያስደንቅም ። ድንገልና ለእንዲት ማንኛ ሞም ሴት ጠደማንም ሳትጠይቅ ከእግዚአብሔር የተሰማት የተፈጥሮ ስጦታ ነው። ይልቁንስ በተዘጋ በር ገብት በተዘጋ በር የጠማው ሊየሱስ ክርስቶስ ገን ከተፈጥሮ ህግ ጭጥ የሚንቀሳቀሰው እርሱ ማን ነው? ያሳያል፤ ያስገርማል፤ ያስደንቃል፤ ያለመስገናል፤ ያስገዳል ።

ደግሞም በብሉይም ይሁን በሐዲስ ኪዳን እጹብ ድንቅ በእግዚአብሔር ኃይል ተስምራትን ካደረጉ ሴቶች ይልቅ ማርያም ከሩ ብላ የምትታይበት እንደም ተስምር በመጽሐፍ ቅዱስ እንዳደረገች እንኳ አልተዳረም። በጠንቀቃም ቢሆን የተደረገው ተስምር ምድርን ሁሉ ሊያስገርም እርሷ ከእነርሱ በላይ ሆና ተንቀሳቅሳ እንዳች ያደረገችው ነገር አለመኖሩ ለሌሎች ባለአምርና እውነትን ተከታይ ለሆነ ሰው በቀላሉ ስመረዳት አያዳግተውም። ነገር ገን እዚህ ላይ ልንገነዘበው የሚገባን እውነት ቢኖር ማርያም ከተባረኩ በርካታ ሴቶች መካከል የተባረከች እንዲሁ ሴት መሆኗን ነው /ሱታ 1:28፤ ሱታ 1:42//። ታላም እንደእርሱ ነው የሚለው።

ምዕራፍ ሶስት

ሴቶች በብሉይ ኪዳን ቤተመቅደስና ቅድስተ ቅዱሳን ጩብጥ ይገቡ ነበርን?

የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ታቦቱ ይቀመጥበት የነበረውን ቅድስተ ቅዱሳን ለፍራ ቤተመቅደስ ስትለው ቀጥሎ ያለውን ክፍል ቅድስት ሦስተኛው ክፍል ደግሞ ቀኔ ማህሴት ትሰዋሰታ። በዚህም መሆኒት ማርያም ከሶስት ዓመት ዕድሜዋ ጀምሮ በቤተመቅደስ ቅድስተ ቅዱሳን እንደኖረች ተስምረ ማርያም ሲገልጽ “ልጃችውን ማርያምን በንጽህና ሊያሳድን 3 ዓመት በተፈጸመ ጊዜ ሐና ባሏን ሊያቀምን ጠንደሚ ሆይ ልጃችንን ለቤተ እግዚአብሔር ብጽሕት አድርገን እንለጥ ልጃችን ቤተእግዚአብሔርን እንድታገለገል ነው እንዲሁ በዚህ ዓለም አኖን ልታገለገል እንዳልተሳሳን አስብ አስች። ሊያቀምም ይህን ነገር ከሚሰቱ ሐና በሰማ ጊዜ ፈጽሞ ደስ አለው። ለመንገድ የሚሆነውን ስንቅና ለቤተ እግዚአብሔር የሚሆነውንም መባል ሁሉ አዘጋጀ። ቤተሰቦቻችንና ባልንጀሮቻችን ዘመዶቻችንም ሁሉ ጠራ ። ልጃችንም ይዘው ሂደው ጠደ ቤተመቅደስ አስገቧት ካሄዳት በቤተመቅደስም ያሉ ሁሉ በሰሙ ጊዜ እነሱም ስመቀበል ጠጥተው መንፈሳዊ ለላምታ ለጠሰችው። ሊያቀምና ሚስቱን ሐናን ልጃችንም ማርያምን አመለካገጥችው በስንብርተ-እድ /እድ በመጫን/ ፈጽመው ባረኳቸው። እግዚአብሔርም ሃዘናችሁን ይእውነት ተቀብሏችኋል። ቸር በምትሆን በዚች ልድም ደስ አስኖቷችኋል አሏችው። እመቤታችንም ለእግዚአብሔር ለእናትነት የተመረጠችን ንቡድ ክብርት ሆይ ፍቅር ይገባላል አሏት። ታቅረው ይዘው በታህሳስ 3 ቀን በእግዚአብሔር ፍቅር ጠደ ቤተመቅደስ አስገቧት”³⁰

ቅዱሴ ማርያም ንባቡና እንደምታው እንዲሁም የጠንገል እንደምታው ደግሞ ካሄዳት ጠደ ቤተመቅደስ (ቅድስተ ቅዱሳን) ከማስገባታቸው በፊት የምገባ ነገር እንዳላለባቸው ይገልጽና ፋኑሌል የሚባል መልአክ ለማያዊ መጠጥና ምግብን አምጥተ ሰብቻዋ ሲመገባት አይተው “የምገባለ ነገር ከተያዘልን ከስው ጋር ምን ያጋራታል” ብለው ከቤተመቅደስ (ቅድስተ ቅዱሳን) ጩብጥ አስገብተዋት 12 ዓመት በዚያ ጩብጥ እንደኖረች

30፡ የኢ.ጸ.ተ.ዘ ፡ ተስምረ ማርያም 2:27-30 ፡ 3ኛ እትም ፡ 7ጽ 18፡ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1989 ዓ.ም.።

“እርሷም ከቤተመቅደስ (ቅድስተ - ቅዱሳን) ውስጥ በመንፈስ ቅዱስ ሞገዢነት ገብታ ወንበሯን ዘርገታ ከደናገሰ እስራኤል የተካፈለችውን መርቅና ሐር እያስማማች ስትፈትል በአምላክ ስረጋዊ (በሽማግሌ) መልክ ገብሮአል መልክ መጥቶ ትጸንሻለች ብሎ እንዳበሰራት የቅዱስ ማርያም እንደምታው ይነገረናል፡፡³² እንዲሁም በቤተክርስቲያኗ ትውፊትና ትምህርት መሰረት ከማርያም ጀርባ መንጦላቢት - ቤተመቅደስ/ የቤተመቅደስ መጋረጃ/ እና ከፊት ስረቷ የቅዱሳት መጽሐፍት ማንበቢያ ስትሮገስ (Pulpit) የሚታየውና መልክኑ ገብሮአል በብርሃን ተከቦ ሲያበሰራት የሚያሳየው ስዕል እርሷ በቤተመቅደስ ውስጥ እንደናረችና በዚያ ውስጥ ከርስተሰን የምትመልድ መሆኗን የተበሰረችበት መሆኑን የሚገልጽ ስዕል ነው፡፡/በቀጣዩ ገጽ ያለውን ስዕል ተመልከት/

ይህንንም ታሪክ መሠረት ስድርገ “ዘነበርኪ ውስተ ቤተመቅደስ ከመታየት ዘገንቡር እምዕል ዘእይነቅዝ፡ ሥርገው በመርቅ ንጡፍ ወልቡጥ በዕንቁ ባሕርይ ዘየጎቱ ዘብዙጎ ሢጡ ከመዝ ነበርኪ ውስተ ቤተመቅደስ - አምላክን የመለደሽ እመቤታችን ድንገል ማርያም ሆይ ከማይነቅዝ እንጩት የተቀረጸ ዋጋው እጅግ ብዙ የሆነና በከበረ መርቅ እንደተሰበሰበና እንደሚረታበት በቤተመቅደስ ኖሮሽ” እየተሳሰ ይዘማል፡፡³³

እንዲሁም “ስማናዊት ታቦት ወሳዲት አምላክ ድንገል ማርያም ንጽሕት ንጽሕት ቅድስተ ቅዱሳን በመሆኗ በንጽህና በድንገልና ጸንታ በቤተመቅደስ ኖራለች” ተብሎአል፡፡³⁴ እንዲሁም ቤተመቅደስ መናረም በማህሌት ጽጌ መጽሐፍ በገጥምና በዚህ “የኅዝነኒ ማርያም ዘረከበኪ ድክትምና ስመ ቤተመቅደስ ያእኪ እንዘትጠብዌ ሐሊበ ሐና

31. ያሊ.ሐ.ተ.ቤ/ክ፡ ቅዱስ ማርያም ንባቡና እንደምታው 5:15:44 ገጽ 120፣ 123 ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ፡አዲስ አበባ፡1983ዓ.ም፡፡ ያሊ.ሐ.ተ.ቤ/ክ ፡ወንጌል ቅዱስ ንባቡና እንደምታው፡የሐታብ ወንጌል 1:27 ማብራሪያ ገጽ 265 ፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ስዲስ አበባ፡1997 ዓ.ም፡፡
32.ያሊ.ሐ.ተ.ቤ/ክ፡ቅዱስ ማርያም ንባቡና እንደምታው 5:44፡ ገጽ 125፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ስዲስ አበባ፡ 1983 ዓ.ም ፡፡ እንቀጽ ብርሃን ትርጓሜው፡ገጽ 411፡፡ መምህር እንዲሰም ዳገማዊ፡ወሳዲት አምላክ በነገረ ድኅነት፡ብሪና ማተሚያ ድርጅት፡አዲስ አበባ ፡ገጽ 178፡፡ ያሊ.ሐ.ተ.ቤ/ክ፡ተስምረ ሊየሱስ፡ 3ኛተክምር ቁጥር 2፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፡ ስዲስ አበባ፡ ገጽ 14 ፡1994 ዓ.ም፡፡
33.እንቀጽ ብርሃን ትርጓሜው ገጽ 404፡፡ መምህር እንዲሰም ዳገማዊ፡ወሳዲት አምላክ በነገረ ድኅነት፡ገጽ 276 ብሪና ማተሚያ ድርጅት፡አዲስ አበባ ፡ሚያዝያ 1998 ዓ.ም፡፡
34.ስባ ጊዮርጊስ ዘጋከላ፡ መጽሐፈ ሰዓታት ገጽ 148 ፡፡ያሊ.ሐ.ተ.ቤ/ክ፡ መጽሐፈ ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው፡ ገጽ 169 ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፡አዲስ አበባ 1983 ዓ.ም፡፡ያሊ.ሐ.ተ.ቤ/ክ፡ ውዳሌ ማርያም ንባቡና ትርጓሜው፡ገጽ 194፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ስዲስ አበባ ፡1983ዓ.ም፡፡

ማርያም በቤተመቅደስ ውስጥ መልክኑ ገብሮአል ሲያበሰራት የሚያሳየው ስዕል

“እርሷም ከቤተመቅደስ (ቅድስተ - ቅዱሳን) ውስጥ በመንፈስ ቅዱስ ሞገዚትነት ገብታ ወንበሯን ዘርገታ ከደናገሰ እስራኤል የተካፈለችውን ወርቅና ሐር እዎስማማች ስትፈትል በአምሳስ ስረጋዊ (በሸማገሉ) መልክ ገብርኤል መልአክ መጥቶ ትጸንሻለች ብሎ እንዳበሰራት የቅዱሴ ማርያም አንድምታው ይነገረናል፡፡³² እንዲሁም በቤተክርስቲያና ትውፊትና ትምህርት መሰረት ከማርያም ጀርባ መንጦሳሊት - ቤተመቅደስ/ የቤተመቅደስ መጋረጃ/ እና ከፊት ሰፊቷ የቅዱሳት መጽሐፍት ማንበቢያ ስትርንስ (Pulpit) የሚታየውና መልአኩ ገብርኤል በብርሃን ተከቦ ሲያበሰራት የሚያሳየው ስዕል እርሷ በቤተመቅደስ ውስጥ እንደኖረችና በዚያ ውስጥ ክርስቶስን የምትወልድ መሆኗን የተበሰረችበት መሆኑን የሚገልጽ ስዕል ነው፡፡/በቀጣዩ ገጽ ያለውን ስዕል ተመልከት/

ይህንንም ታሪክ መሠረት አድርጎ “ዘነበርኪ ውስተ ቤተመቅደስ ከመታየት ዘገንቡር እምዕል ዘኢይነቅዝ፤ ሥርገው በወርቅ ንጡፍ ወልቡጥ በዕንቁ ባሕርይ ዘየንቱ ዘብዙን ሂጡ ከመዝ ነበርኪ ውስተ ቤተመቅደስ - አምሳክን የወለደሽ እመቤታችን ድንገል ማርያም ሆይ ከማይነቅዝ እንጩት የተቀረጸ ዋጋው እጅግ ብዙ የሆነና በከበረ ወርቅ እንደተለበጠና እንዳማረ ታየት በቤተመቅደስ ኖሮሽ” እየተባለ ይዘማል፡፡³³

እንዲሁም “አማናዊት ታየት ወሳዲት አምሳክ ድንገል ማርያም ንጽሕት ንጽሐን ቅድስተ ቅዱሳን በመሆኗ በንጽህና በድንገልና ጸንታ በቤተመቅደስ ኖራለች” ተብሎአል፡፡³⁴ እንዲሁም ቤተመቅደስ መኖሯም በማህለተ ጽጌ መጽሐፍ በግጥምና በዚማ “የኅዝነኒ ማርያም ዘረከበኪ ድክትምና አመ ቤተመቅደስ ቦእኪ እንዘትጠብዊ ሐሊበ ሐና

31. የኢ.ኤ.ተ.ቤ/ክ፡ ቅዱሴ ማርያም ንባቡና አንድምታው 5:15:44 ገጽ 120፤ 123 ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ፡አዲስ አበባ፡1983ዓ.ም፡፡ የኢ.ኤ.ተ.ቤ/ክ ፡ወንጌል ቅዱስ ንባቡና አንድምታው፡የሉቃስ ወንጌል 1:27 ማብራሪያ ገጽ 265 ፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ፡1997 ዓ.ም፡፡
32.የኢ.ኤ.ተ.ቤ/ክ፡ቅዱሴ ማርያም ንባቡና አንድምታው 5:44፤ ገጽ 125፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ፡ 1983 ዓ.ም ፡፡ አንቀጽ ብርሃን ትርጓሜው፡ገጽ 411፡፡ መምህር እንዲሁም ዳግማዊ፡ወሳዲት አምሳክ በነገረ ድኅነት፡ብራና ማተሚያ ድርጅት፡አዲስ አበባ ፡ገጽ 178፡፡ የኢ.ኤ.ተ.ቤ/ክ፡ተአምረ ኢየሱስ፡ 3ኛተአምረ ቀጥር 2፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፡ አዲስ አበባ፡ ፡ገጽ 14 ፡1994 ዓም፡፡
33.አንቀጽ ብርሃን ትርጓሜው ገጽ 404፡፡ መምህር እንዲሁም ዳግማዊ፡ወሳዲት አምሳክ በነገረ ድኅነት፡ገጽ 276 ብራና ማተሚያ ድርጅት፡አዲስ አበባ ፡ሚያዝያ 1998 ዓ.ም፡፡
34.ሐባ ጊዮርጊስ ዘጋስጫ፡ መጽሐፈ ሰዓታት ገጽ 148 ፡፡የኢ.ኤ.ተ.ቤ/ክ፡ መጽሐፈ ቅዱሴ ንባቡና ትርጓሜው፡ ገጽ 169 ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፡አዲስ አበባ 1983 ዓም፡፡የኢ.ኤ.ተ.ቤ/ክ፡ ውዳሴ ማርያም ንባቡና ትርጓሜው፡ገጽ 194፡ትንሳኤ ዘጉባኤ አዲስ አበባ ፡1983ዓ.ም፡፡

ማርያም በቤተመቅደስ ውስጥ መልአኩ ገብርኤል ሲያበሰራት የሚያሳየው ስዕል

ወደስተረሃብ ካሰበ ትእምርተ ልሕቀትኪ በቅድስና ምስክር ስብደታዬ ከመሰብ እንደ ልሰላየኪ መና ሩኑኤል ያገኘደ ዘይከይደ ደመና ማርያም የሃናን ወተት እየመሳሰለ ወደ ቤተመቅደስ በገዛሽ ጊዜ ያገኘሽ ድህነት (ብቸንነት) ያሳዝነኛል። ዳገመኛም በደመና የሚመሳሰለ ደመናን የሚረገጥ የአባት ስበባ ሩኑኤል ክንደኛች መሳሰክት ጋር መናን የመገበሽ በንጽህና የማደግን ተስምር ደስ ያስኛል። ይላል።³⁵

ማርያም በቤተመቅደስ ውስጥ ናራሰች የሚሰጡን ስባባዊ ክማየታችን በፊት 'መወሰኑ ሩኑኤል' ማን ነው? የሚሰጡን ማየት ተገቢ ነው።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በርካታ መሳክክት እንዳሉ ቢገለጽም ለማቸው ግን የተጠቀሱ ቅዱሳን መሳሰክት ገብርኤል፣ ሚካኤል፣ ሱራፊል፣ ኪረቤል ብቻ ናቸው። ሌሎች ለሞቻቸው በመጽሐፍ ቅዱስ ያልተጠቀሰው በስጋማሚ ወይም ተረስተው ሳይሆን የመሳክክትን ስምወኑ ለሞች እንዳይከተሉ እግዚአብሔር የወሰደው ጥንቃቄ ነበር /ዘጸ 4:19-24/። በስም የተጠቀሱት ጋዖሳን መሳክክት በየትኛውም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ክፍል ብናነብ የሰገልገሉታቸው ማእከል የክርስቶስ ጊትነት ነበር። መሳክክት በተጠቀሱበት ስንቀጽ ሁሉ ሂደን ብናነብ የኢየሱስ ክርስቶስ ክብርና ስላንነት ለህዝብ ሁሉ ጥቅም እንዲሆንና ሰእርሱ እንደሚሰገዱ እንደሚዘምሩ እንደሚያመልኩትም ክብሩን እንደሚጠብቁ ለማሳየት የተጠቀሱ ናቸው /ሱቃ 1:26-38፣ 2:10-14፣ ማቴ 2:13፣ 4:11፣ ራዕ 4:7-11፣ ራዕ 12:7-12/።

መወሰኑ ሩኑኤል ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስሙ ባለመጠቀሱ እንዲህ የሚባል መወሰኑ ስለ ሰማሰት መረጃ የሰም። የዚህ መጽሐፍ ደራሲ ለመጀመሪያ ጊዜ ይህን መወሰኑ መናሩን በስም የጠቀሰው ማን ነው? በሚል በርካታ መጻሕፍትና ሲቃውንተ ቤተክርስቲያንን ጠይቆ ስጸ ዘርዳ ያዕቅብ የዳፈው ታሪኩ ከተጠቀሰበት 'ተስምረ ማርያም' ከሚባል መጽሐፍና በ18ኛው ክፍለ ዘመን ባልታወቀ ጸሐፊ ምናልባት ደብተሪ ክዳፈው 'ደርሳነ ሩኑኤል' ከሚባል ስዋዕድ መጽሐፍት ውጭ የሚያውቀው ስልተገኘም።

በቁሙ የመወሰኑ ሩኑኤል ተግባር ነበር ተብሎ የተጠቀሰውን የማርያምን ለማያዊ ህብስት (ምግብ) እና ለማያዊ መጠጥ ማርያም ቤተመቅደስ ውስጥ ነበረች እስከተባሰችበት 12 ዓመት ሙሉ በየሰዓቱ በታማኝነት ማመሳሰሉን እያንዳንዱ የቤተመቅደሱን ታሪክ በመጽሐፍ ቅዱስ ሲገባቸው የሩኑኤል ድካም ስለመጻፉ ታሪኩን ተራ ያስነሳል። ይልቁንም እግዚአብሔር ለምሳክ የፍጥረት ሁሉ ምግብ በምድር ሳይ ስደረገ የሚለው ስለእምር

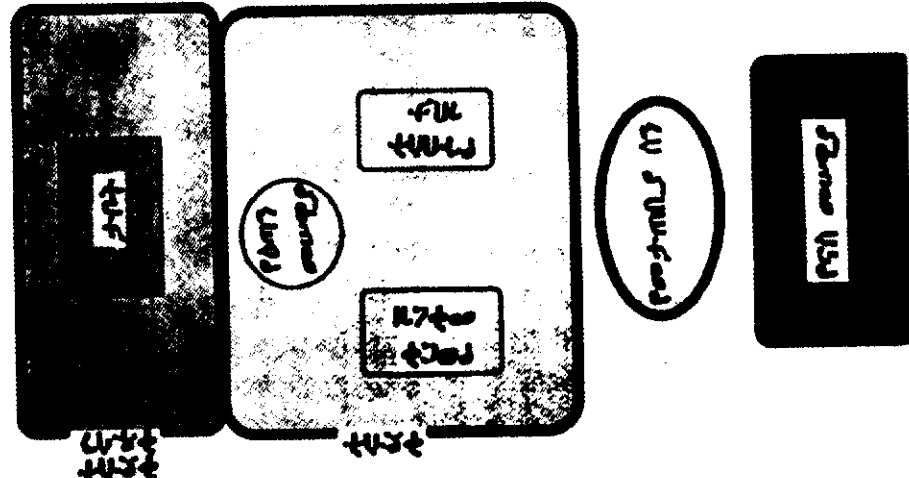
35. ሊቀ ጠበብት ለሰረዳ ዛያብል ፡ ማህለተ ጽጌ ትርጓሜ ሰዲስ ስበባ ፡ ገጽ 79 ፡ 1998 ዓ.ም.።

የሚመች ነው /ዘፍ 1:29-31/።

ለሰቢተ መቅደስም ሁኔታ ሙሴ ከሰራው ከማደሪያ ድንኳን ጀምሮ ብንመለከት ማደሪያ ድንኳኑ 3 ክፍሎች ቅድስተ ቅዱሳን፣ ቅድስት ስደባባይ ነበሩት /ዘጸ 26:133/ በቅድስተ ቅዱሳት ውስጥ ታቦት ብቻ ነበር። ታቦቱም ሳጥን የሚመስል ሲሆን በውስጡ ስስርቱ ቃሳት (ትእዛዛት) የተዳረባቸውን 2 ጽላት፣ መና ያስላት የወርቅ መሶብ የእርን በትር ደዞ ነበር /ዕብ 9:2-4/። የታቦቱ ርዝመት 2 ክንድ ተኩል ወይም 1 ክንድ ተኩል ቁመቱ 1 ክንድ ተኩል ነበር። በውስጥና በውጭ በጥሩ ወርቅ የተሰበሰበ በእርሱም ዙሪያ የወርቅ ስክሊል የተደረገበትና በገንፍ በገንፍ በገርጌ በኩል የመሸከሚያ መሶጊያ የሚገባቸው 4 ቀሰበቶች ነበሩት /ዘጸ 25:10-11/።

በማደሪያ ድንኳኑ 2ኛ ክፍል በሆነው በቅድስት ውስጥ ደገሞ በስተገራ ከወርቅ የተሰራ መቅረዝ /ዘጸ 25:30፣ 40/ በስተቀኝ ለመገኘቱ ህብስት /ህብስተ-ገጽ/ የሚሆን ገበታ /ዘጸ 25:23-30/ እንዲሁም ፊት ሰፊት በመጋረፉ ስር የዕጣን መስዊድ (የወርቅ መስዊድ) ነበር /ዘጸ 30:1፣ 3-4/።

በ3ኛው ክፍል በሆነው በስደባባይ ደገሞ የመታጠቢያ ስን (ሳህን) እና የናስ መስዊድ ብቻ ነበር /ዘጸ 30:17-18፣ ዘጸ 27:1-8/ ከዚህ በታች የቀረበውን ስዕል ተመልከቱ!

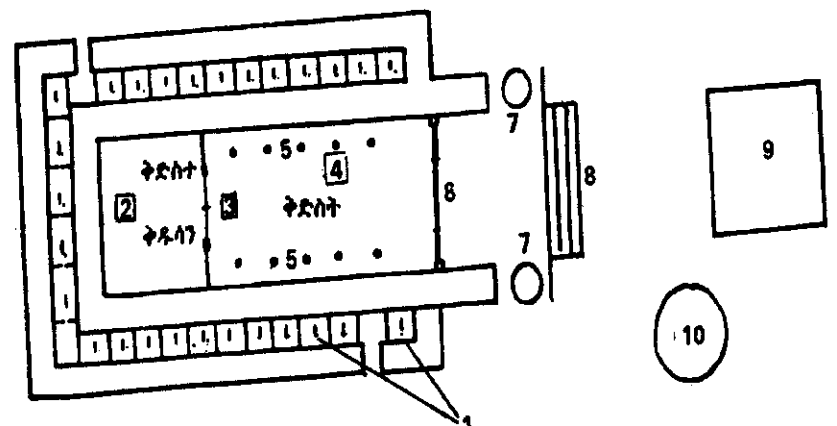

• ይህ ስዕል ዶክተር ዓሰሙ ቢፍቱ፡ ክርስቶስ በማደሪያው ድንኳን፡ ገጽ 55፡ 1992 ዓ.ም ከሚል መጽሐፍ የተወሰደ ነው።

ወደ ቅድስተ ቅዱሳን (ቤተመቅደሱ) ውስጠኛ ክፍል ለስጋግሎት የሚገባው ሊቀ ካህናት ብቻ ሆኖ በስመት 1 ቀን እርሱም በማስተሰርያ ቀን ለሰራሱና ለሰህዝቡ መለዋዕትን ይዞ በእግዚአብሔር ፊት ይቀማል /ዘጸ 28 /:: የሊቀ ካህኑ ልብስ ተክህና በ4 ቀስማት ማስትም ከነፕ፣ ከሰማያዊ፣ ከሐምረዊና ከቀይ በፍታ በወርቅ የተጠሰፈ ነበር/ዘፀ 28 /:: የሳይኛው ስባሽን ሴፋ ደረጃ /ዘፀ 39:2/ በቀኝና በገራ ትከሻው ላይ ሁለት የመረገድ ድንጋዮች ነበሩት። በእነዚህ ሁለት የክበሩ ድንጋዮች ላይ በእያንዳንዱ ላይ የ6 ነገድ ስም በሁለቱም ላይ የ12ቱ ነገድ እስራኤል ስም ተቀርቶባቸዋል /ዘጸ 28:9 እና 12/:: በእነርሱም ስማካኝነት ሊቀ ካህኑ የህዝቡን ስም በስጦታ ላይ በትከሻው ይጽክማል። የደረት ኪሉ ለራት ማዕዘን ያለው ሆኖ በወርቅ ጥልፍ የተሰራ የ12 ነገድ ስም የተቀረጸባቸው የሚያንጸባርቁ የክበሩ ድንጋዮች እንደ ፈርጥ ሆነው የተሰሩ ናቸው /ዘጸ 28:29/:: የደረት ኪሉ ታፕፎ የተደረበ ነው በውስጣቸው ስራምና ቱሚም ይደዛሉ /ዘፀ 28:30/:: ቀሚሱ ሙሉ በሙሉ ሰማያዊ ሊሆን በታችኛውም ዘርፍ ዙሪያ በ3 ቀስም የተሰራ የርማን ፍራ ቅርጽ ከወርቅ ሻኩራ ጋር ተሰባጥሮ ይደረገበታል። የሻኩራዎች ደምጽ ሰቀሚሱ ውስጥን ይሰጠዋል ። ጥምጥሙ ደግሞ ካህኑ በራሱ ላይ የሚጠመጥመው ሲሆን ከጥሩ በፍታ የተሰራ ነው «ቅድስና ለእግዚአብሔር» የሚል ጽሑፍ ከወርቅ በተሰራ ዝርግ ጌጥ ላይ ተቀርቶ በዚህ ጥምጥም ላይ ይንጠሰጠሰበታል /ዘጸ 28:36/:: እነዚህ ስለባበሮች ስሁን በቤተ መቅደሱ ውስጥ እንዲያገለግሉም ስድርጋ የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ከመደበኛቸው የካህናት ስለባበሱ በቀጥሮም በመልክና በዲዛይንም እጅግ የተራራቀ ነው። በብሉይ ኪዳን የነበሩት የሊቀ ካህናት ስለባበሱ እንደ በእንደ መገበጽ ስድንዳችን ሰላዊሆን እኛም እንደ ዳውሱሱ ሰለእነዚህ እንዳንተርክ ስሁን ስንችልም /ዕብ 9:5/:: ይሁን እንጂ በቤተ መቅደሱ/በቅድስተ ቅዱሳን/ ውስጥ ሲቸኝ ፈጽመው የሚገቡበት ሁኔታ እንዳልነበረ መረዳት ይቻላል።

ይኸው ካህን እንኳ በተገቢ ሁኔታ ስለባበሱን ስለተካከሉና ስለራሱ ጋጢስት መለዋዕትን በቅድሚያ ስቅርብ የህዝቡን ጋጢስት የሚያስተሰርደበትን መለዋዕት ይዞ በብዙ ፍርሃት መጋረጃውን ገጠመ ቢገባ በታቦቱ መክደኛ ላይ በመረደው ደመና ዓምድ መሰረት እግዚአብሔር ያናገረዋል። ነገር ግን ሊቀ ካህኑ ባደቀደሰና በተገቢው ሁኔታ ስለባበሱን ሳያስተካክል ቢቀርና የመሳሰሉት ነገሮች ባያሟላ እዚያው ይቀሰፍና ደምታል። በሙጥ በእደባባይ የተሰበሰበው ምህረት ጠባቂ ህዝብ ካህኑ ቢዘገደባቸውም እንደተቀሰፈና እንደሞተ ስለሚገባቸው በወገቡ ላይ እስከውጪኛው ድረስ በታሰረው ሰንሰት ገትተው ያወጡታል እንጂ እንኳን ሲቸኝ ወንዶች እንኳ ገብተው በፍጹም ራሳውን አያወጡም ።

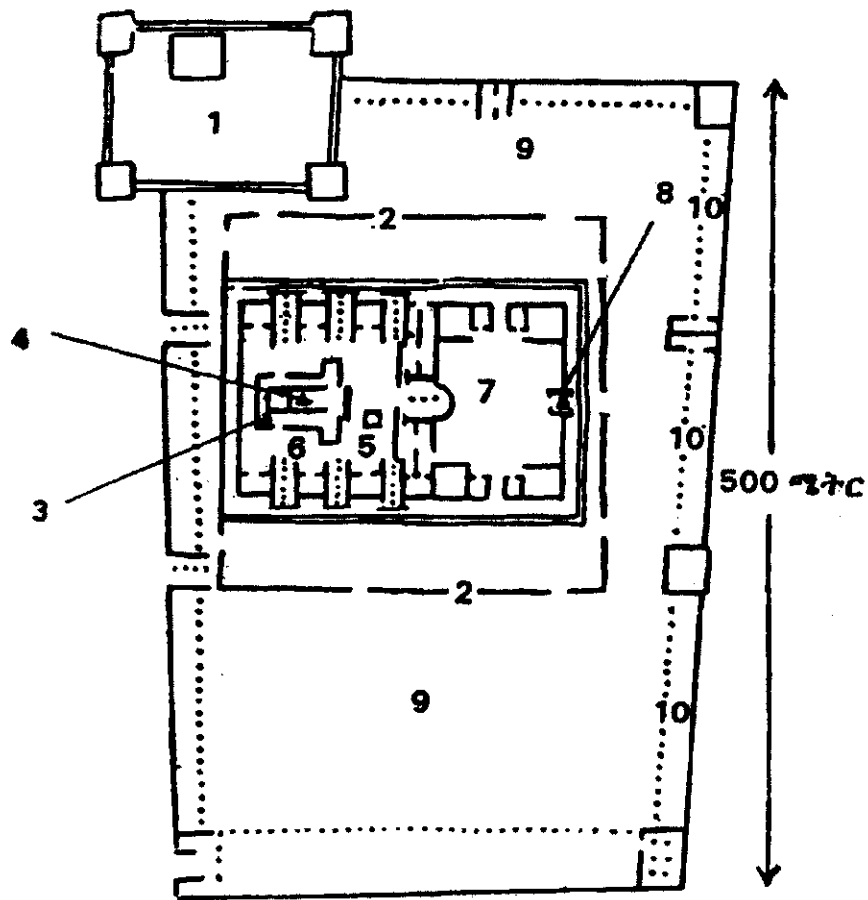
እንገዲህ ይኸው ሰርዓት በተሟላ መልኩ ከድንኳንነት ወደ ህንጻ ቤት ተቀይሮ የዳዊት ልጅ ለለሞን በኢየሩሳሌም እጅግ ውብ ስድርገ ሰራው። የለለሞን ቤተመቅደሱ ሲቸኝ ከልደባባይ ውጥ ባለው ስምድ እንደ ሃና ይፀድቃል እንጂ (1ሳመ 1:9) በጥራሽ በቅድስተ ቅዱሳን (ቤተመቅደሱ) ውስጥ ሲቸኝ ስድገቱም ነበር። /የሰሉሞን ቤተመቅደሱ ንድፍ ከዚህ በታች እንደሚከተለው ተርኳል ። ከሰላሳ ሲቸኝ ይቀመጥ የነበሩበት ተራ ቁጥር 7 ን ይመልከቱ፡/

1. 7ምዳ ቤቶች	6. ወሰል
2. ታቦት	7. ዓምዶች (መቃን)
3. የወርቅ መለዊያ	8. ደረጃዎች
4. ገበታ	9. የናስ መለዊያ
5. መቅረዞች	10. መታጠቢያ

• የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር ፡ የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ገጽ 111 ገጽ እትም 1996 ዓ.ም የተወሰደ።

ይህንንም ቤተመቅደሱ ናቡከደነጾር ተነስቶ በ587 አመተ ስለም ስረረሰው /2ነገ 25:8-17/:: ብዙዎችንም ንዋዩ ቅዱሳንና ህዝቡን ማርኮ ወደ ባቢሎን ወሰዳቸው። ይሁን እንጂ እንደገና ከ70 አመት በኋላ ዘረባቢል ተነስቶ ቤተመቅደሱን ሰራ /ዕዝ 3:6/:: ሃርድስም እንደገና ስለሩፍት ሰራው ዘካርያስ ሲያገለግልበት የነበረው ቤተመቅደሱ የሃርድስ ቤተመቅደሱ ሊሆን ንድፋ ከዚህ እንደሚከተለው ነው።

• ከኢትዮጵያ መዝናኛ ቅዱስ ማህበር፣ የመዝናኛ ቅዱስ መዝገብ ታላቅ፣ ገጽ 113 ገጽ እትም 1996 ዓ.ም የተወሰደ/

1. የሮም ገዢና ወታደሮች ገቢ
2. ስፕሮ
3. የካህናት ስደባባይ
4. መቅደስ
5. መስመድ

6. የወንጾች ስደባባይ
7. የሴቶች ስደባባይ
8. መወከሻ የተባሰች ደጅ
9. የአህዛብ ስደባባይ
10. የሰበሰቡ ደጅ መመላለሻ

ይህም ቢተመቅደስ ማርያም በነበረችበት ዘመን የነበረ ሲሆን ሁሉም ሴቶች ብቻ ቁጥር 4 በተገለጸው ውስጥ በፍጹም ስደባባይ ነበር። ይሁን እንጂ በውጥ (በተራ ቁጥር 7 ላይ) በተገለጸው ስደባባይ ላይ እንደ የ91 ዓመት እድሜ የነበረችው የፋኑኤል ሰጪ ሃያ ነብደት ዓይነቶች /ሱቃ 2:36-38/ መቅም ደቶሉ ነበር።

እስካሁን ድረስ የትኛውም ሴት ብትሆን ቢተመቅደስ (ቅድስተ ቅዱሳን) ውስጥ መገባት ስልታቸውም ፡፡ ሶርተዶክስ ቢተክርስቲያን ሴቶች ወደ ቢተመቅደስ እንዲገቡና ቢተመቅደስ ውስጥ እንዲጸድቁ ስለፍታ እንኳ ስለመፍቀዱ የራሷ ስርዓት ይደነገጋል።³⁶

ታዲያ ማርያም በየትኛው ቦታ በየትኛው ቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ መኖሪያዋ ስድርጋ ስደገች? ስምን ማርያም ቢተመቅደስ ነበረች የሚለው ሃሳብ ከየት መጣ ቢባል መልሱ ሳይቀር ነው።³⁷ እርሱም በሰበሰቡ መቅደሱ ሁኔታ እውቀት የሰውምና ስድረደቦትም።

ዘካርያስ በቢተመቅደስ ምድብ ተራ (ሰሞን) ደርሶት በእግዚአብሔር ፊት በበክህነት በቢተመቅደስ ውስጥ በሚያገለግልበት ጊዜ የሐንስም እንደሚወስድ መልስክ ተገልጿል ሲያነጋግረው የስርዓቱን ቡራኪ እንዲያስማችው ህዝቡ በውጥ በስደባባይ ይጠባበቅ ነበር እንጂ ከእነርሱ ጋር ስንደም ሰው እንዳልነበረ መዝናኛ ቅዱስ ይናገራል /ሱቃ 2:21፣ ዘሁ 6:24-26/። እንዲሁም መልስክ ቅዱስ ገብርኤል በ6ኛው ወር ማርያም መደነበረችበት በገሊላ ሐውራጃ ወደነበረችው ነገረት ከተማ ቢታ ድረስ ሂዶ ለሰበሰቡት እንዲገቡ ቢተመቅደስ እንዳልነበረ ታላቅ ይናገራል /ሱቃ 1:26/ ነገረት ከተማ ደግሞ ከገሊላ ባህር በስተ ምዕራብ 25 ኪ.ሜ ርታ በዛብሱን ነገድ ድርሻ ውስጥ የተመሰረተች የሃገሩ ጠረፍ ከተማና ዝቅተኛ ገምት ይሰማት የነበረች ከተማ ስትሆን /ዮሐ 1:47/ ቢተመቅደስ የነበረው ደግሞ በኢየሩሳሌም ሆኖ በይሁዳ ሐውራጃ በየርዳኖስ ወንዝ ወደጨው ባህር ተከማቸው በምዕራብ 30 ኪ.ሜ ክታላቁ የሚደትራኒያን ባህር 50 ኪ.ሜ ርታ በተራራ ላይ የምትገኝ በአይሁድ ዘንድ ከብርኖ ቅድስት ተብላ የምትጠራ ከተማ ነች። በመሆኑም ገብርኤል ሲያበሰራት ማርያም የነበረችው በኢየሩሳሌም ቢተመቅደስ ውስጥ ሳትሆን በቤተ በተናቀችው ከተማ በናዝሬት ውስጥ ነበረች። ጌታ ኢየሱስ ከርስተሰም በዚህ ስፍራም ስደገ /ሱቃ 2:39-40 ፣ 51/።

36. ፍትህ መንፈሳዊ እንቅጽ 1 ዲደክቅሊያ 44። ሊቀ ካህናት ክንፈ ገብርኤል ሰልታዩ፡ ስርዓተ ቢተክርስቲያን 3ኛ እትም ፡ ሰረፍ ማተሚያ ድርጅት፡አዲስ አበባ፡ ገጽ 18 ፡ 1995 ዓ.ም። የኢ.ኢ.ተ.ቢ/ክ ፡ ፍትሕ ነገስት ንባቡና ትርጓሜ ፡ እንቅጽ 1:13 ፡ ገጽ 23፡ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፡ አዲስ አበባ ፡ 1990 ዓ.ም።

37. ቅዱስ ቀርዓን፡ በሰማርያ ፡ 2ኛ እትም ፡ ሰረፍ ሰልታዬን 3:37 ፡ ገጽ 36 ፡ ስርዓተቲክ ማተሚያ ቤት፡ አዲስ አበባ፡ መጋቢት 1993 ዓ.ም።

ከናዝሬት እስከ ቤተዕብራም ቢያንስ በእግር 3 ቀን ያክል ያስኬዳል። ከቤተ
ዕብራም እስከ ኢየሩሳሌም ድረስ ያስኬዳል። በቀኑ ደግሞ 8 ኪ.ሜ ነው። ስለዚህ ማርያምና
ዮሴፍ ለቀጠራ ሕይወት ኢየሩሳሌም በመሄድ እስከ ቤተዕብራም 3 ቀናት ያክል ተገዙ
በመንገድ ላይ ማርያም የመጡበትን ስሜት ቢደርሰባት በዚያው በሰንደ ክብት በረት
ውስጥ ከርስትስን መልዳዋለች። በተወለደ በ8 ቀን እንደ መልክኩ ስጦራ 'ኢየሱስ' ተብሎ
ሲጠራ ስለ40 ቀናት ያክል የመንገዱን መሪነት በዚያው ፈጽመው/ ዘሊ 12:2-8፣ ዘሊ
5:11/ ከ8 ኪ.ሜ ጉዞ በጎሳ ሕይወት ኢየሩሳሌም ቤተመቅደስ ስደባባይ ደርሶባል። በጌታ ሄን
የታዘዘውን ሁሉ ከፈጽሞ በጎሳ በገሊሳ ስጦራዊ መለሰች ናዝሬት ከተማችው ተመልሰዋል /
ሉቃ 2:39/።³⁸

በገሊሳ ስጦራዊ በቃና መንደር ጦርን በነበረበት ሰዓት ማርያም ለሰርገ ቤተ
ዘመድ እንደመሆኗ መጠን በስለተናጋደነት ለታገለገለና የነዳው ሕይወት በማስቀላቀል ኢየሱስን
ጠርታ የመጀመሪያው ተለምዶ ሲያደርግ የምናነበው ዘመዶችው ስናዝራት ከተማ በቅርብ
እንደነበረ ያሳያል። ኢየሱስም የራሱና የቤተሰቦች ስግር ናዝሬት መሆኑን ጠቅሷል /ሉቃ
4:16-30 / ። ናዝሬዊ መባሉም ስዚሁ ነው / ማቴ 2:23፣ ዮሐ 1:47 /። የደህዳሚ
ሰዎች በገሊሳ ስጦራዊ የሚኖሩ ስደተኞች ከሰህዋብ ጋር ካላቸው ገንኙነት ሳቢያ የሕይወት
ህግ የሚጠበቅባቸውን እንደሚያሟሉ በመገለጽ በተለይም የናዝሬት ነዋሪዎችን ይጠሏቸው
ነበር /ማቴ 4:15 ዮሐ 1:45-46/። ይህም ሆኖ ከማርያም ማንነት ሳይሆን እግዚአብሔር
በጸጋው በዚህ በተናቀው በገሊሳው ናዝሬት ትኖር የነበረችውን ልጃገረድ ተሰራ የተሰጠው
የመሊሁ እናት እንደትሆን መረጠ! ይህ ምንኛ ድንቅ ነው።

ሕይወት ጥንት ነገራችን እንመለስና በኢትዮጵያ ሕርተዳክላ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን
ማርያም ትኖርበት ለሰነበረችበት ስርፈ ሁኔታ በዋናነት ሁለት ስመስካክት ስለ። ስንደኛው
በናዝሬት በዮሴፍ ቤት ነበረች የሚሉና ሌሎች ደግሞ ከቤተመቅደስ ዘንድ ነበረች የሚሉ
ሲኖሩ ሁለቱን ስለታራዊ ሃሳብ ስለን ያሉ ደግሞ ሌላ 3ኛ ሃሳብ የሚያቀርቡ ስሉ።³⁹
ሃሳባቸውም፡-

‘ስንዳንዶች ከዮሴፍ ቤት ስንዳንዶች ከቤተመቅደስ ይሳሉ ገን ስይመጣም ሁሉም

38. ኢንተርናሽናል መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር፣ መጽሐፍ ቅዱስ ስዲሶ መደበኛ ትርጉም፣ የሉቃስ 2:14 እና

22ጣብራሪያ ፣ 78፣ 1531-1532፣ 1993 ዓ.ም

39. ለባ ቤተማሪያም እና መዘምራን ሞገስ ዕቅድ ገዢ ስለሆነ ስለሚደረግ ምዕራፍ ሥነፍጥረት

እንደምታ፡ስከሱም ማተሚያ ቤት፡ስከሱም፡ 78 36፣ 1991 ዓ.ም ። ለቀ ጠበብት ስለረዱ ሳያብል፡ማህደተ ጸጊ
ትርጓሜ፡ ለዲስ ስበባ፡ 78 80፡ 1998 ዓ.ም

ተደርጋል ከደናገሰ እስራኤል ጋር ውሃ ልትቀዳ ሂዳ ውሃ ቀደታ ለትመለስ የተጠማ ውሃ
ስገኘችና በሚማዋ ቀደታ ስጠማችው ይህን ያዋ ሌሎች ሴቶች በዚህ ጠራት ስምሳክ
ከድንገል ይመለሳል ይባላል ከስንጅ ይሆን? ብለው ዘበቱባት። ወዲያው መልክኩ መጥት
ትጸንሲ (ትጸንሻለሽ) ስላት ዝም ብላ ሂደች። ከቤትም ደርሳ ውሃውን ስታመርድ ትጸንሲ
(ትጸንሻለሽ) ስላት ይህ ነገር ደጋገመኝ ከቤተመቅደስ ሂዳ ልረዳው ብላ ከደናገሰ እስራኤል
ጋር ተካራሳ እያስማማች የምትፈትሰው ሐርና ወርቅ ነበር። ያንን ይዛ ሂደች ከቤተ
መቅደስ ተቀምጦ ሐርና ወርቁን እያስማማች ስትፈትሰው መልክኩ መጥት ትጸንሲ
(ትጸንሻለሽ) ስላት እርሱ ይከፍላል ዝንቱ እንዘ ኢየሱስምር ብእሲ - ሕንድ ለሰማሳውቅ ይህ
እንዲት ይሆንልኛል ስለች። እኔ ይህን ለሳደርገውም እንደምን ይሆናል ስትሰው ነው ከዚህ
በጎሳ መንፈስ እግዚአብሔር ቅዱስ ይመጽእ ሳእሲሲ - ቅዱሱ የእግዚአብሔር መንፈስ
በሰንጅ ላይ ይመጣል ስላት። ይኮነኔ በከመ ትቤሰኔ (እንደ ቃልህ ይሆንልኝ) ስለችው።
ይህን ቃሏን ምክንያት ስደርገ በማህደኗ ተቀርጾትል⁴⁰ ብለው ያቀርባሉ።

የዚህ ተረት ፈጣሪ በመጽሐፍ ቅዱስ በዮሴፍ ቤት ናዝሬት ከተማ ነበረች
የሚሰውን የመጽሐፍ ቅዱስ መሠረታዊ ገለጻ በመተው ሌላ ያልነበረና የሌለ ታሪክ ጽፏል።
ይህ ደግሞ በቃሉ ላይ ስመጽና መሸቃቀጥን ያመለክታል። ስምን ቅዱስ ገብርኤል
ማርያምን ሲያበሰራት በእመኛዋ ዮሴፍ ቤት በናዝሬት ከተማ ነበረች እንዲ ቤተመቅደስ
ሕይወት በቅድስት ቅዱሳን ውስጥ ስልነበረችም ውቅቴና ሁኔታውም ስደፈቅድም /ሉቃ
1:26/።

ስንዳንዳዶችም በቤተመቅደስ ነበረች የሚሰውን ስባባል መጽሐፍ ቅዱሳዊ
ስደደሰም ብለው በመቃወም ማርያም የነበረችው በቤተ መቅደስ ቅድስት ቅዱሳን ውስጥ
ሳይሆን በቤተመቅደሱ ገቢ በማህደረ ደናገል ውስጥ ትኖር ነበር የሚሉ ስሉ። ነገር ገን
ሂርድስ በሰራው ቤተመቅደስ ስደባባይ ጊቢ ውስጥ ይኖሩና ቅመው ለስርታ ያህል ይጸዱ
የነበራት ስርጊቶችና መጠለቶች እንደነ ሃና የሳሙኤል እናት/1ኛ ሳሙ 1:9 እና ስርጊቷ ሃና/
ሉቃ2:36-38/ እንዲ ደናገል መጣት ሌቶች በግራሽ ስደገቡምና ይህም ጥናቱ ያሳስቀ
ጅምር ስንካሳ ሃሳብ ነው።

40. ዩኤስ.ቲ.ቢ/ክ ፣ ውዲሲ ማርያም ንባቡና ስንድምታው፣ ስለንበተ ክርስቲያን፣ 78 210፣ ትንሳዔ ዘንባሌ ማተ
ሚያ ቤት ፣ ስዲስ ስበባ፣ 1983 ዓ.ም።

ምዕራፍ አራት

የዋሲናና የማርያም ገንኙነት

“የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ወደት እንዲህ ነበር፡ እናቱ ማርያም ለዋሲና በታላቅ ጊዜ ላይገናኙ በመንፈስ ቅዱስ ጸንላ ተገኘች፡፡ እርሷም የሲኦን ዳድቅ ሆና ሲገልግል ለሳዕወደደ በሰውር ሲተዋት ስለበ፡ እርሱ ግን ይህን ሲያሰብ እነሆ የጌታ መልስክ በህልም ታየው፡፡ እንዲህም ስለ የዳዊት ወድ ዋሲና ሆይ ከእርሷ የተጸነሰው ከመንፈስ ቅዱስ ነውና እርሷን ማርያምን ለመውሰድ ስትፍራ፡፡ ወድን ትወዳለች እርሱ ህዝቡን ከጋጠሙታቸው ያደናቅዋልና ለሙን ኢየሱስ ትሰዋለህ፡፡ በነብይ ከጌታ ዘንድ እነሆ ድንገዱ ትጸንሳለች ወድም ትወዳለች ለሙንም ለማንኛው ይሉታል የተባለው ይፈጽም ዘንድ ይህ ሁሉ ሆኗል ትርጓሜውም እግዚአብሔር ከእኛ ጋር የሚል ነው፡፡ የሲኦንም ከእንቅፍ ነቅት የጌታ መልስክ እንዳዘዘው አደረገ እርሷን ማርያምንም ወሰደ፡፡ የበኩር ወደኛም እስክትወዳድ ድረስ ለሳወቃትም ለሙንም ኢየሱስ ስለው፡፡/ማቴ 1:18-25/

ይህ ክፍል የሲኦን የማርያም እርሷ እንደሆነና ላይገናኙ እርሱ ባላወቀው ሁኔታ ፀንላ በመገኘቷ ይህንን ነውር ላይገልጥ እርሷን ትገኝ በሰውር ሲያፈርስ በማሰቡ መልስኩ የጸንታ ሁኔታ መጽሐፍ ጠቅሶ ማርያም እንዳለመነዘረችና በድንገዱና እንደጸነሰች የተጸነሰውን ወድ ለማንኛው መሆኑን ከነተገባሪ ገጠም እንዳስረዳው ከዚያም ሃሳቡን ቀይሮና ለመልስኩ ትዕዛዝ እስክትወዳድ ድረስ እንዳልተገናኘች (እንዳላወቃት) ይገልጻል፡፡

ይህን ገጠቻ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በመጥቀስ ስዋወድ መጻሕፍት የሲኦን የማርያም እርሷ መሆኑን ለመታወም ብዙ ተጽፏል፡፡

“ኦ ድንገዱ ስኮ ለዋሲና ዘተፍጎርኪ ሰተቃርቦ ስላ ከመ ይዕቀብኪ ንጹሐ - ድንገዱ

ለዋሲና የታላቅ ሰመገናኝነት ስደደለም በንጽህና ሊጠብቅኝ ነው እንጂ፡፡”⁴¹

“ቅዱስ ዋሲና እርሷን የተባለው ሰጥቦታ፡ እርሷታም ነው”⁴²

41. የኢ.ኦ.ተ.ቤ/ክ፡ ቅዱስ ማርያም ንባቡና ትርጓሜው ምዕ 5:44:78 123፡ ትንሳኤ በንባኤ ማተሚያ ቤት፡ ስዲስ ስበባ፡ 1983 ዓ.ም፡፡

42. ሲቀ ጉዳህ ስባ ስበራ በቀለ፡ትምህርት ሃይማኖትና ክርስቲያናዊ ህይወት፡ንገደ ማተሚያ ድርጅት፡78 124 1996 ዓ.ም፡፡ የኢ.ኦ.ተ.ቤ/ክ፡ መንገዱ ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው፡ ዘማቴዎስ መንገዱ ስንድምታ፡ 78:54፡ ትንሳኤ በንባኤ ማተሚያ ቤት ፡ስዲስ ስበባ፡ 1997 ዓ.ም፡፡

ለዚህም አባዓላችው እንደምክንያት አንድ ተረት አስቀምጠዋል፡፡

“እመቤታችን የሰለት ወድ ናት፡፡ ሶስት ዓመት ሲሆናት አባት እናቷ ወሰደው ሰካሄናት ሰጡ ካህናትም ተቀብለው ስክብረው ከቤተ መቅደስ 12 ዓመት ስነረዋታል ከአባት እናቷ ቤት 3 ዓመት በድምር ዕድሜዋ 15 ዓመት ሲሆናት ስደቡድ ለምቀኝነት ስያርፋምና ይች ብላቴና መጠነ - ስንበት (ለአቅመ ሂዋን) ለሰደረሰች ቤተመቅደሳችንን ታላድፍብናለች ትውጣልን ብለው ሰካህኑ ዘካርያስ ነገረት ካህኑ ዘካርያስም ወደ ቤተ መቅደስ ሂዱ እንደ ምን ትሆን? አላት እርሷም ወደ እግዚአብሔር ስመልክትልኝ ስለችው፡፡ ሲያመለክት ከነገደ ይሁዳ ሚስቶችቸው የሞቱባቸውን የወንዶች በትር ለብሰበህ ከቤተመቅደስ ስገብተህ በነገታው ስውጣው ምልክት ስላይሃለሁ ስለው፡፡ በትር ሲለበሰብ ሺህ ዘጠኝ መቶ ሰማንያ ስምለት ሆነ፡፡ ያን ስገብት ቢያወጣው ከዋሲና በትር ለ ዋሲና ዕቀባ ለማርያም - ዋሲና ሆይ ማርያምን ጠብቃት የሚል ተገኘ፡፡ ዕጣም ቢያወጡ ለእርሱ ወጣ እርገብም መጥታ በራሱ ላይ ስረፈች እንደ ሶስት ምስክር ሆነ፡፡ ያም ሆነ ይህ ከእግዚአብሔር ስገኘተን የሰጠንህን ከእግዚአብሔር ስገኘተን እስክናሰናብትህ መሰደህ ጠብቃት ስትንካት ብለው ሰጡት ይዟት ሂደ፡፡

ጊዜው ለጸባ ነበረና ንገደ ሂደ ሶስት ጦር ኖር ቢመለስ የሐንስ የሚባል ፈላስፋ ወዳጅ ነበረው ሲጠይቀው መጣ ተጨዋውተው ሲሂድ ሲነሳ ሲሸኘው ወጣ ይህች ብላቴና ፀንላለች ከእንተ ነው ከሲላ ስለው፡፡እኔስ እንኳን በገቢር (በድርጊት) በሐወደም (በሃላብም) ስላወቃትም ስለው፡፡እንኳን ጸንላለች ገብተህ ጠይቃት ስለው በምን እርሱ ስወቃት ቢሉ ፈላስፋ በመሆኑ መልኩን ስይታ ነው፡፡

የሲኦን ገብት የእስረኤል ሴት ወድ ሆይ ድንገዱናሽን ማን ገፈፈው ከማንስ ስነለሽ ብሎ ጠየቃት፡፡ ከመንፈስ ቅዱስ ነው ስለችው፡፡ ነገሩ ቢረቅብት ከደጂ ወድቅ የሚኖር ደረቅ ንገደ ነበርና ተክላ ስለምልማው ስላይታዋለች፡፡ በዚያውም ላይ ስዕዋርን ከባህሪያቸው እንደ ራሱ ስዕዋርን እንዲያፈራ የሚያደርግ ማን ይመስልሃል ስለችው፡፡ ነገሩን ተረዳ፡፡

ከዚህ በኋላ ለበዓል የሚመጡበት ጊዜ ድረስ ትቻት ብወጣ ያደረገችውን ታሰታውቅ ከደረቷ ትታጠቅ እንዲሉ ያደረገውን ስውቅ ትቷት መጣ፡ ይሉኛል ይዛት ብወጣ ደገሞ ሲለነች ብለው በድንጋይ ወገረው ይገሉብኛል እያሉ ተጨንቆ ሳስ ከእግዚአብሔር የታዘዘ መልስክ የረህረህ የዳዊት ወድ ዋሲና ሆይ እህትህ ናትና እራራላት ከካህናት እጅ ለለተቀበልክ ስትፍራ፡ የጸነሰችው ከመንፈስ ቅዱስ ነውና ለሙንም ኢየሱስ ትሰዋለህ ለሰዚህ ደዘሃት ውጣ ብሎ በህልም ነገረው፡፡ የሲኦንም መልስኩ እንዳለው

ይህ በብሰሃት የተፈጠረ ታሪክ - ተረት በጥንቶች እንደሚታወቅ መጻፍት ውስጥ የማይገኝ ሲሆን ለመጀመሪያ ጊዜ ደህን ትረካ የገለጠው መጽሐፈ ስንክሳር የተባለው ነው። መጽሐፈ ስንክሳር የገዳ ብዛቱ ከእንደ ሺ በላይ የሆነ፤ በጨረትና በቀናት የተከፋፈለ መጽሐፍ ሲሆን የብዙ የሐይማኖትና የቤተመንግስትን ሰዎች ሰሞቻቸውንና ታሪኮቻቸውን የውሰደትና የሞት ቀናቸውን እንዲሁም በሰማቸው ተዝካርና ዝክር ቢጠላቸው በሰማቸው መጽሐፍ ቢጻፍላቸው ቢነበብላቸው ታቦት ቢቀረጽላቸው በሰማቸው ቤተክርስቲያን ቢታነጽላቸው እንደሚያድኑና ከሊሕ እንደሚያማሰሩ ቃል ኪዳን እንደተሰማቸው የሚገልጽ መጽሐፍ ነው። በኢትዮጵያ በመጠንም በዘገባቸውም ከፍተኛ ልዩነት ያለባቸው ብዙ ሕይነት የሰንክሳር መጽሐፍት ሲኖሩ ለመጀመሪያ ጊዜ ‘መጽሐፈ ስንክሳር’ በሚል የጻፈው በ1510 ዓ.ም ገደማ በሕፈ ታሪክ ሲጠርድ ሲሞረድ የነበረትን በትናንሽ ብራናዎች በየሚካው የተገኙ ቅንጥብጣቢ ታሪካችን በመጠላትና በመጠረዝ በብራና (ከፍላጭ ቀዳ በተሰራ ሲጦ) ላይ ሕባ ሆሞረ ሕብ ዘላደንት ሲሆኑ ሴቶችንም ሕፈ ታሪኮች በመጨማሪያ በማለባለብ ደግሞ ፕሮፌሰር ጉዳዲ የተባለ እንግሊዛዊ በሰንደን ማተሚያ ቤት በጨረቀት ባልታወቀ ዘመን እሳትሞታል።⁴⁴ ከዚያም በየጊዜው በተነሱ ጸሐፊትና የማተሚያ ቤቶች መሰረፋት አሟልተውና አርቅቀው ለመጻፍ ችለዋል።

የተጠቀሰው የታሪክ መመስረት መነሻው መጽሐፍ ቅዱስ ‘ዮሴፍ የማርያም እጮኛ’ ተብሎ በመጠቀሱና ደህ እጮኝነት የማርያምን ክብር የነካ ሰለመደላቸው መጽሐፍ ቅዱስን መቀየር ባደችሉም እንኳ በትርጉም ለመቀየር መሞከራቸው ነው። መቼም እጮኝነት እርኩስት ነው ብሎ የሚያስተምር ምናልባት ከምንኩስና ለስተምህር ውጪ ሲሳ እንደማይኖር እውን ነው። ነገር ግን የዮሴፍ የማርያም እጮኛ መሆን የማርያም ‘በሃሳብም ድንገል ነች’ የሚል ፍልስፍናቸውን ውድቅ ለሰሚያደርገባቸው እንዲህ ሕይነት መሳ መፍጠሩ ስጊዜውም ቢሆን ማሳሳቻ ሆኖ ቀይቷል።

የተፈጠረው ተረት ማርያም የሰሰት (የብጽዓት) ልጅ ሆኖ መሰጠቷን፣ በቤተመቅደስ መኖሯን፣ አይሁድም በ15 ዓመቷ እንደቀነባት ዘካርያስም ጠደ እንዲሰጠው እንዳሳለበት

43. የኢ.ኢ.ተ.ቤ/ክ.፡ጠንገል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜ፡ ለማቴዎስ ጠንገል ፡78 55-56፡ ትንሳዔ ዘገባዊ ማተሚያ ቤት፡ሰዲሰ ለበባ፡ 1997 ዓ.ም። የኢ.ኢ.ተ.ቤ/ክ.፡ ውዳሴ ማርያም ዘካርያስ ንባቡና ትርጓሜ፡78 159-160፡ ትንሳዔ ዘገባዊ ማተሚያ ቤት፡ሰዲሰ ለበባ፡ 1983 ዓ.ም።
44. ፕሮፌሰር ጉዳዲ፡ መጽሐፈ ስንክሳር፡ መገቢያ፡ 78 49።

እንዲሰጠውም ለሰሰርሷ እንደተናገረ ከይሁዳ ነገድ ሚስቶቻቸው የሞተባቸው 1985 በትር ተሰብስቦ ቤተመቅደስ እንዳገቡላቸውና ዮሴፍ በትር ላይ ‘ማርያምን ጠብቅ’ የሚል ተጽፎ እንደተገኘ በዚህ ምክንያት ካህናት ተቀብለው ማርያምን ጠደ ቤተ ሊጠብቃት እንደሰጡት ዮሴፍም የሐንሰ የሚባል ፈላስፋ ንደኛ እንደነበረው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንዳችም ፍንጭ (የሚያጠራጥር) እንኳ የለም።

በአይሁድ ሰርዓት ሴቶች በቤተ መቅደስ ውስጥ ደኖሩ ነበር እንዲል በሰሩት በርዕሱ ያየነው ጉዳይ ሲሆን ካህኑ ዘካርያስ ማርያም በኖረችበት ዘመን ቢኖርም የማርያምም ዘመድ ለሆነችዋ ሴልሳቤጥ ባል ቢሆንም እንኳ ማርያም የሰሰት ልጅ ሆኖ ተሰጥታው መቀበሉና ቤተመቅደሱ ውስጥ ለሰገብቶ የሚያሳደግበት አንዳች ምክንያትና እውቀት ስልነበረውም ። ምክንያቱም እርሷ ወደፊት ከርስታሰን እንደምትጠድድ እንኳን ስርሱ እርሷም ብትሆን ያጠቀችው ነገር ስልነበረው ። ለዚህም ነው መልእክት እንደምትጠድድ የብሰረቱን መልእክት ይዞ ሲያናገራት በፍርሐት ውስጥ ገብታ ‘ይህ እንዴት ያስ ሰላምታ ነው? ደህ እንዴት ይሆናል?’ ብላ ያስባቸው/ሱቃ1-29-34። መጽሐፍ ቅዱስ ዮሴፍና ማርያም የተገናኙበት ምክንያት ‘እጮኝነት’ ብቻ እንደሆነ በገልጽ ይናገራል/ማተ1:18-25ሱቃ1-26 ።

ሲሳው ደግሞ ማርያም በ15 ዓመቷ ከዮሴፍ ቤት ከሂደችና በ16ኛ አድሜዋ ከርስታሰን ጠሰደች ከተባለች። ዮሴፍ ማርያም እንዳረገዘች ባወቀ ጊዜ ቀድሞውኑ ከርስታሰን እንደምትጠድድ እውቀት ቢኖረው ኖር ጠባቂዋ እንዲሆን በ3 ተስምራት የተናገረውን መልእክቱን 3 ጦር ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ሳይገልጣት በስጦር ሲተዋት እንዴት ሲያስብ ይችላል? እርሱ ዳድቅ መሆኑን የእንዲሰጠው ቃል ከነገረን/ማተ1-19/ ገና በ3 ጦሩ ጠባቂዋ መሆኑን ረሰች እንደእጮኛው ለደርገ አተዋታሰሁ ብሎ እንዴት ሲደርር ይችላል? ደግሞስ መልእክት ቅዱስ ገብርኤል የሌለ ነገር ለምጥች ‘እጮኝነት’ ማርያምን ብሎ ሲናገረው እንዴት ይችላል? መቼም መልእክት አይዋሸም። አይሁድ እንዲያስጡት ነው እንዳንል የተናገረው በህልም ነው ። እንዲሁም ደህ የብልህነት ተረት ‘ከቅዱስ ማርያም ንባቡና ትርጓሜው መጽሐፍ’ ውጭ በ‘ወንጌል ቅዱስ ንባቡና ለንድምታው መጽሐፍ’ ውስጥ እና በ‘ነገረ ማርያም መጽሐፍ’ በድጋሚ የተገለጸ ሲሆን ነገር ግን እርስ በርሳቸው ልዩነቶች ይገኛቸዋል። ስምሳሌ፡- ማርያምን የተቃወማት ‘መጥቀስ’ የሚባል ጠንቋይ ሰውን መስዋዕት አቅርቦ 370 ስጋንንትን ለስከትሎ ማርያምን ሰማጥረት በመንፈቀ ሲሲት ነጋሪት

45. ነገረ ማርያም 78 48፡ ተስፋ ገብረሥላሴ ማተሚያ ቤት፡ሰዲሰ ለበባ፡ 1991 ዓ.ም።

አየተመታ አንቢታ አየተነፋ አንደሂዳና ማርያም ደግሞ «የሰማር አደሜሽ ድቸር አደናግሮለች፡ ስራስቅስረው ብላ ህቡስ ስለማት ደግማ ከነሰጋችው ስላም ከተፈጠረ ጀምሮ ታይተና ተሰምት በማይታወቅ መብረት ሲላል» አንዳጠረደችው አንዲሁም ማርያም ተፈርታ አንደተቀመጠችና ጠንቋይን ፈጽማ አንደማታማልድ ቃል አንደገባች በሌሎች መጽሐፍ አይገኝም፡፡⁴⁶

አንዲሁም «በወንጌል ቅዱስ ንባቡና አንድምታው» የተሰበሰበው በትር '1985 / ሺ ዘመን መቶ ሰማኒያ አምስት ሰሌዳት ሺ ዐሥረ አምስት የገደሰው/» ነው ሲል ነገረ ማርያም ደግሞ የተሰበሰበው በትር 4000 /አራት ሺ / ነው ይላል፡፡⁴⁷ ሌላው በወንጌል ንባቡና አንድምታው «በዮሴፍ በትር ሳይ ጽሑፍ ተጽፎ አንደተገኘ» ብቻ ሲገልጽ በገረ ማርያም ገን በተጨማሪ የዮሴፍ በትር «ከብባ ስርድታስት ጫፋ ሳይ የሰንደግ ዛባ የወይን ዘሰላ ስርድታ ብቻዋን ተገኝች» ይላል፡፡ አንዲሁም የወንጌል ቅዱስ ንባቡና አንድምታው በዮሴፍ በትር ሳይ ተጽፎ የተገኘው ቃል «ኮ ዮሴፍ ሰቀባ ሰማርያም» - ዮሴፍ ሆይ ማርያምን ጠብቃት የሚል ነው ሲል ነገረ ማርያም ደግሞ መልሱ «ኮ ዮሴፍ ሰማርያም ናህርትክ» - ኮ ዮሴፍ ሰማርያም አሙኝህ የሚል ነው ይላል፡፡ በወንጌል ቅዱስ ንባቡና አንድምታው ዮሴፍ ፈሳሰፋ ጫጅ የነበረው በዮሴፍ ገጠ በገር ጉዞ ሰንገድ የሚንቀሳቀስ ሰው አንደነበረ ሲገልጽ ነገረ ማርያም ደግሞ ዮሴፍ ከቤት የማይመጣ ራሱ ተመልሞ ዓይነት ስሞፕጦጦጦ ጀርባው ጎብሞ አርድና የተጫነው ሰው ነው ይላል፡፡⁴⁸

መቼም አዋዕድ መዳሕናት አንኳንሰ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር አርሶ በእርሳቸው አንኳ ዲሳ የደዙ የእነ ብቻ ትክክል በማለት የሚጣሰቡ ሰለመሆናቸው ዘመን አየገሰማችው ሰለሆነ ለጊዜው ከሳይ የተጠቀሱት ማለረጃ ናቸው፡፡

ሌሎች ደግሞ በወንጌል አንደተገለጸው የማርያም ለዮሴፍ መታጠቅ ስልዋጥሳቸው ብላቸውና ከሳይ በአዋዕድ የተጠቀሱትም ሐሳባቸውን አሳረክ ቢላቸው ፡አሙኝ የሚሰውን ሲጠመዝቡት፡-

1ኛ. ትርጉም፡- «ድንገል ማርያም ለዮሴፍ መታጠቅ የባልና የሚሰት ገብር ሰመገናኝት

46. ነገረ ማርያም 78 40-49፡ተስፋ ገብረሥላሴ ማተሚያ ቤት፡አዲስ አበባ፡1991 ዓ.ም፡፡
47. የኢ.ጸ.ተ.ቤ/ክ፡ ወንጌል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው ፡ወንጌል ዘማቴዎስ 1:20 ገጽ 53 ፡ትንሳዔ ዘጉባሊ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ፡ 1997 ዓ.ም ፡፡ ነገረ ማርያም 78 -49፡ተስፋ ገብረሥላሴ ማተሚያ ቤት፡አዲስ አበባ፡1991 ዓ.ም፡፡
48. የኢ.ጸ.ተ.ቤ. ወንጌል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው ፡ወንጌል ዘማቴዎስ 1:20 ገጽ 53 ፡ትንሳዔ ዘጉባሊ ማተሚያ ቤት ፡ነገረ ማርያም 78 -49፡ተስፋ ገብረሥላሴ ማተሚያ ቤት፡አዲስ አበባ፡1991 ዓ.ም

አይደለም፡፡ ነገር ግን ከእርሷ የሚመስደው ክርስቶስ ከይሁዳ ከዳዊት ጭገን ሰለሆነ ቀጠረው በጭንድ ሰለሚሆን ዮሴፍ ከዳዊት ዘር ነውና ክርስቶስ በእናቱ አሙኝ በዮሴፍ ልጅ ተብሎ አንዲቀጠር ነው» ይላል፡፡

2ኛ. ትርጉም ፡- «ማርያም ሴት ልጅ ሰለሆነች ጠባቂ ሰለሚደሰፈረችት ዮሴፍ በአሙኝ ስም አንዲጠብቃት ነው» ይላል፡፡

3ኛ. ትርጉም ፡- «ክርስቶስ ያለ ጭንድ ዘር መመስዳን አይሁድ አይተው እናቱ ማርያም ከሰማይ የመጣች ሃይል (መንፈስ) ነች እንዲ የሰው ዘር አይደለችም አንዳይባል እነደ ሴት ሰመጠራት ብቻ ነው» ይላል፡፡

4ኛ. ትርጉም፡- «ዮሴፍ አገልጋይዋ ተሳኪዋ ሰለሆነ ነው» ይላል፡፡

5ኛ. ትርጉም፡- «ዮሴፍ አሙኝዋ የሆነው ከባላ ውጭ ጽንሳ ብትገኝ ማየ ዘሰራ/መራራ መጠጥ/ ስጠጥተው በድንጋይ አንዳይደበደቧት ነው» ይላል፡፡⁴⁹

በ1ኛ ተራ ቁጥር ሳይ የተቀመጠውን ትርጉም ብናየው የዮሴፍን አሙኝነት የገለጸው ጭንገላዊ ማቴዎስ በመጀመሪያ ምዕራፋ የትውልድ ሐረግ ቀጥሮ ያስቀመጠበት ሲሆን በዚህ የትውልድ ቀጠረ ውስጥ የ4 ሴቶች ስም ጠቅሷል፡፡ እነሱም ትዕማር /ማቴ 1:3/፣ ራኪብ /ማቴ 1:5/፣ ራት /ማቴ 1:5/፣ ቢርሳቤህ /ማቴ 1:6/፡፡ በተለይ ከእነዚህ ሴቶች መካከል 3ቱ ትዕማር፣ ረዓብና ራት ከሰህዛብ ጭገን የነበሩ ናቸው ፡፡ ቢርሳቤህም ብትሆን ከባላ ከእርዮን የተነሳ ከኬጢያውያን ጋር ዝምድና ነበራት፡፡ በማቴዎስ ወንጌል የኢየሱስ የትውልድ ሐረግ ዝርዝር ውስጥ እነዚህን ሴቶች ማካተቱ የአገዚአብሔር ስራ በጭንዶች (በአባቶች) ብቻ ስለመመስከንና ስልፎ ተርፎም ከእስራኤላውያን ውጭ በሌሎች ጭገኖች መገለጹን ያመለክታል፡፡⁵⁰

ይሁን እንጂ ማቴዎስ 1:16 ሳይ ዮሴፍ የማርያም አሙኝ እንደሆነና ኢየሱስ ከእርሷ አንደተመሰደ የገለጸው ዮሴፍ የኢየሱስ የሰጋ ስባት ባይሆንም እንደ ዘመኑ ስባባል የህግ ስባት ባለመብት መሆኑን ለመገለጽ ነበር፡፡

ሰለዚህ ዮሴፍ ከማርያም ጋር በአሙኝነት ገንኙነቱን ገና ሰገና ኢየሱስን ትውልዳሰችና ትውልድ ሐረጉ በእነ ደቅጠር በሚል ስለት አንዳልመሰረተው ስትጽገሰ ባሳለደነገጠውና ሲተዋት በልቡ ባሳለበ ነበር ፡፡ መልክኩም ጣዕቃ ገብት ሃሳቡን

49. ባርሃኑ ገበየ፡ዓምደ ሃይማኖት 1ኛ ጎት፡ነገድ ማተሚያ ቤት፡አዲስ አበባ፡ 78 93- 94፡1985 ዓ.ም
50. ሲገናኝናሸናል መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር፡መጽሐፍ ቅዱስ አዲሱ መደበኛ ትርጉም ከማጥኛ ጽሑፍ ጋር የማቴዎስ ወንጌል 1:3፡የገርጌ ማሰራሪያ፡78፡1433፡1993 ዓ.ም፡፡

ለማለቀቁና ለማረጋጋት ትገልባል 1:18-24/::

2ኛው ትርጉም:- ማርያም ሴት ልጅ ለሰሆነች ጠባቂ ስለሚያስፈልጋት እርዳታ ሆነ ማለት የሰው ሰው ደዞ በእርዳታነት ለም መጠበቅ የማርያምን ክብር የሚጋራና ማርያም ራሷን መጠበቅ የማትችል ደካማ ሴት አድርጎ እንደመቀጠር ነው:: ይህ ደግሞ በሰው ቁጥጥር ቅድስናዋን ጠብቃለች ማለት ብዙ ዘመን የገነቡትን የማርያምን ብቃት ሙሉ ለሙሉ ያፈርሰዋል:: በዚህ ዘመን እንኳ በርካታ ሴቶች ያለሌላ ጠባቂ በቅድስና ና ረዋል::

3ኛው ትርጉም:- ማርያም የሰው ዘር አደደለችም እንዳደባል በእርዳታ ለም ለዋሴና ተሰጠች ማለት ደግሞ ይህ ትርጉም እርሷም እንደ ማንኛውም ሴቶች ለሚት ያላት ሰው ለሰበረች እርዳታ ያስፈልጋታልና ታላቅ ከተባለ ትክክል ሲሆን ይችላል:: ይህን አባባል በሃይማኖት አበው አትናቴዎስ ክፍል 17 ላይ 'የወንድ እርዳታ ማለት ቅድስት ድንገል ማርያም በእውነት ሴት እንደሆነች አስረድቷል' ካለው ጋር ይስማማል::

4ኛው ትርጉም:- 'የሴት እርዳታ የሆነው ተላኪዋ ለገልጋይ እንደሆነ ነው' ማለት ደግሞ የሴት ተላኪ ማርያም ላኪ ሆና ሲያገለግላት ያልተጻፈ ነው:: እንዲያውም ጽንሳ በተገኘች ጊዜ ሲያገዛትና ሲያገለግላት ላይሆን ያለበው ሲተዋትና ሲርቃት እርዳታነቱንም ሲያፈርስ ወለና ነበር:: በእርግጥም ጽንሱ የመጣው ከእርዳታነታቸው ምስረታ በኋላ በመሆኑ ጽንሱ በሁለቱም ሃሳብ ያልነበረ ሲሆን እግዚአብሔር ጣዕቃ መግባቱንም በመልእክት ለማካኝነት ለዋሴ እንዳስረዳው የሴት እንደ ሕዲላ የማርያም ድንገልና እንዳልተገፈፈና እንዳላመነዘረች የጸነሰችውም ከመንፈስ ቅዱስ እንደሆነ የሚወሰደውም ለማንኛውም (እግዚአብሔር) መሆኑንና እርሱም በድንገልና እንደሚወሰድ ትንቢተ ሊላይዎሉን ተርጉሞ ለላስረዳው ከዚያች ጀምሮ በሆነው ነገር ህሊናው እርፍ በጽንሱ ምክንያት በሚፈጠርበት ችግሮች ሁሉ ተባባሪ ሆነ እንጂ ገና እርዳታነቱን ሊመሰርት ከእርሷ ጋር ሲቀራረብ ከጅምራ የእርሷ አገልጋይነት ለሚትና ከንዋኔ ነበረው ማለት አይቻልም:: ያ የአገልጋይነት ለሚት ቢኖረው ኖር መጽሐፈን ባወቀ ጊዜ ለመቀረጥና ለመለየት ከማሰብ ደወቅ የበለጠ የሚረዳበትና የሚያገለግልበት ምቹ ሁኔታ እንደተፈጠረለት አድርጎ ራሱን በቀጠረና ገብሮአልም የማርያም ድንገልና ላይ ያነጣጠረ ሰፊ ጥቅስና ማብራሪያ የተሞላበት ንግግር ለዋሴ ባላቀረበለትና ባላገባባው ነበር:: እውነቱና መጽሐፍ ቅዱስ የሚሰው ግን ይህ ሁሉ የሆነው የማርያምና የዋሴ ግንኙነት ቅድመ ጋብቻ/እርዳታነት/ መሆኑ ገልጽ ነው::

5ኛው ትርጉም:- እንዲት ሴት 'ከባላ ውጭ ጽንሳ ብትገኝ በዘኑ 5:19 እንደተጻፈ እንዳትወገር አስቦ እርዳታ ሆነ' የሚለው የሴትና ማርያም የአካባቢው ሰው ሁሉ

በግልጽ እንዳልተጋቡ እያወቀ 'ወዲ የተወለደው ከዋሴ ነው' ብሎ ህብረተሰቡን አደናገር እንዳትወገር ለማትረፍ ተፈላጊ ነው ማለት ሲሆን ይህ ደግሞ የሴት ጻድቅ እንደነበረ መጽሐፍ ቅዱስ መንፈሳዊ ህይወቱን ከሚነግረን ባህሪው ጋር በጅጉ ያቃረናል /ማቴ 1:19 /:: ለሰሆነም ከዋሴ ህይወት ይህን አደናጋሪ ባህሪና ተግባር እንዳለውና ይህም በእርዳታነት መልክ ተቀብሎ ጻድቅ እንዳለው አድርጎ መቀጠር አይቻልም:: በሌላ መልኩም እግዚአብሔር የሴትን ወደ ማርያም አጠጋግቶ ያለአባት የተወለደውን 'እንደደወደች' እየሰሉን የዋሴ ልጅ እንዲባል አይፈልግም:: እየሰሉም በዋሴ ቤት በማደጉ ምክንያት እንኳ ከአይሁዳውያን ጋር በገጠመው እስልኝና ተደጋጋሚ ጊዜ እኔ 'የእግዚአብሔር ልጅ' ነኝ ብሎ መከራከራ ብሎም ለመለቀቁ ምክንያት ባልሆነውም ነበር /ዮሐ 6:42፣ ማቴ 13:53፣ ሱቃ 3:23/::

እንገዲህ እርዳታ ማለት ወንድና ሴት ለጋብቻ በደረሱ ጊዜ ለጋብቻ መሠረት የሚያደርጉት ኪዳን ወይም ለምምነት ነው:: ተጋቢዎች ጋብቻቸውን ወይም ትዳራቸውን ከመመስረታቸው በፊት ከገብረ ለጋ - ገንኙነት ተቀጥበው ለጋብቻቸው ሁኔታዎችን የሚያመቻቹበት፣ ባህሪ ለባህሪ የሚገባቸው፣ በመመደባት በመመካከር የሚተዋወቁበት የቅድመ ጋብቻ ጊዜ ነው:: በአይሁድ ባህል መሠረት የሴት ሽማግሌ ላይሆን የ18 ዓመት ወጣት ማርያምም የ15 ዓመት ልጃገረድ ሆነው በእርዳታነት ህገ ተላለረዋል::⁵¹

በተለይ በአይሁድ ባህልና በእግዚአብሔር ህገ መሠረት እርዳታነት ከገብረ ለጋ ገንኙነት ውጭ ያለ መቀራረብ ቢሆንም እንኳ የጋብቻን ያክል ጥብቅና የፀና በመሆኑ በህጋዊ ፍች ካልሆነ በቀር ማፍረስ አይቻልም ነበር:: ለዚህም በዘጸ 22:23 ላይ ልታገባ 'የታላቅ' ያላትን ልጃገረድ በዚያው ምዕራፍ በቁጥር 24 ላይ 'ሚለቱን' ደላታል::

ለሰዚህም የሴት እርዳታውን ማርያምን በሰው ሲተዋት ያለበት ምክንያቱ በአይሁድ ባህልና በእግዚአብሔር ቃል ላይ የተደነገገውን የጋብቻ ያክል ጠንካራ ኪዳን የሆነውን እርዳታነት በእርሷ በኩል ፈርሷል ብሎ ለላለበ ጉዳዩ በህጉ እንደተቀመጠው አደባባይ እውጥቶ አስፈርዶ በድንጋይ ማለገገር የሚያስችል ጥረትና ለዚህም ሙሉ ለሰዚህም እንዳለው ቢያውቅም ነገር ግን ጻድቅ ለው ለሰበረ በሰላም ለመለየት ተገቢውን የፍች ስርዓት (ህግ) መፈጸም ብቻ እንዳለበት በመወሰን ነው::

በመሆኑም እርዳታነትን በፈለጉበት ወቅትና ጊዜ ማፍረስ በወቅቱ ክልከልና ሞት የሚያስፈርድ ነገር ነበር /ዘጸ 22:23-24 ዘኁ 5:19/:: ለዚህም ለለዋሴና ለሰማርያም

51. craigs keenek : The wp biblew background comevetry restiment : p 47, 1993.

አጦኝነትም ጉዳይ እግዚአብሔር ኃላፊነቱን ወለዶና ተጠንቅቆ መሰከኑንም ልኮ በዮሴፍ ያስውን የተላላተ አመለካከት በማረምና አጦኝነቱን ሊያጠናክር ሰናይ ጌታ ሰዎች ለሰዎች የሚገቡትን ኪዳን እንኳ ጠባቂ እንደሆነ እንረዳለን።

በ451 ዓ.ም ከነበረት ሲቃውንት ቢተክርስቲያን ውስጥም ሳዊርስ ዘአስመናይን እና ያዕቆብ ዘርሃ ዮሴፍ አጦኝነት ያደረገው ሰማግባት አለቦ ነው ብለው ያረዋል።⁵² የሐሙስ ድርሳን ጽዮን መጽሐፍም ማርያምና ዮሴፍ ሲጋቡ ቅድመ ሁኔታ ላይ እንደነበሩ ሲገልጽ “በፀገን በወገናቸውና ከዘመዳቸው ጋራ ይጋቡ ዘንድ እግዚአብሔር ሙሉን እንዳዘዘው ከባዕ ድ ወገንም እንዳይጋቡ እንዳዘዘው ማርያም የዳዊት ልጅ ለሰዎች ዮሴፍም የዳዊት ልጅ ለሰዎች ማርያም ለዮሴፍ ታጩት” ይላል።⁵³

ለሰአጦኝነት የገእዙ መጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀመውን ቃላት ብንመለከት ደገሞ፡-

- “ፀተፍጎረት እው ማርያም ለዮሴፍ”፡- እናቱ ማርያም ለዮሴፍ በታጩት ጊዜ /ማቴ 1:18/
- “ወዮሴፍስ ፈጋሪሃ እስመ ዳድቅ ውእቱ” አጦኝዋ ዮሴፍም ዳድቅ ሆና /ማቴ 1:19/
- “ዮሴፍ ወልደ ዳዊት ኢትፍሪህ ነሣሕታ ሰማርያም ፍጎረትኪ”፡- የዳዊት ልጅ ዮሴፍ ሆይ አጦኝህን ማርያምን ለመውሰድ አትፍራ /ማቴ 1:20/
- “ወነሥስ ሰማርያም ፍጎረቱ፡- አጦኝውንም ማርያምን ወለደ ፡፡ /ማቴ 1:25/
- “እንተ ተፍጸረት ሰብእሊ ዘለሙ ዮሴፍ”፡- ዮሴፍ ለሚባል ሰው ወደ ታጩት /ሱቃ 1:27/ ይላል ፡፡

ለሰዚህ ጠባቂዋ ቢባል ኖር መሆን የነበረበት የገእዙ ቃል “አቃቢሃ”፤ እገልጋይዋ፤ ባረዋዋ ተላኪዋ ቢሆን ኖር ደገሞ “ረድሕ ሰማርያም፤ ወገብራ ሰማርያም” ይባል ነበር እንጂ “ፈጋሪሃ” ሲባል አይችልም። ምክንያቱም “ፈጋሪሃ” አጦኝዋ ተብሎ ጠባቂዋና ተላኪዋ የሚል ትርጉም በየትኛውም ገእዝ ቋንቋ ፍቺ የማይገኝበት ትርጉም አለጣጥ ይሆናል።

52.ዩኢ.ኢተ.ቢ/ክ:ሃይማኖት ለበው 3ኛ እትም:ድርሳን ሳዊርስ ዘ ሰሙናይን:78:150 - ድርሳን ያዕቆብ ዘርሃ: 78:48:ትንሳዔ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት: ሌዲስ ለበባ:1986ዓ.ም። ዩኢ.ኢተ.ቢ/ክ:ፀንገል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው: ዘማቴምስ ፀንገል ለንድምታ 1:16 :78:52:ትንሳዔ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ሌዲስ ለበባ 1997 53.ዩዳስና ቅዱስ ቂርቆስ የላባቶች ለንድነት ገዳም :ድርሳን ጽዮን ማርያም ዘሐሙስ: ምዕራፍ 44:15: 78:159:ህዳር 1998 ዓ.ም።

ከክርስቲስ ልደት በኋላ ዮሴፍና ማርያም በጋብቻ ተወለነው ኖረዋልን?

ለዚህ ጥያቄ አንዳንድ የኦርቶዶክስ ሲቃውንት የተጠቀሰውን የማቴ 1:18-25 ያስውን ክፍል በመጥቀስ ከመጽሐፉ ዓላማ፤ከምዕራፉ ሙሉ ሃሳብና ከሕንቀጹ አገላለጽ በመነሳት ሳይሆን እያንዳንዱን ፊደልና ሐረግ በተናጠል ሰብቻው ሙዞ በማውጣትና በመተርጎም መልስ ለመስጠት ሞክረዋል። ለምሳሌ ከላይ እንዳየነው “አጦኝ” የሚለውን ሰብቻ “የበኩር ልጅን” የሚለውን ሰብቻ “እስከትወልድ ድረስ” የሚለውን ሰብቻ “አላወቃትም” የሚለውንም ሰብቻ የቃላት ፍቺ በመስጠትና ከዚህም አልፎ ደገሞ ሐረጉንም ለሁለት በመከፋፈል “እስከ” እና “ምትውልድ ድረስ” የሚሉትን ሰብቻ ከዚያም ዘለል ባለ መልኩ ደገሞ የአማርኛ ፊደላትን (ሆህያቱን) ሰብቻ በመነጣጠል አንቀጽ ከሚለው ውጥ በመውሰድ ወጥ ትርጉም ባይመጣላቸውም እንኳ ረጅም ተረት አምጥተው ለመተርጎም ታገለግዋል።

ይህ አደነት አተረጓጎም ምን ያህል እንደሚገዳ በዚህ መጽሐፍ በአተረጓጎም ርዕስ ስር የምናየው ሊሆን በጸሐፊው ዘንድ እንኳ ያልነበረ ሃሳብ ፤የመጽሐፍ ቅዱስን ሙሉ መልእክት ያላገናዘበ ፤ ምዕራፉ የማይሰጠውን፤ መጽሐፉ በመጀመሪያ ተጻፈበትን የዕብራይስጥ የግሪክና የአረማይክ ቋንቋን ያሳስተዋል፤ ገፅዝ ፊደላት ብቻ የተከተለ የትርጉም ሂደት ቢተክርስቲያኒያን በእጅጉ ገደተዋታል። በቃስ እግዚአብሔርም ከጸጋው ቃል ተገንጥላ እንድትወድቅ የበኩሉን አስተዋጽኦ አድርጓል።

የኦርቶዶክስ መተርጎማት የሰጡትን ምሳሌ እስኪ ጥቂቱን አብረን እንደ

1. “... የበኩር ልጅንም ...” /ማቴ 1:25/

“የበኩር ልጅን ሲል በሾረት ስርዓት መሠረት አንድ እናት አንድ ልጅ ካላት ይኸው ልጅ የበኩር ልጅ ይባላል። ገዳታ ሌሎች ልጆች እንዲኖሩት አያስፈልገውም /ዘጸ 13:1-2/። ለሰዚህ ማርያም የበኩር ልጅን ካለ ተከታይ ልጅን በኋላ ወለደች ማለትን አያስከትልም”⁵⁴

54.ዩኢ.ኢተ.ቢ. ፀንገል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው :ፀንገል ዘማቴምስ 1:20 ገጽ 56 :ትንሳዔ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ሌዲስ ለበባ 1997 ዓ.ም። የያዕቆብ ሰንደቁ: እናታችን ጽዮን 3ኛ እትም :78:62: 1997 ዓ.ም። ብርሃኑ ገብሩ ፤አምደ ሃይማኖት: 78:95:1985 ዓ.ም። ሊቀ ጉባኤ ለባ ለበራ በቀለ ፤ትምህርተ ሃይማኖትና ክርስቲያኖዊ ህይወት: 78:123-125 :1996 ዓ.ም።

2. “... እስክትወድ ድረስ ...” /ማቴ 1:25/

“የሳታን ሴት ልጅ ማዕከል እስክትሞት ድረስ ልጅ አወጣጥቶም ተብሎ ተጽፏል ታዲያ ከሞተች በኋላ ወደዳሱት ማለት ነው? አይደለም /2ኛው 6:23/። በሴም ቋንቋ የሰዋሰው ሕገ መሠረት “እስክ” የተባለው ተውላክ ገሥ ፍጻሜ ስላላችው ነገሮች ይገባል። ሰብዚህ ጥቅሱ ሳይ የተመሰከተው ፍጻሜ የሌለው እስክ መሆኑ ገልጾ ነው።”

3. “... ስላወቃትም ...” /ማቴ 1:25/

ለንደኛ ትርጉም “የማርያም መወከስ ይሰዋወጥበት ሰብነብ በላንድ ህብረ መወከስ ስላወቃትም ማለት ነው”

ሁለተኛ ትርጉም “የሴፍ በደንገልና ክርስቶስን እስክትወድ ድረስ ወደ የተባለ እርሱ ደንገል የተባለች እርሷ እንደሆነች ስላወቀም ማለት ነው ምንው መወከስ ነገሮች የሰም ወደ ቤሱ ላንድ ሕይወት ቢያዩበት አያስረገጥ ላንድ ምስክር አያስደነገጥ እንደሚባለው ተጠራጥሮት ነው። ነብዩ ኢሳይያስ ስልተናገረውም ወደ ቤሱም እርሱም በደረሰው ደንገል ስለ እንጂ ሰደት ስልተናገረው ወደድንም ትወደዳበት ስለ እንጂ ስምሳክን ትወደዳበት ስላለም እስክትወድ ድረስ ስላወቃትምና”

ሶስተኛ ትርጉም:- “የሰብስ ሰገልን መምጣት እስኪያደ ድረስ ህጻኑ የጌቶች ጌታ የሰማወክት ስምሳክ እርሷም የስምሳክ እናት መሆኗን ስላወቃትም።”

ስራተኛ ትርጉም:- “ቅዱሴ መሳክክት እስኪሰማ መሳክክት የሚዘምረበት ጌታ መሆኑን እርሷም የጌታ እናት መሆኗን ስላወቃትም።”

አምስተኛ ትርጉም:- “የአረኞችን መምጣት እስኪያደ ድረስ ስላወቃትም”

ስድስተኛ ትርጉም:- “ምጥ በመጣባት ጊዜ ሰቡሚ ወታዋሪዳት ተጠገታ ሰውነቷን በነካች ጊዜ እጆቿ በእሳት እንደተፈጁ እርሮ ኩምትር ብለው እንደተ ቃጠሉና በማርያም ምክር የተወሰደውን ልጇን በነካች ጊዜ ተፈውሳሰችና እርሱም ጌታዩ እርሷን እመቤቷ ብላ እስክትመስክር ድረስ

ስላወቃትም” ማለት ነው ይላል።”

እንገዲህ “የበኩር ልጇንም እስክትወድ ድረስ ስላወቃትም” /ማቴ 1:25/ ስሚለው ቃል የተሰጡትን ፍች በላንድ ሳይ ስላጥረንና አያደዘን ብናስቀምጠው “የሴፍ ማርያምን በመወከስ መስዋወጥና ሴሱች መጥተው እስኪመሰክሩበት እና ተክታይ የሌለው የመጀመሪያ (የበኩረን) ልጇን እስክትወድ ድረስና ከዚያም ሲረዳት ወደም ልትገባው ያወቃሉት ፍጥረት ነበረች።

ነገር ግን የአተረጓጎም ዘዴውን ሰጊዘው ወደገን በመተው መጽሐፍ ቅዱስ የሚለውን ብናስተውለው የሴፍ እጦኛው ማርያም ሆና ሳላች ሳይገናኙ ጸንሳ በመገኘቷ በሰውር ቤተሞት ሲያሰብ የጌታ መወከስ በህልም ታይተች የተጸነሰው ከመንፈስ ቅዱስ እንደ ሆነና እርሱም ስማኑኤል እንደሆነ ስለረደተ እጦኛህን ማርያምን ሰመውስድ ስትፍራ ስለው። ይህንም የሴፍ ስጋቱን ትተና የመወከስን ሃሳብ ተገንዝቦ እጦኛውን ማርያምን ወደ ቤቱ እንዲወሰድ ረድተታል። ነገር ግን የተጸነሰው ልጅ እስኪወሰድ ድረስ የሴፍ ማርያምን በገብር ስላወቃትም ነበር። የመውሰዳዋም ወራት ድርሶ የበኩር ልጇን ስትወድድ የተወሰደውን ስማኑኤል ስሙን ኢየሱስ ስለው።

እንገዲህ ሕውዱን በተከተለ ሁኔታ ስላወቃትም የሚለው ቃል መጽሐፍ ቅዱሳዊ የተ ሰመደ ስባባል ሲሆን “ስዳምም ሚስቱን ሐዋንን ሕወቀ ፀነሶችም ቃዩንንም ወሰደች” /ዘፍ 4:1/፤ “ቃዩንም ሚስቱን ሕወቀ ፀነሶችም ሂናሕንም ወሰደች” /ዘፍ 3:17/፤ ሕወቃናም ሚስቱን ሐናን ሕወቃት እገዢለብሐርም ስለባት፤ የመልነሰዋም ወራት ካሰፈ በኋላ ሐና ወንድ ልጅ ወሰደች” /1ኛው 1:19-20/ ይላል። ከዚህ ከተሰመደ መጽሐፍ ቅዱስ ስባባል ስንጻር የሴፍ የበኩር ልጇን እስክትወድ ድረስ ስላወቃትም ሲል በገብር (በገብረ ሥጋ ገንኘነት) ስላወቃትም ማለት እንደሆነ በቀላሉ መረዳት ይቻላል።

እንገዲህ ክርስቶስን ከወሰደች በኋላ በገብር ስወቃት ማለት ነው? የሚል ጥያቄ ቢነሳ ስዎን የሚያሰኙ ብሉም ሚያሰገድዱ ጥቅሶችን ማየት እንችላለን።

1. «በታጩች ጊዜ ሳይገናኙ ከመንፈስ ቅዱስ ፀንሳ ተገኘች» /ማቴ 1:18/

ገብረ ሥጋ ገንኘነት ገና ሳይፈጽሙ ፀንሳ የተገኘችበት ምክንያቱ ከመንፈስ ቅዱስ

55. የኢ.ኢ.ተ.ቤ.፡ ውንጌል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው፡ ገጽ 56፡ ትንባሢ ዘጉባኢ ማተሚያ ቤት፡ ስዲስ ሐበባ 1997። የያዕቆብ ሰንደቅ፡ እናታችን ጽዮን 13ኛ እትም፡ ገጽ 64፡ ስዲስ ሐበባ፡ 1997 ዓ.ም። በርሃት ጉባኤ አምደ ሃይማኖት ገጽ 97-98 1985 ዓ.ም። ሊቀ ጉባኤ ሐባ ስበረ በቀሰ፡ ትምህርተ ሃይማኖትና ክርስቲያናዊ ህይወት፡ ገጽ 123-125፡ ንገድ ማተሚያ ድርጅት፡ ስዲስ ሐበባ፡ 1996 ዓ.ም።

56. የኢ.ኢ.ተ.ቤ.፡ ውንጌል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው፡ ገጽ 56፡ ትንባሢ ዘጉባኢ ማተሚያ ቤት፡ ስዲስ ሐበባ 1997 ዓ.ም። በርሃት ጉባኤ፡ አምደ ሃይማኖት፡ ገጽ 98፡ ንገድ ማተሚያ ድርጅት፡ ስዲስ ሐበባ፡ ዩካቲት 1985 ዓ.ም። ሊቀ ጉባኤ ሐባ ስበረ በቀሰ፡ ትምህርተ ሃይማኖትና ክርስቲያናዊ ሕይወት፡ ገጽ 123- 125፡ ንገድ ማተሚያ ድርጅት፡ ስዲስ ሐበባ 1996 ዓ.ም።

ነው ይላል። ይህም ማለት በመገናኘት ቅድመ ሁኔታዎችን እያመቻች /በእርሻነት/ ሳሉ ጸንሳ ተገኝቶ ማለት ነው።

2. “እርሻኛዋ ዮሴፍም ዳድቅ ሆኖ ሲገልግት ስላልወደደ በሰውር ሲተዋት አስቦ ”/ማቴ 1:19/። ሲተዋት ያለበው ሳይገናኝ ጸንሳ በመገኘቷ ነው። ይህ ማለት በእግዚአብሔር ሕግ እንዲት ሴት ከእርሻኛዋ ሳይሆን ከጸንሰች ሌላ ወንድ ደርሶባት እንደሆነ ስለሚያሳስብ ነው /ዘኁ 5:19/።

3. “እርሻኛህን ማርያምን ስመውሰድ አትፍራ” /ማቴ 1:20/። መዕከኑ ዮሴፍን እርሻኛውን ማርያምን እንዲወሰድ አትፍራ ሲሰው የራሱ የገሬ ባለቤቱ እንደትሆን እንዲወሰዳትና የመተው አዝማሚያውን እንዲሰውጥ እንዲ ወደትም እንዲወሰዳት አይደለም።

4. “የገታ መዕከክ እንዳዘዘው አይረገ እርሻኛውን ማርያምን ወሰዶ የበኩር ዕጁን እስክትወጣድ ድረስ አሳወቃትም” /ማቴ 1:25/። ዮሴፍ የገታ መዕከክ እንዳዘዘው እርሻኛውን ወደ ቤቱ ሚስት እንደትሆነው ወሰደ፤ ነገር ግን በመንፈስ ቅዱስ የተጸነሰው ገታ ኢየሱስን (የበኩር ዕጁን) እስክትወጣድ ድረስ በግብረ ሰጋ ግንኙነት አሳወቃትም ማለት ነው።

“የበኩር ዕጁን እስክትወጣድ ድረስ” ሲልም /ማቴ 1:25/ ማህፀን የሚከፍት የመጀመሪያ ዕጅ ለማለት ሆኖ በኩር የሚሰው ቃል በራሱ አንዳንድ ጊዜ እንደአገባቡ ካልሆነ በቀር ተከታይ እንዳለው የሚጠቀም ቃል ነው /ዘጸ 13:1-2/ ።

ስምሳሌ:-

“ርብቃም ሚስቱ ፀነሰች ዕጆችም በሆዳ ውስጥ ይገፋፋ ነበር። ... በፈትም የወጣው ቀደ ነበር። ሁለንተናውም ጠጉር ሰብሶ ነበር። ለሙም ዓላው ተባለ። ከዚያ በኋላ ወንድሙ ወጣ በእጁም የዓላውን ተረክዝ ደዞ ነበር። ለሙም ያዕ ቀብ ተባለ ... ያቀብም በመጀመሪያ ብኩርናህን ሽጥህኝ አለው። ዓላውም እነሆ እኔ ዕሞት ነኝ ይህች ብኩርና ሰምኔ ናት? አለ። ያዕቀብም እስኪ መጀመሪያ ማዕዘኝ አለው ማለትም። ብኩርናውንም ሰያዕቀብ አጠ ... እንዲሁም አላው ብኩርናውን አቃሰላት” /ዘፍ 25:21-34/ ።

“ዮሴፍም ... ሁለት ዕጆች የራብ ዘመን ገና ሳይመጣ ተወሰዱለት። ዮሴፍም የበኩር ዕጁን ስም ምናል ብሎ ጠራው...ሁለተኛውንም ኤፍሪም ብሎ ጠራው” /ዘፍ 41:50/።

“ርቢል አንተ በኩር ዕጁና ኃይሉ የጉብዝናዊም መጀመሪያ ነህ”/ዘፍ 49:3/። ከርቢል ቀጥሎ 11 ዕጆች ሰያዕቀብ ተወደውለታል ።

“የእስራኤልም በኩር የርቢል ዕጆች እነዚህ ናቸው።እርሱ (ርቢል) የበኩር ዕጅ ነበር” /1ኛ ዚና 5:1/።

“ለአንድ ሰው ... በኩረም ከተጠላችው ሚስት የተወለደ ዕጅ ቢሆን ... ከክብቱ ሁለት እጥፍ ለእርሱ በመስጠት ከተጠላችው ሚስት የተወለደው ዕጅ በኩር እንደሆነ ያስታውቅ። የኃይሉ መጀመሪያ ነውና በኩርነቱ የእርሱ ነው” /ዘጸ 21:15-17/።

“ለእርሱም የኢየሣፍጥ ዕጆች ዓዛርያስ፣ ደሐኤል፣ ዘካርያስ፣ ዓዛርያስ፣ ሚካኤል፣ ለፋጥያስ የሚባሉ ወንድሞች ነበሩት ... አባታቸውም ብዙ ሰጦታ ብርና ወርቅ የከበረም ዕቃ በደሁዳም የተመሸጉትን ከተሞች ሰጣቸው መንገሳቱን ገን የበኩር ዕጁ ለሰሆነ ሰኢዮሪም ሰጠ” /2ዚና 21:1-3/።

“እርሱም በሁሉ ፈተኛው ይሆን ዘንድ መጀመሪያ ከሙታንም በኩር ነው” /ቀላ 1:18-19/።

“አሁን ገን ክርስቶስ ሳንቀላፋት በኩራት ሆኖ ከሙታን ተነስቷል”/1ቀር 15:20/።

“ከታመነውም ምስክር ከሙታንም በኩር የምድርም ነገሥታት ገዢ ከሆነ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ለሳም ለእናንተ ይሁን”/ራዕ 1:5/። እርሱ ከሙታን መጀመሪያ ሆኖ ከተነሣ ሌሎችም ተከትለውት እንዲሚነሱ ተስፋ ሰግ መዕከክት ነው/1ቀር 15:12/።

እንግዲህ ከላይ እንደተገለጸው በዕዩ አገባብ ካልተጠቀሰ በቀር የበኩር ትርጉም ተከታይ እንዳለው የሚጠቀም ከሆነ ዮሴፍ ማርያምን “የበኩር ዕጁን እስክትወጣድ ድረስ አሳወቃትም” ማለት የበኩር ዕጁን ክርስቶስን ከወሰደች በኋላ እንዳወቃትና ሌሎች እንደወሰደ የሚጠቀም ካልሆነ በቀር ጸሐፊው ያዕታስበና አብር የማይሄድ አባባል አምጥቶ ሰንቅሯል ማለት አይቻልም።

እዚህ ላይ ቅም ብለን ማርያም የበኩር ዕጁን ክርስቶስን በድንገጥና ከወሰደችው በኋላ ከዮሴፍ ሌላ ዕጅ እንደወሰደችና የኢየሱስ ወንድሞች እንደነበሩ የሚያረጋግጥ መረጃ አለ? ብለን ብንጠይቅ መዕሉን መጽሐፍ ቅዱስ አምን ወወዳለች ይሰናድ።

ማርያም ከነቢተሰቧ በናዝሬት ከተማ የታወቀች ሴት /ማቴ 13:55፣ ማር 6:3፣ ሉቃ 41-51/ በማህበራዊ ህይወትም ንቁ ተሳታፊ በመሆኗ ዘመቻቿን የምትጠይቅ / ሉቃ 1:39፣ 56/ በሠርገ ቤትም ተገኝታ እስከ ንዳ ድረስ ዘዕቃ የምትረዳ / ዮሐ 2:1-11 / በትዕዛዝ በዓላት ላይ ከነቢተሰቧ የምትገኝ ስለነበረች / ሉቃ 2:41 / ገረቤተቿ

በኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት ተገርመው :-

“እንዲህም ስለ:- ይህን ጥበብና ተሕምራት ይህ ክወዲት ስገኘው ይህ የዘራቢ ልጅ ስይደሰምን? እናቱስ ማርያም ትባል የለምን? ወንድሞችሰ ያዕቆብና ዮሳ ሰምጶንም ይሁዳም ስይደሰምን? እህትቱስ ሁለቱ በእኛ ዘንድ ያሉ ስይደሰምን? እንኪያስ ይህ ሁሉ ክወዲት ስገኘው? ተለናክሱበትም :: ኢየሱስ ገን ነብይ ከገዛ ሃገሩና ከገዛ ቤቱ በቀር ሳይከበር ስይቀርም ስላቸው” /ማቴ 13:55-57/ ::በሰው መረዳ ሰጥተዋል::

እንገዲህ በአካባቢው ቅርብ ህብረተሰብ ዘንድ የሴርና ማርያም ሌሎች ልጆች እንደነበራቸው የሚታወቅ ነው ::

እንዳንድ ሰዎች ይህን ክፍል ለማሳተብ በሰብራውያን ቋንቋና ባህል ወንድም ወይም እህት ማለት ከእንደ ስባት ወይም ከእንደ እናት የተወለዱትን ብቻ ሳይሆን ሌሎች ቤተመድን ሰለሚያካትት ይህ ስባባል እንዲ ማርያም እንደወለደች የጌታም ወንድሞች እንደሆኑ ስያረጋግጥም በዚህ ክፍል እንደተለናክሱበትም ይናገራልና” ይላሉ::⁵⁷

እንዳንዶችም ይህን ክፍል መረዳ በሰው ተረት ለማሳተብ ሲሞክሩ “የሴር ክበሬቱ ሚስት የወሰዳቸው ልጆች ናቸው: ስብርሃምና ሱጥ ወንድማማች እንደተባባሱ በእናት የተገናኙትም ስምናንና ትእማር ወንድሚ እህቲ እንደተባባሱ እነርሱም የጌታ ወንድሞች ተብለዋል” ይላሉ::⁵⁸

በእርግጥ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ወንድሞች ብሎ ሊጠቅስ እንደየሕገባቡ ሚክቶሎትን ሲገልጽ ይችላል:-

1. በሕባት ወይም በእናት በኩል /2ኛው 13:4/
2. በሕገር ተወላጅነት/ዘጸ 2:11/
3. በነገድ /2ኛው 19:12/
4. በቤተሰብ /ዘፍ 14:16/
5. በቃል ኪዳን /አሞጽ 1:9/
6. በቅርብ ዝምድና /ዘኁ 20:14/
7. በወዳጅነት /2ኛው 1:26/

57.ሊቀ ጉዳኢ ሕባ ስበራ በቀሰ: ትምህርት ሃይማኖትና ክርስቲያኖች ሕይወት: ገጽ 124-125: ንገድ ማተሚያ ድርጅት: ስዲስ ስበባ: 1996 ዓ.ም::

58.ያዕቆብ ስንደቀ: እናታች ድዋን: 3ኛ እትም: ገጽ 68-73: ስዲስ ስበባ: መጋቢት 1997 ዓ.ም::

8. ክርስቶስ በሰውነቱ /ዕብ 2:17/

9. በሥራ እንደነት /ዕዝ 3:2/

10. በሃይማኖት እንደነት /ርሚ 1:13/

ይሁን እንዲ ስንደቀን ከእንዳ ጋር ያስክፍሱ ሃላብ ስጋጭቶና አጣቅሶ የሴላ ታሪክ ፈጥሮ እንዲህ ነው ብሎ መወሰን ተገቢነትም ተቀባይነትም የለውም::

የክፍሉ ትናጋሪዎች /ማቴ 13:55-57/ ኢየሱስ ክርስቶስ “የገዛ ሀገር ሰዎች” ብሎ እንደመሰከረላቸውና እነርሱም “በእኛ ዘንድ ያሉ” ብለው የተናገሩት የቅርብ ሰዎች ነበሩ:: ታዲያ እነዚህ ሰዎች የሴርና ማርያም የተጋቡና በእንደ ቤት ውስጥ የሚኖሩ ሰለመሆናቸው የየሴር ሰራም ስናሳነት እንደሆነ ኢየሱስም ለየሴር የህገ ልጁና የማርያም ገን ትክክለኛ ልጅ ሰለመሆኑ ወንድሞችንም በሰም ዝርዝራቸውና በቁጥራቸው ልክ በትክክል ማለቀመማቸውን በግልጽ ተጽፎ ባለ ሌላ ዝምድና ያላቸውና የየሴር ከቀድሞ ሚስት የወሰዳቸው ልጆች ናቸው ለማለት ቃሉ እንዲት ሊያስከደንና ፍንጭ ሊሰጠን ይችላል?

የተለናክሱበትም “ይህን ጥበብና ተሕምራት ክወዲት ስገኘው?” ብለው ጌታ እንዳለው ነብይ ስለመሆኑና ሰላለመሆኑ ተለናክሰው ሲያመነቱ ኢየሱስ “ነብይ ከገዛ ስገረና ከገዛ ቤቱ በቀር ሳይከበር ስይቀርም ስላቸው” እንዲ በቤተሰቡ ዝምድናና ወንድሞች በመሆናቸው ሁኔታ ስልተለናክሱበትም? ስጊዜው የገዛ ወንድሞች እንኳ ነብይና ጌታ ስለመሆኑ እንኳ ስምጦትንም ነበር እንዲ የገዛ ወንድማቸው ስለመሆኑ ተጠራጥረውም ስያውቁም /ዮሐ 7:5/ ያም ቢሆን ጌትነቱን በጊሳ ተቀብለው ራሳቸውን “የጌታ ባሪያ” ብለው ጠርተው ቅክርስቶስ ስለገዝተዋል /ዮሐ 1:1/ ይሁዳ 1:1/::

ለሰሆነም ከኢየሱስ ክርስቶስ በድንገልና ከመወሰድ ውጭ ክፍሉ ማቴ 13:55-57 በመጽሐፍ ቅዱስ ሶስት ጊዜ እንደመዳፈ መጠን የሴርና ማርያም የሕራት ወንዶችና የሶስት ሴቶች በጠቅላላው ሰባት ልጆች እንደወለዱ መረዳት ይቻላል:: ስለቀድሞ የሴር ማርያምን የበኩረ ልጁን እስክትወልድ ድረስ ያላወቃት ከወለደች በጊሳ እንዳወቃት «እስክ» የሚለውም ቃል ፍጻሜ ያለው እስክ መሆኑም በዚሁ መረጃ መገንዘብ ይቻላል::

ለሰሆነ በመጽሐፍ ቅዱስ እንደተዳፈውና የቅርብ ሰዎች እንዳሉት የየሴርና የማርያም ልጆች እንዲሁም የበኩረ የኢየሱስ ወንድሞችና እህቶች ማለት ከእውነት መራቅ ስይደሰም:: ማርያም የእነዚህ ልጆች ወላጅ እናት ስይደሰችም ስልወለደችም ለማለት ገን ምክንያት ስይናረንም:: መረጃ የሴላቸውን ተረቶችን ትተን መጽሐፍ ቅዱስ የሚለውን መቀበሉ የሚሻል ይሆናል::

ከዚህ እንዳር ክሶርቶዶክስ በስተቀር ሌሎች በርካታ ስብደተክርስቲያኖች ሁሉ ይህን

ቤተሰብ ቅዱስ ቤተሰብ ብለው በመጥራትም የመጽሐፍ ቅዱስን ሙሉ ሃሳብና ያብራራነውን ነጥብ ሁሉ ይቀበላሉ።

የክርስቲስ ወንድሞች የዩሌና ልጆች ብቻ ስለመሆናቸው

መረጃ አለን?

ማቴ 13:55 በክርስቲስ “ወንድሞች” ተብለው የተገለጹትን ክፍል በስንድ በኩል “የእይሁድ (የተቃዋሚዎች) ምስክርነት ስለሆነ ተቀባይነት አይኖረውም” በሌላ በኩልም “ማርያም እንደወለደችታትም ከታመች ምንጮች የተገለጸ ክፍል የለም” የሚሉ ሰባኪያን ስሉ። ይሁን እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ እነዚህን የጌታ ወንድሞች የሌላ ክፍል ወይም ክቀድሞ ሚች ሚስቱ ስለመውሰዱ የሚገልጽ መረጃ ሳይሰጥ ይልቅም ማርያም የኢየሱስ እናት የተባለችውን ያህል የማርያም ልጆች ስለመሆናቸውና ራሷ ወላጅ እናታቸው እንደሆነች “የታናሹ የያዕቆብና የዩሳ እናት ማርያም” በማለት ስለቀምጧል /ማር 15:40-41/ ይህ ክፍል ክርስቲስ በ33 ዓመቱ /እድሜው/ በቀራኒያ መስቀል ላይ ሊሰቀል ያዕቆብ ታናሽ ልጁ እንደነበረ ያስረዳል።

እንግዲህ በዚህ ጥቅስ መሰረት የሌላ ክፍል ወይም ክቀድሞ ሚች ሚስቱ የወሰዳቸው ለማለት የማያስከድና የልጆች እናት ማርያም ነች ከማለት ውጪ ገደብ ክህደት ካልሆነ በቀር ከእውነት ርቀ ማርያምን ማክበር አይሆንም።

እይሁድ የሰጡትን መረጃ መቀበል ቢያቅተንና ታማኝ መረጃ ስጪ ብንፈልግ እንኳ የክርስቲናው ታላቅ ስለተማረ የሆነው ሐዋርያው ዳውሱስ “ሐዋርያትና እንደ ጌታ ወንድሞች” በማለት ሐዋርያነትንና የጌታ ወንድሞችን ሰዶች ስለቀምጧል /1ቆሮ 9:5/። ስለዚህ የሐዋርያውን ምስክርነት በመቀበል የጌታ ወንድሞች ከማርያምና ከዩሌና የተገኙ ብሎ የሚናገረውን የማቴ 13:55 ሙሉ ምስክርነትና በማቴ 1:25 ማርያም ኢየሱስ ክርስቲስን በድንገልና ስትወልድ የበኩር ልጁ እንደነበረ መልክም በዩሌና እሙኛውን ማርያምን እንዲወስድ እንዳበረታታው የሚገልጸውን ክፍል ለማምረ ከኢየሱስ ክርስቲስ በኋላ ማርያምና የሌላ ልጆች እንደወለዱና ቤተሰብ እንደመሰረቱ ቤተሰቡም በሙሉ እንደሆነው የሚፈራና የሚያከብር እንደነበረ መገንዘቡ ተገቢ እውነት ነው። በመሆኑም የሌላ ክፍል ስለመውሰዱ የሚገልጽ ስጦራዊ የሚሆን ክፍል ስንድስ እንኳ የለም።

ምዕራፍ አምስት

“ማርያም” ስለሚለው ስም ትርጉም

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አያሌ ሊቶች “ማርያም” በሚል ስም ይጠራሉ። ስምሳሌ፡-

1. የሙሴ እህት ማርያም፡- /ዘጸ 2:4-8/ ይህች ማርያም ወንድሟ ሙሴ በወንዝ ዳር በተጣለ ጊዜ በእርሱ ላይ የሚሆነውን ለማወቅ ስትመሰክት ወደወንዙ የመጣችውን የፈርሶንን ልጅ በጥበብ ስነጋገራና እንደታጠባው የገዛ እናታቸውን በሞገዚትነት ስም ስገናኝታ ወንድሟ ሙሴ እንዲያድግ የበኩላቸውን ስለተዋጽኦ አድርጋለች ። ሙሴም በዚህ እድልና በእንደሆነው ሃሳማ አድጎ እስራኤላውያንን የኢርትራን ባህር ካሻገራቸው በኋላ ነብይት ሆና ሌቶችን በመዝሙርና በምስጋና መረታለች /ዘጸ 15:20-21/። በኋላ ገን ማርያም የሙሴን የበባይነት ካስመውደዳ የተነሣ ኢትዮጵያዊት ሚስቱን ምክንያት አድርጋ ስማቸው። እንደሆነው ገን በሰምጽ ቀጣት /ዘጥ 12፣ ዘጸ 24:9/ ። በመጨረሻም እስራኤላውያን ገና በጉዞ ላሉ በቃዲስ በርሃ ሞተች በዚያው ተቀበረች /ዘጥ 20:1/።
2. የዌቲር ልጅ የዕዝራ የልጅ ልጅ ማርያም /1ዜና 4:17/፡- ታሪካና ተገባሯ ብዙም አልተጠቀሰም።
3. የጌታችን የኢየሱስ ክርስቲስ እናት ቅድስት ድንገል ማርያም /ሉቃ 1:26-27/፡- ሙሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ታሪክ በዚህ መጽሐፍ በገጽ 18-19 ተጠቅሷል።
4. የማርያም የእስጋሃር እህት ማርያም /ዮሐ 11:1/፡- ከኢየሩሳሌም አጠገብ ባለው ቤታንያ በተባለው መንደር ከእህቷ ማርያም ከወንድሟ አልአሃር ጋር ትኖር ነበር። ስንድ ቀን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቲስም ወደ ቤታቸው ሂዶ ሲጠይቃቸው ይህች ማርያም ወደ እርሱም ቀርባ ታሉን በጽሞና ስለሰማችና ስለተማረች ክርስቲስ ስመሰገናታል /ሉቃ 10:39-42/። ወንድሟ እስጋሃር ከሙታን በተነሳ ጊዜ ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቲስ ጋር በሰፊው ተነጋግረዋል /ዮሐ 11 /። ይህች ማርያም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቲስ እንደሚሞት ስለተረዳች በናርዶስ ሸቶ እገራን ቀብታውም ነበር /ዮሐ 12:1-8/።

5. መግደላዊት ማርያም:- ጌታችን መድኃኒታችን ሊዩሱስ ክርስቶስ ሰባት ሕጋንን ትክርሷ ካወጣት በኋላ ታገለገለው ነበር /ሱቃ 8:2፣ ማር 15:40-41፡፡ ይህች ሴት ለክርስቶስ መስቀልና መነሳት ምስክር ነበረች /ማቴ 27:55፣ 56፣ 61፣ ማር 15:40-47፣ ዮሐ 19:25፣ ማቴ 28:1-10፣ ማር 16:1-8፣ ሱቃ 24:10፡፡ ከትንሳኤውም በኋላ በአትክልት ቦታ ስብቻዋ ክርስቶስን ካዩችውና ካነጋገረችው በኋላ የመጀመሪያዋ ትንሳኤውን መሰካሪ ሁኔታ/ዮሐ 20:1-18፡፡

6. የቀሰዋሷ ሚስት ማርያም:- ጌታ በተሰቀሰ ጊዜ ከመስቀሉ አጠገብ ቀማ ነበር /ዮሐ 19:25፡፡

7. የማርቆስ እናት ማርያም:- ሐዋርያት ተሰብሰበው በቤተ ደጃልዩና ደመካከራ ነበር /ሐዋ 12:12፡፡

ከላይ እንዳየነው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብቻ “ማርያም” የሚለውን ስም ሰግላቸው መጠሪያነት የደረጉ ሴቶች በርካቶች ነበሩ። እስራኤላውያን ሰዓጆቻቸው ስም ሲያወጡም ሆነ ስራላቸው ስመጠሪያነት የሚያገለግላቸውን ስያሜ ሊመርጡ ከፊዩ የሕይወት ታሪካቸው ጋር የተያያዘውን መርጠው ነው። ይህ ትርጉም ያለው ስያሜ አስጣጥ ሁኔታ በበርካታ ኢትዮጵያውያን ዘንድም የተለመደ ነው።

በተለይ “ማርያም” የሚለውን ስም የጌታችን የሊዩሱስ ክርስቶስን እናት ማእከል ባደረገ መልኩ ስያሜውን በሚያስገርም ሁኔታ ተርጉመው ሌላ ትምህርት እንዲያውም ከእግዚአብሔር ብትኛ የማዳን ተገባር ጋር በሚጋጥ መልኩ እንዲህ ተርጉሞታል።

1ኛ. ትርጉም ማርያም ማለት:- ፍጽምት ማለት ነው። ስጊዜው መልክ ከደም ገባት አስተባብረ ተገኝታለችና ፍጻሜው ገን ንጽሐ ሥጋ ንጽሐ ነፍስ በድንጋሌ ሥጋ በድንጋሌ ነፍስ አስተባብረ ተገኝታለችና።

2ኛ. ትርጉም ማርያም ማለት:- ጸጋ ወሀብት (ጸጋና ሃብት) ማለት ነው። ስጊዜው ለእናት ስለባቷ ጸጋ ሆኖ ተሰጥታለች ፍጻሜው ገን ሰላው ሁሉ ጸጋ ሆኖ ተሰጥታለች።

3ኛ. ትርጉም ማርያም ማለት:- መርሕ ስመንገሥት ሰማያት (የመንገስተ ሰማያት መሪ) ማለት ነው። ምዕመናንን መርታ ገነት መንገስተ ሰማያት አግብታለችና።

4ኛ. ትርጉም ማርያም ማለት:- ልዕልት ማለት ነው። መትሕት ፈጣሪ መልሰልሰ ፍጡራን (ከፈጣሪ በታች ከፍጡራን በላይ) ይሏታልና።

5ኛ. ትርጉም ማርያም ማለት:- ተላላኪ ትእዛዝ አግዚአብሔር ወሰብ/ የእግዚአብሔርና የህዝብ ተላኪ ማለት ነው።⁵⁹

እነዚህ ከላይ የተዘረዘሩት ስ “ማርያም” ለሚለው ስያሜ የተሰጡ ትርጉሞች የቤተክርስቲያናችን አባቶችም ሆኑ ወጣት ሰባኪያንና ምዕመናን ሁሉ የሚያውቁት የተሰመደ ትርጉም ነው። አስቀድመን እንደገለጽነው የሰም ትርጉሞች ማዕከል ያደረገው የጌታችን የመድኃኒታችን የሊዩሱስ ክርስቶስ ወላጅ እናት ለሆነችው ማርያም ብቻ ይመሰሳል። እነዚህን የሰሙን ትርጓሜዎች ይዘን ሰሌዳችን “ማርያም” ስተባሉ ሴቶች ትርጉሙን ብንሰማቸው የትርጉሙ ባስቤቶች ሳይቀሩ ይሸማቀቁበታል። ስምሳሌ:- በሰም ደረጃ ከክርስቶስ እናት ማርያም ጋር ምንም ልዩነት ሳልነበራት ስመግደላዊት ማርያም ትርጓሜውን ብንሰማት “መገደላ” ትውልድ ሃገሯ ሲሆን ማርያም ደግሞ የገል መጠሪያ ስያሜዋ ሆኖ ትርጓሜውንም ማርያም ማለት ፍጽምት ማለት ነው መልክ ከደም ገባት አስተባብረ ተገኝታለችና ፍጻሜዋ ገን ንጽሐ ሥጋ ንጽሐ ነፍስ በድንጋሌ ስጋ በድንጋሌ ነፍስ አስተባብረ ተገኝታለችና ብንል በወንጌል እንደተገለጸው መግደላዊት ማርያም ድንገል አልነበረችም።

ሌላውንም ትርጉም ብናይ ጸጋ ወሀብት ማለት ነው ስለው ሁሉ ጸጋ ሆኖ ተሰጥታለችና፤ የመንገስተ ሰማያም መሪ ናት፤ ከፈጣሪ በታች ከፍጡራን በላይም ነች፤ ሰላውና ስእግዚአብሔርም ተላኪ ናት ብንል፤ ምና ስለው ሁሉ ጸጋ ሆኖ እንደተሰጠ፤ ማንንስ መንገስተ ሰማያት መርታ እንዳስገባች፤ ከፍጡራን ሁሉ በላይ ያደረጋትስ ምና እንደሆነ ሊቃውንት ነን የሚሉ ጸሐፊትና ተራኪያን ቢጠየቁ የተምታታና የተጋጩ አልያም የአፍሪታ መልሰ አይኖራቸውም ማለት አይቻልም። በመሆኑም ከላይ እንደተጠቀሰው “ማርያም” ለሚለው የሰም ትርጉም ሰሌዳችን “ማርያም” ስተባሉ ሴቶች ትርጉሙን ብንሰጠው የማያስኪድና ውድቅ ይሆናል።

59. የኢ.ኢ.ተ.ቤ/ክ ፡ ወዲላ ማርያም ንባቡና ትርጓሜው ፡ ዘሠሉስ ፡ ገጽ 45 ፡ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት
አዲስ አበባ ፡ 1983 ዓ.ም. ፡ የኢ.ኢ.ተ.ቤ/ክ ፡ ወንጌል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው ፡ ዘሉቃስ ፡ ገጽ 265 ትንሳኤ
ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1997 ዓ.ም. ፡ ነገረ ማርያም ፡ ገጽ 28-31 ፡ ተስፋ ገብረሰላሴ ማተ
ሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1991 ዓ.ም. ፡ ብርሃኑ ገብረ ስምደ ሃይማኖት ፡ ገጽ 91 ፡ ንገድ ማተሚያ ቤ
ት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1985 ዓ.ም. ፡ ሚሊዮን በለጠ አሰራር ፡ ቅዱሳን ሥዕላት አመጣጥና ታሪክ ከትምህርተ
ሃይማኖት ጋር ፡ ገጽ 25-26 ፡ ዓለም ማተሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ ፡ 1994 ዓ.ም. ፡

የስም ሰውጥ ባይኖረውም «ትርጉሙ የሚሠራው ሰነዶችን ለሊዩሱስ ክርስቶስ እናት ለሆነችው ስቅደስት ድንገል ማርያም ብቻ ነው» ቢባል እንኳ «ማርያም ፍጽምት በሰጋም በነፍስም ነች» ለማለት ዳድቅ የሰም ስንድሲኒ (ሮሜ 3:11) ልዩነት የሰምና ሁሉ ጋጢስትን ሠርተዋልና የእግዚአብሔር ክብር ገደሏቸዋል /ሮሜ 3:22-23/ ከሚለው ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ይጋጭብናል። ምክንያቱም ስለም ስጠራራ ክብር ይገባውና፤ በዚህ ምድር እርሷ ስንዲት ፍጽምትና ዳድቅ ሆኖ ተገኝታለችና «ስንድሲኒ እንኳ» ብሎ ስንድሲስ የሚናገረው የእግዚአብሔር ቃልና ተናጋሪው ራሱ እግዚአብሔር ህስተኛ እናደርገው ነበር።

በምድር ላይ ጋጢስትን ስላደረኩም፤ የውርስም ጋጢስት የሰብኝም የሚል ፍጽም ወይም ፍጽምት ቢገኝ ኖሮ ክርስቶስ በዚያ በፍጽሙ ወይም በፍጽምቷ ዓለምን ባዳነና እርሱ ጠደምድር መምጣት ባሳስፈለገው ነበር /ኢሳ 59:16/። ስነገሪ ማርያም ራሷ የጋጢስት መድኃኒት እንደሚያስፈልጋት ማመናና መናገራ ተጽፏል /ሱቃ 1:47/።

በተናጠል ሁለተኛውንም ትርጉም ብናይ ጸጋና ሀብት ሆኖ ስምድር የተሰጠው፤ የተዘጋውንም የገነትን ደጅ በከበረ ሞቱ ከፍተ ከተሰቀሰው ወንበዲ ስንዲን እንኳ እየመራ መንገስተ ሰማያት ያደረሰ፤ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ሆኖ የመካከለኛ እገልግሎትን የሰጠና እየሰጠ ያለ ጌታችን መድኃኒታችን ሊዩሱስ ክርስቶስ እንዲ ማርያም ስይደሰቱም፤ ስልበረችምም። ለዚህም እባክዎትን መጽሐፍ ቅዱስዎትን ገልጠው እነዚህን የተጠቀሱ ጥቅሶችን ያንብቧቸው /ኢት 2:11-14፤ ኢፈ 2:8፤ ሮሜ 5:17፤ ዮሐ 3:16፤ ሱቃ 23:42-43፤ 1ኛጢሞ 2:4-5፤ ዕብ 7:24-25/።

ሌሎች መሰካውያት ትርጓሜዎችም ደግሞ «ማርያም ማለት በዚህ ዓለም ከሚመገቡት ሁሉ ምግብ ስስፍ የሚጥም ስልብ የሚመጥን «ማር» ነው፤ በገነትም በህይወት በተዘጋጁ ዳድቃንና ቅዱሳን «ያም» የሚባል ምግብ ስላቸው፤ ለሰዚህ ሁሉችን «ማር» እና «ያም» የተባሉትን ሁለት ፊደላት ስናገጣጥማቸው ማርያም የሚል ስም ተገኝቷል ምክንያቱም እናትና ስባቷ ስንቺ ከዚህም ሁሉ የበስጥሽ ጣፋጭ የከበርሽ ነሽ ሲሉ ማርያም ብስዋታል» ይላሉ።

ስሁንም ማብራሪያ ትርጉማቸውን ይቀጥሉና «ማርያም ማለት ሠረገላ ፀሐይ ማለት ነው፤ መንገስተ ሰማያት ታገባለችና፤ ስንድም ማርያም ማለት ውኅብት ጠሰጥወት (የተሰጠች) ማለት ነው፤ እመቤታችን እግዚአብሔርን ማርያም የተወሰደች ሰለት በስባት እናቷ ቤት ውኅብት ወሰጥወት ሆኖ ተገኝታለች፤ ጎሳም በዓለሙ ሁሉ ለማሳጅ ሆኖ ሞታለችና

ለሰዚህ ውኅብት ወሰጥወት (የተሰጠች) ስላት» ይላሉ።⁶⁰

ስሁንም እነዚህ ሁለት ትርጉሞች የስንድ ሰውን የጌታችንን የመድኃኒታችን የሊዩሱስ ክርስቶስ እናት ለሆነችው ብቻ የሰሚን ትርጉም ስመሰጠት የተደረገ እንጂ ሌላውን የማርያምን ስም የያዙ ሌቶችን ያገናዘበ ስይደሰም። ያም ሆኖ የሰማርኛውን ፊደል ወይም ሐረግ ብቻ ተከትሎ «ማር» እና «ያም» በሚል የተከፋፈሉ ትርጉም መሰጠት ስዋጥነት የሰውም። ምክንያቱም ለያሚው የዕብራይስጥ ቋንቋ እንዲ የሰማርኛ ወይም የግዕዝ ቋንቋ ስይደሰም። ያም እንኳ ቢሆን በሰማይ «ያም የሚባል ቅዱሳን የሚበሉት ምግብ ስለ» ስለተባለው ሁኔታ መጽሐፍ ቅዱስም ሆነ የታወቁ ስዋዕድ መጻሕፍት በሰማይ ምግብ መኖሩን ማረጋገጫ ስይሰጡም። እንዲያውም መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ምገቦችን ሁሉ በምድር እንዳደረገ ይናገራል /ዘር 1:29-31/ በተጨማሪም የእግዚአብሔር ቃል «መብል ሰሆድ ነው ሆድም ስመብል ነው እግዚአብሔር ገን ይህንም ያንም ያጠፋቸዋል» ይላል /1ቅር 6:13/። በመሆኑም መብል የእግዚአብሔር ዘላለማዊ እቅዱ ስላልሆነ በመንገስተ ሰማያት ስለበዘ መግዛት መስዋወጥ ምግብ ማብሰል ... ወዘተ የሰም፤ ስይኖርምም፤ ስልተጻፈምም። በመሆኑም «ማር» እና «ያም» የሚል የሰም ትርጉም ስሠጣጡ ትርጉም የሰሸ ይሆናል።

ሌላው «ሰዓለሙ ሁሉ ለማሳጅ ሆኖ ሞታለችና ማርያም ማለት ሰጦታ ማለት ነው» ብሎ መናገርና መጻፍ ስለበደላችንና ስለሐጢአታችን በቀራጊዮ መስቀል ስደባባይ ላይ የሞተውን ሰይቶ ስለማወቅ ወይም ክህደት ነው። ሰዓለም ሁሉ ጋጢስት ስታራራቂ እንዲሆን የተሰጠና ከስባቱም ጋር ያስታረቀን ስለበደላችን የሞተውን ሊዩሱስ ክርስቶስ ብቻና ደግሞ እሳለሁ ብቻ ነው /1ጢሞ 1:15፤ ሮሜ 3:23፤ ሮሜ 5:8፤ ሮሜ 8:34፤ ዕብ 7:24-25/።

ከላይ እንዳየነው ስንዲንዶች የሰሙን ሙሉ ሐረግ ተከትለው ሌሎችም ሰሙን ለሁለት ከፍለው ስመተርገም ከሞከረት ውጪ ሌሎች መሰካውያን ደግሞ የማርያምን ስም ሰማሳቅ (ሰማብስጥ) ሲሉ ማርያም ስለሚለው ስም ትርጉም የሰማርኛውን ወይም የግእዝን ህህያት ብቻ ተከትለው ፊደል በፊደል በተናጠል እየከፋፈሉ በገእዝ ቋንቋ በገጥም መልክ ይተረጉማሉ። እስኪ ከዚህ በታች ያለውን የትርጉም ሂደታቸውን ስስፍታ ያህል እንመልከት፡-

60. ነገረ ማርያም ፡ ገጽ 28-30 ፡ ተስፋ ገብረስላሴ ማተሚያ ቤት፡ ስዲስ ሰበባ፡ 1991 ዓ.ም።

“ ማ - ማኅደረ መስኮት /የመስኮት ማደረጃ/

ር - ርገብዩ ደቤላ /ንጉስ ሰላሞን ርገቤ ያሳት /መኃል 6:9/

ዎ - ዎንቀዓዲ ንቤኪ ኩሉ ፍጥረት / ሁሉም ፍጥረት ወደ እንጅ ያንገጥሳል /ዎቀናል/

ም - ምስላል ወምሰጋድ ወምስትሥራዩ ኃጢአት / የምንሰምናት የምንሰገድላት “61

ይህም ትርጉም ከላይ እንዳልነው የአማርኛ ፊደላትን በግልጽና በግጥም የመተ ርገም መክራ ሊሆን ይህም እንደሌሎች ትርጉሞች ለሌሎች “ማርያም” የሚለውን ስያሜ ሳላቸው የሚያገለግል አይመስልም :: እንዲህ አይነቱ ትርጉም የመስጠት አካሄድ ደግሞ ከዓውደ መሠረቱ ያለመጣል::

በዚህ ትርጉም መሠረት “ማርያም ማለት የመስኮት ማደረጃ የሆነች : ንጉስ ሠሎሞን በመኃልዩ መኃልደ መጽሐፍ ርገቤ ያሳት: ፍጥረት ሁሉ ወደ አርሷ የሚያቀኑ : የሚሰገዱ : የሚሰምኑ እና አርሷም ለምሳሌ ኃጢአትን የምታስተሰርደ ናት” ማለት በግልጽ ማርያምን ማምለክ ማለት ነው:: ስምዕኑ ከዚህ ከተዘረዘረት ውጪ መገሰጫ የሰውም::

መቼም ሰደጣን በተሰደም በኢትዮጵያ በ15ኛው ክፍለ ዘመን ጊዜና ባስሰልጣናት ገጥሞት በብዙ ሠደፍ የማርያምን ምዕጃ ትምህርት ወደ ቤተክርስቲያን አስገብቶ ማርያም ባትሰማቸውም ወደ አርሷ የሚያንጋጥፉ: የሚሰገዱ: የሚሰምኑ: ኃጢአታቸውን የሚናዘዙ ደብዙ እንዲ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ወደ አርሷ የጸለዩ የሰገዱ አርሷም ኃጢአታቸውን ያስተሰረዩባቸው እንደም ሰው አይገኝም::

እንዳንድ ሰዎች በዮሐ 2:1-11 ያሰውን የቃና ዘገባውን ሠርገ ቤት ለማርያም እንደሰማሳደነት አድርገው ቢጠቅሱትም እንኳ ባለሰርገኛው ወደ አርሷ ሂዶ እንዳልተማደነ በግልጽ መጽሐፉን በማንበብ መረዳት ይቻላል::

ደግሞስ ሰሎሞን በመኃልዩ መኃልደ መጽሐፍ ሱናማይት /ሱናማጢሳዊት/ የሆነችውን እንዲት ልጃገረድ ውዲ : ርገቤ : መደምደሚያዩ እያሰ በፍቅር እንዲት አሸንፎ ወደ ቤቱ እንዳመጣትና ባሸበረቀ አልጋው ሳይ አጋድሞ ጡቶች

እንዲት እንዳረኩት አርሷም በእርሱ እንዲት እንደረካች የሚናገረውን የፍቅር ኃይልና ገሰት የተንጸባረቀበትን መጽሐፍ ወሰደና በጥሩ “ሰሎሞን ርገቤ መደምደሚያዩ ያሳት ማርያምን ነው” ማለት ምናልባት መጽሐፉንና ዓላማውን በደንብ ካለማንበብና ካለማወቅ የመነጨ መሆኑን የሱናማይቷ ሊት ሰፍቅር ሰሚት የመጣዝ ባህሪ ታላቅ አድርገው ለሚገምቷት ለገሊሳይቱ ስቅድስት ድንገል ማርያም ባልተሰማማ ነበር::

ለነገሩ መኃልዩ መኃልደ መጽሐፍ የብሉይ ኪዳን ክፍል ሊሆን በማርያምና በሰሎሞን ዘመን መካከል ቢያንስ 885 ዓመታት ይረድቃሉ :: ማርያም በሰሎሞን ዘመን ፈጽሞ ያልነበረችውን ሰሎሞን እንዲት በወቅቱ ከነበረት “ሰልሳ ንገሥታት ለማኒያም ቁባቶች ቁጥር የሌላቸው ቀንጃጅቶች” ጋር በውሸምነት መልኩ ሊቀጥራት ይችላል? / መኃልዩ 6:8 / ::

ደግሞ “የዓለምን ኃጢአት ሊያሰወገድ የተገሰጠ የእግዚአብሔር በግ” /ዮሐ 1:29 ራሱ 5:5-10/ ኃጢአትን የማስተሰረደ ሰልጣንም የኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ እንደሆነ እያወቅን /ማር 2:10/ ማርያምን “ወምስትሥራዩ ኃጢአት” / ኃጢአትን የምታስተሰርደ/ እንዲት ልንልና ሊሰማማልን ይችላለን? በኃጢአት ሳይ የወጣውን የእግዚአብሔር ቁጣ ፍርዱን ሊያቃልሰው ወይም ሊያስተመው የሚችል ጉልበተኛ ማነው? ሙሉ እንኳ በምድር ህይወቱ የእስራኤልን ኃጢአት ተከራክሮ ለማስቀረት ቢሞክርም እግዚአብሔር ፍርዱን መስጠጥ ባለመቻሉ በርካቶች ሞተዋል /ዘዳ 32:30-35:: ኃጢአተኛው እራሱ ካልተመለሰና ንስሐ ካልገባ በቀር እግዚአብሔር ኃጢአትን ይጠላል ይቀጣልምም /ዮሐ 8:24::

አባ ጊዮርጊስ ዘጋለጫና አዲ ዘርዓ ያሰቀብ በመጽሐፋቸው “ማርያም” የሚለውን ስም ባለመቀበል “ማሪሃም” በሚለው አስተካከለው “በሰብራደሰጥ እመቤታችን ሰሚ ማሪ ሃም ነው” ብለዋል::⁶²

ትርጓሜው ገን በግልጽ ባይቀመጥም ነገረ ማርያም በመጽሐፉ ሊተረጎሙ “የሁሉ እናት ማለት ነው” ይላል::⁶³

አጼው ሆነ አባ ጊዮርጊስ ዘጋለጫ በአርጋኛን መጽሐፋቸው ሰሚ “ማሪሃም” ነው ማለታቸው አስቃ ኪዳን ወደድ ክፍለ በመዝገብ ቃላታቸው መጽሐፍ “ማርያም” የሚለው

61.ሚሊዮን በበጠ አሰሩ: ቅዱሳን ሥልጣት አመጣጥና ታሪክ ክትምህርተ ሃይማኖት ጋር: ገጽ 26 ለሰም ማተሚያ ቤት : አዲስ አበባ : መጋቢት 1994 ዓ.ም.: ነገረ ማርያም ገጽ 29 : ተሰፋ ገብረአባሌ ማተሚያ ቤት : አዲስ አበባ: 1991 ዓ.ም.:

62.ዩኤስ.ተ.ቤ/ክ : ተአምረ ማርያም: መቅደም ቁ 4 ገጽ 3 : ሶስተኛ እትም: ትንሳዔ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ : 1989 ዓ.ም.: አርጋኛ የእመቤታችን ምስጋና: ዘሰኑይ ምፅራፍ 6 ክፍል 4: ተሰፋ ገብረአባሌ ማተሚያ ቤት: አዲስ አበባ : 1996 ዓ.ም.:

63. ነገረ ማርያም: ገጽ 34 : ተሰፋ ገብረአባሌ ማተሚያ ቤት: አዲስ አበባ: 1991 ዓ.ም.:

“ማረዓም” ማለትም ስህተትና አሳዋቂነትም ነው ብለዋል።⁶⁴

እንግዲህ ከላይ ያዩናቸው ትርጉሞች ሁሉ ቅድስት ድንግል ማርያምን ማሰከል ባደረገ መልኩ ስሟን ለማሳቅ ለማክበድና ለማምለክ ምልዳዋንና ቃል ኪዳንን ከስበኩ አደጋ ጋር ለማስማማት የተፈጠረ ተራ መሳ ምት አምጥተው ከስሟ ትርጉም ጀምረው ከቃለ እግዚአብሔር ውጭ እንደሆኑ አደተናል።

እንደ ሰው ስሙን ሌላ ማንም ሰው ቢደዘው የሰሙ ትርጉም ገን ሲሆን የሚችሉው እንደ ብቻ ነው። ስምሳሌ ያከል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሐንስ የሚለውን ስም ብዙዎች መጠሪያቸው አድርገው ከተጠቀሙት መካከል ሐዋርያው የሐንስ /ማቴ 4:21/ ማርቆስ የሚሉት የሐንስ /ሐዋ 12:12/ መጥምቁ የሐንስ /ማር 1:1-4/ የሚጠቀሱ ናቸው። ይሁን እንጂ የሐንስ የሚለው የሰሙ ትርጉም “እግዚአብሔር ጸጋ ነው” ማለት ነው።⁶⁵ ለስዚህ በእንደ ዓይነት ቋንቋ ስተነገረ ለማንኛውም የሐንስ የተሰየመ የሰሙ ትርጉም ሊኖራቸው አይችልም።

በመሆኑም የአስቃ ኪዳነ ወልድ ክፍለ መዝገበ ቃላት ትርጉም መሠረት ማርያም ማለት “መረር ዘመን” ማለት ሲሆን ስሙን መረዳው ጊዜ ስሙን የተጠቀሙት የሙሴ እህት ማርያም ሆኖ የሰሙ መነሻነት የሲፍ ያደረገውን ውስታ ያሳወቀ ፈርሶን የሚሉት አዲስ ንጉስ በገብጽ ተሾሞ በሃገሪቱ ውስጥ እስራኤላውያን እንደበረቱና እንደበዙ እድት ከጠላቶቻችን ጋር ወገንው ሲወጉን ይችላሉ በሚል ስጋት በከባድ ጥቅና ሲገዛቸውና የሚወሰዱ ወንዶችን ሁሉ እንዲገደሉ ትዕዛዝ በመስጠቱ የወንድሟ የሙሴ መወሰድ ቤተ ስቧን በማሳለቡ ለ3 ወራት እንዳደሞት በጥንቅ ሸሸገው ለማሳደግ ቢሞክረም ወረም እየተሰማ ለስመጣባቸው በድንገል ሳጥን አድርገው የተወሰደውን ልጃቸውን ተገደው በባህር ላይ ለስጣሉት የወቅቱ ፖስቲካዊ ስርአት በቤተሰቦቻቸውና በወገናቸው ላይ መረር ዘመን ለስሆነባቸው የሙሴ እናት የበኩር ሴት ልጇን ስም “ማርያም” ወይም መረር ዘመን ብለው

ስደመዋታል። “ሙሴንም ቢሆን የንጉስ ፈርሶን ሴት ልጅ ከባሕር እገኝታ ስላሳደገችው “ሙሴ” ትርጉሙም “ከባህር የተገኘ” ብላዋለች። ከዚህ ከአስቃ ኪዳነ ወልድ ክፍለ መዝገበ ቃላት ትርጉም ጋር በተመሳሳይ ሁኔታ የአስቃ ደስታ ተከስመልደ መዝገበ ቃላት መጽሐፍም የማርያምን የሰሙ ትርጉም ያብረራል።⁶⁷ በመሆኑም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በማርያም ስም የተጠረ ሴቶች ሁሉ በዘመናቸው የፖለቲካ ወይም የማህበራዊ ችግር ሊደርሱባቸው የነበረ መሆናቸውና የሰማቸው መጠሪያም “መረር ዘመን” ወይም “ማርያም” ደሱት እንደነበር መረዳት አያቅትም።

ስምሳሌ:- ቅድስት ድንግል ማርያም ትናርበት በነበረበት ዘመን እስራኤል በርም መንግሥት ቅኝ ገዛት ቁጥጥር ስር ስትሆን ሂሮድስ በወቅቱ የርም መሪ ከነበረው ከእንቱኒ ደጋፊ አገኝቶ በርም ምክር ቤት ‘የአይሁድ ንጉስ’ የሚል ስያሜ በማግኘት ወደ እስራኤል መጥቶ መገዛት ችሏል። በወቅቱ አይሁዳዊነትን በእንደ ወገን ብቻ የነበረውን ደህንን ንጉስ አይሁዳውያን ጠልቶውትና በርም መንግሥት ስር መሆናቸውን በመቃወም እስራኤል ሁከት የሰፈነባት ጥካኔ የሞላባት የእርስ በእርስ መጠላባት እንኳ ሳይቀር የነገሰባት ነበረች። ንጉሥ ሂሮድስ እጅግ ጨካኝ ከመሆኑ የተነሳ መንግሥቱን ይወርሱኛል ብሎ የጠረጠራቸውን ሁለት ሚስቶችንና ሁለት ወንድሞችን እንኳ የገደለበት ዘመን ነበር። በዚህም ምክንያት ከ27 ዓ.ዓ. እስከ 14 ዓ.ም የርም ንጉስ የነበረው ስውግስጦስ ‘የሂሮድስ ልጅ ከመሆኑ ለሳማ መሆኑ ይሻላል’ ብሏል።

ሂሮድስ ለብሔ ሰገል የተወሰደውን መሲህ ሲየሱስን ‘የአይሁድ ንጉስ’ ብለው በመጥራታቸው ነገሩን በጥንቃቄ መርምሮ ሲየሱስ ክርስቶስን ለመገደል ባደረገው ጥረት በቤተሰቡም ውስጥ በወቅቱ የተወሰዱትን ለቁጥር አዳጋች የሆኑትን በርካታ ህጻናት ከእናቶቻቸው ጉዳ በመገጠቅ በስድፍ ቀራጦላቸዋል። በዚህም ምክንያት በነብዩ በኢርምያስ የተተነበየው /ኤር 31:15-16/ “ድምጽ በራማ ተሰማ ልቅሶና ብዙ ዋይታ ራሴል ለስልጆች ስለቀሰች መጽናናትም አልወደደችም የሉምና” የተባለው ተፈጸመ።⁶⁸ /ማቴ 2:16/ ማርያም በዘመና ሁሉ ብርቱ የመከራ ዘመን እንደምታሳልፍ ተነግሯት ነበር

64. አስቃ ኪዳነ ወልድ ክፍለ መጽሐፈ ስዋሰው ወገላ መዝገበ ቃላት ሐዲስ፡ ማርያም ፡ ገጽ 610 ፡
እርቲክቲክ ማተሚያ ቤት፡ ሐዲስ ሕበባ ፡ 1948 ዓ.ም ፡፡
65. የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር፡ የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ፡ 75 እትም፡ የሐንስ ፡ ገጽ 222 ፡
ገንደ ማተሚያ ቤት ፡ ሐዲስ ሕበባ ፡ 1996 ዓ.ም። Doug las & Tenney by International Bible Society Bible Dictionary John P.532, 1987. Truesdale, Lyons, Eby clerk, A Dictionary of the Bible & Christian Doctrine in every day English, United Bible Societies, 1978 pp 155-156.

66. አስቃ ኪዳነ ወልድ ክፍለ መጽሐፈ ስዋሰው ወገላ መዝገበ ቃላት ሐዲስ፡ ማርያም ፡ የሰሙ ትርጉም ገጽ 610 ፡ እርቲክቲክ ማተሚያ ቤት ሐዲስ ሕበባ ፡ 1948 ዓ.ም ፡፡
67. አስቃ ደስታ ተከስመልደ ፡ መጽሐፈ ስዋሰው ወገላ መዝገበ ቃላት ሐዲስ፡ ማርያም ፡ ገጽ 808 ፡ 15 እትም 1945 ዓ.ም።፡፡
68. ለስ እይ ሊም ፡ የሐዲስ ኪዳን ታሪካዊና ባህሳዊ መስረቶች ፡ ገጽ 22-23 ፡ ለአስደሊም ማተሚያ ቤት፡ ሐዲስ ሕበባ፡ 1993 ዓ.ም።፡፡

/ሱቃ 2:35/። ሂሮድስ ህጻናትን ሲያሰገድል በወቅቱ በመልእክት ምረት ማርያምና ዮሴፍ ህጻኑን ሲዋሉ ክርስቶስን ይዘው ወደ ገብጽ ተሰደዋል። ሂሮድስም እንደ ሞተ ሰለሰው ወደ ሃገራቸው ቢመለሱም ልጁ ሲዋሉ ክርስቶስ ባላሰፈው ህይወትና በነገሱት ፊት ቀርቦ በፊቷ ሲገረፍ ብሉም በከፍታ ቦታ በእንጨት ላይ ሲቸነክሩትና በማር ጨከት ተጠማሁ ብሉ ነፍሱን ሲሰጥ ገንጌም በመር ሲወጉትና ውሃና ደም ሲፈሰው ማየቷ እንደ ሰማ ዘመና ሁሉ “መረር ዘመን” ሆኖባታል።

በመሆኑም ማርያም የተባሉ ሁሉ በተመሳሳይ ሁኔታ ዘመናቸው መረር የሆነባቸው ሰዎች ነበሩ እንዲ ካላይ እንደተገሰጸው የተሳሳተ መተርጉማን ስለ ማርያም ስም የሰጡት ሃተታ ቋንቋውንና ታሪካዊ ዳራውን ያሳገናዘበ ከልዩ ባእድ ስምዕክ መሻት የመነጨ ከእውነት የራቀ ብቻ ነው።

ለማርያም የተሰጡ “የክብር ስሞች” መጽሐፍ ቅዱሳዊ ናቸውን?

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ እናት ለሆነችው ድንገል ማርያም መጽሐፍ ቅዱስ የሰማት ክሊሶች የተለዩ የክብር ስሞች የሰሙ። ነገር ግን ቅዱስ ገብርኤል ኢየሱስ ክርስቶስን እንደምትወልድ ሲያበሰራት ከእግዚአብሔር ዘንድ ሲላክ “ወደ ስንዲት ድንገል” እንደተላከና እርሷም ማርያም እንደነበረች ይገልጻል። ከዚህ ስንጻር ማርያምን “ድንገል ማርያም” ብሎ መጥራት የክርስቶስን በድንገልና (ያሰወንድ ዘር) ለመውለዱ ምስክር ሲሆን ለሰሚታል ተገቢና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው። እንዲሁም ይሄው መልእክ እንዳላት “የተባ ረከች” “ጸጋ የተሞላች ማርያም፤ ጌታ ከእርሷ ጋር ያለ ማርያም፤ የጌታ እናት ማርያም እና ዘመዱ ሊልባሉት እንዳሰቻት ያመነች ብላት ማርያም ማለት ተገቢ ነው /ሱቃ 1:26-55/። በእንጻራም ደግሞ ገሊሳዊቷ ማርያም፤ የዮሴፍ እጦኛ ማርያም፤ የዳዊት ዘር ማርያም፤ የክርስቶስ እናት ማርያም ማለትም ይችላል /ማቴ 1:18-25፤ ሱቃ 1:26፤ ሮሜ 1:3/።

ከተሰጠችውም ኢየሱስ ክርስቶስን ከመውለድና ከማሳደግ ጋላፊነት የተነሳ በስደት ወደ ገብፅ የሸሸች ማርያም /ማቴ 2:13/ ልበለፊዋ ማርያም /ሱቃ 2:19/ የሙሴ ህግ ስከባሪዋ ማርያም /ሱቃ 2:24/ ማለት ከመጽሐፍ ቅዱስ ስውድ ባለቀቀ መልኩ ይቻላል።

ነገር ግን ሌሎች ስሞች መጽሐፍትና ገሰሰዋቸው ተረትን መሰረት እድርገው እክበርን

ብለው ኑፋቄ ወልደው ወላዲተ ስምላክ፤ ኪዳነ ምህረት፤ ሰለሊተ ምህረት፤ ቢዛዊተ ሃሰም፤ መራሐተ ፍናት፤ ምዕራግ ጸሎት ብለው ሰዎች ለውጥተውባታል። እስኪ እነዚህን ሰዎች እንደያቸው።

1ኛ. ማርያምን “ወላዲተ ስምላክ” ብንሳት ኑፋቄ ሲሆን ይችላልን?

“ወላዲተ ስምላክ” /የስምላክ እናት/ ለሚለው ቃል ብዙዎች እንደ መነሻ እድርገው የሚጠቅሱት “የክርስቶስን ስምላክነት ሲሆን እርሱ ስምላክ ከሆነ ከእርሷ ሰበተ ወሰደ የስምላክ እናት (ወላዲተ ስምላክ) ያሰኛታል” በማለትና “መልእክ ገብርኤል ሰሰልጁ “ከእንች የሚወለደው ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል” ብሎ በመመስከሩ /ሱቃ 1:35/ እንዲሁም ሊልባሉት “የጌታዩ እናት” ሰላሰቻት /ሱቃ 1:44/ ማርያምን ለመ ስምላክ (የስምላክ እናት) ማለት ይቻላል” ብለው ብዙዎች ምክንያትን ያቀርባሉ።፡፡

ነገር ግን ስምላክ እናትና ለባት ለህሳዊው መነሻና መገኛ ስለውን? ብለን ብንጠይቅ መጽሐፍ ቅዱስ ሲመልስ “ተራሮች ሳይወሰዱ ምድርም ስለምም ሳይሠሩ ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ስንተ ነህ” ይላል /መዝ 89(90)፤ 2/ ደግሞም የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል “እኔ ፈተኛ ነኝ” /ኢሳ 44:6/ ። በመሆኑም እግዚአብሔር /ስምላክ/ መነሻና መገኛ የሰውም። ማንነቱም ከስማዎት በላይ ያሰፈ ምድርና ክምድር በታች የሞላ በእንዲት ማይከር ሲኮንድ በማይባል ልዩነት በሁሉ ቦታ ያለ መንፈስ ስንድስ እንኳ በሰጋ ስይን ያየው የሊስና ሲያየውም የማይቻለው ማንም ሲቀርበው የማይችል ስምላክ ሰለሆነ በመስኮታዊ ማንነቱ ለልተወሰደም፤ ሲወሰድም ስይችልም /ዮሐ 1:18፤ 1ጢሞ 6:16፤ ዮሐ 4:24/።

በ325 ዓ.ም የኦርዮስን ትምህርት ሲያወገዙ የተሰበሰቡ 318 ሲቃውንተ ቤተ ክርስቲያን “የወልድ መገኘት ከማርያም ወዲህ ነው ከዚህ ስለቀደሞ ስልነበረም በመስኮቱ ከማርያም ወዲህ የተገኘ ነውና የሚሉ ዩኒፎጢኖስን እምነት የያዙትን እናወግዛለን” ብለው የክርስቶስን በመስኮታዊው ማንነቱ እንደወሰደችው የሚያስመለከውን ትምህርት በጠዋቱ ለውገዘውታል።፡፡

ኢየሱስ ክርስቶስ ሰሰራሱ ማርያም ላትወልደውና እርሷ ራሷ ገና ላትወለድ

69. ዲያቆን ብርሃኑ ለደማሰ ፡ በዓላት ምን? ስምን? እንዲት? 78 109-110 1998 ዓ.ም.። ሃባይነህ ካሳ ፡

ምዕረት 83 ፡ 78 84 ፡ ጥቅምት 2000 ዓ.ም.።

70. ዩኒ.ኤ.ተ.ቤ/ክ ፡ ሃይማኖት ስበጥ በሠሰሰቱ ምዕት ፡ ምዕ 19 ፡ 16 ፡ 78 52 ፡ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ፡

ለዲስ ለስላ ፡ 1986 ዓ.ም.።

በመስኮታዊ ማንነቱ እንደነበረ ሲገልጽ “እውነት እውነት አላችኋለሁ አብርሃም ሳይመስደ (ከማርያም መውሰድ ከ2000 ዓ.ም በፊት) እኔ ስለሁ” አለ /ዮሐ 8:58/። እንዲያውም “ዓለም ሳይፈጠር ... በነበረኝ ክብር” ብሎ ይናገራል /ዮሐ 17:5/። ከዚህም በላይ መጽሐፍ ቅዱስ ክርስቶስን በመጠቀም ሁኔታ “በመጀመሪያ ቃል ነበር” ይሰዋል /ዮሐ 1:1/።

ሰበዚህ መስኮት (አምላክ) ወይም እግዚአብሔር እናትም ሆነ መነሻም የሰውም /ሐብ 7:3/። ነገር ግን ክርስቶስ (ከሥላሴ ስንዳ ስካል ወልድ) ከቅድስት ድንገል ማርያም (ክሰው) ሰጋና ደም መስዶ ሰው ሆኗል /ዮሐ 1:14፣ ሐብ 2:14-16/። ደህም ማሰት ክርስቶስ በሰጋ (በሰው) ማንነቱ መነሻው ማርያም ስትሆን በመስኮታዊ ማንነቱ ግን እናቱ ሕልነበረችም። የማርያም እናት መሆን የሚጀምረው ክርስቶስ በማህጸኗ አድር ስጋ ከመልበሱ ደቂቃ ጀምሮ እንዲ በሰፍራ በማይወሰነውና መንፈስ በሆነው አምላክነቱ አይደለም ።ክርስቶስ በሰውነቱ ዘር ሊቀጠርበት በመስኮታዊ ማንነቱ ግን ዘርም የትውልድም ቁጥር የሰውም። ክርስቶስ ህፃን ሆኖ በግርግም ሲተኝ፣ ሲሰደድ፣ ሲራብ፣ ሲጠማ፣ ሲጸም፣ ሲበላ፣ በመጓጓዣ ዘዴ ሲጠቀም፣ መጠሰድ ልብስ ሲያስፈልገው፣ በሰይጣን ሲፈተን፣ ሲሰቀል፣ ሲሞት፣ ሲቀበር፣ ሲነሳ ወዘተ የምናነበው ሁሉ በሰጋ ማንነቱ ወይም በፍጹም ሰውነቱ ነው።

ደገሞም ከሐብ ጋር ሲተካከል፣ ጋጢስትም የማሰተሰረደ ሰልጣን ሲኖረው፣ በአዋጅ የተነገሩትን ህግጋት “እኔ ግን አላችኋለሁ” ብሎ ሲሸረው፣ በተፈጥሮ ሳይ የማዘዝ አቅም ሲኖረው፣ በተዘጋ ደጅ ሲገባና ሲጠማ፣ ያለምንም ተጨማሪ ነገር ከምድር ወደ ሰማይ ሲነጠቅ ወዘተ የሚታዩት ሁሉ በመስኮታዊ ማንነቱ ወይም በፍጹም አምላክነቱ ነው።ሰበዚህ ቤተክርስቲያን “ክርስቶስን ፍጹም አምላክ ፍጹምም ሰው ነው” ብላ ታምናለች። የዓይማኖት ምሁራን “ሞተ በሰጋ አካል በመስኮት” ክርስቶስ በሥጋ ሞተ እንዲ በመስኮት ስልሞተም ብለው ያስተምራሉ።

ውዳሴ ማርያም በተባለውም የቶርተዶክስ መጽሐፍ እንደሚናገረው “ዎረቀ በሥጋ እምድንገል - ከድንገል በሰጋ ተወሰደ” ሲተረጎሙትም “በሥጋ የሚለው ቃል ስምን ተጨመረ ቢሉ ስኮ ወልደማርያም በመስኮቱ ስላ በሥርዓተ ትሰብእቱ - በመስኮቱ የማርያም ልጅ አይደለም ሰው ሆኖ በተወሰደበት ሥጋዊ ሰርዓት ነው እንዲ” ይላል።⁷¹

71.ዩኢ.ኦ.ተ.ቤ/ክ :የጥላጥንጥጊያው አቀዳሳዊ የነበረው ዮሐንስ ስፈጠርቅ፣ ዓይማኖት ስበጡ፣ ገጽ 218፣ 1986ዓ.ም። ዩኢ.ኦ.ተ.ቤ/ክ :ውዳሴ ማርያም ንባቡና ትርጓሜው፣ የሰዓና የማክሰኛ ገጽ 21፣ 56፣ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፣ አዲስ አበባ፣ 1983 ዓ.ም።

ደገሞም “ወልደ አብ በመስኮቱ ወልደ ማርያም በትብስእቱ - በመስኮታዊ ማንነቱ የሐብ ልጅ በሰጋ ሰውነቱ ግን የማርያም ልጅ ነው” ብለዋል።⁷² መጽሐፍ ቅዱስን የፃፈው መንፈስ ቅዱስ ሰበዚህ አስተምህሮ የወሰደው ጥንቃቄ ሰስብዛኛቱ ጥንታውያን ሲቃውንት አባቶቻችንም ትርጓሜ ምንጭና መሠረት ነበር። ሁልጊዜም የቅድስት ድንገል ማርያምን እናትነት የሚያያይዙት ከትሥንት (ከሰብዓዊ) ሰው ከሊዩሱስ ክርስቶስ ጋር ሲሆን “አምላክ” ወይም “ቃል” ከሚለው መስኮታዊ ሰው ጋር ሲያገናኙት ግን “በሥጋ” ማለትን አይዘነጉትም። “እንተ ይኸቲ እው እንተ ወሰደት በሥጋ ወልደቱሂ እምነሃ በሥጋ - በሥጋ የወሰደችው እናቱ ናት ከእርሷም የተወሰደውም በሥጋ ነው”⁷³ እናም የማርያም እናትነት በሥጋው ማንነት ሊዩሱስ ተብሎ በተጠራበት ሰብዓዊ ሰው ብቻ ነው እንዲ ማርያምን የአምላክ እናት ወይም ወላጊቱ አምላክ ማለት ኑረቂ ይሆናል።

ጥንታውያን ገሪኮችና ሮማውያን “የሐማዕክት እናቶች” ብለው የሚጠሯቸውን “ዲሜትሮ” እና “ሲረስ” ሲያመልኩ የነበረ ኢሐማንያን ወደ ክርስትና እምነት በብዛት በመገባታቸው ምክንያት ጥንት ያምኑት የነበረውን “የሐማዕክት እናት” ፍልስፍናቸውን ወደ ማርያም አብረው “ማርያም የአምላክ እናት (እው አምላክ) ትባል” ብለው ባለነሱት ከፍተኛ ሁከት ምክንያት መንፈሳዊ እውቀት ያልነበረው ቅስጠንጢናስ 5ኛ በ787 ዓ.ም በኒቂያ ሰህብተኛ ጊዜ ገባኤ ጠርቶ ደህ ነው የሚባል መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት ሳይጠቀስ በጩኸትና በደምጽ ብልሜ ታማኝ ስገልጋዮች ተሸንፈው “ማርያም ወላጊቱ አምላክ፣እው አምላክ (የአምላክ እናት)ተብላ መጠራት አለባት” ተብሎ በጉባኤው ደምጽና ፍላጎት ተወሰነ።

ከዚህም የተነሳም ጌታ ሊዩሱስ ክርስቶስ አምላክ ለሆነበት ባሕሪዋ መስኮት መነሻው እናቱ ሆኖ ስለታሰበች ምእመት ዮዲሜትሮ” እና ዮሲረስ” (የሐማዕክት እናቶች) ፍልስፍና በመቀበል ሰማርያም ውዳሴ ሰገደት ሰማቅረብ ተገደደ። ሐዋርያው ዳውሱስ ሲላ ወንጌል ብሎ እንዳወገዘው ዓይነት ሲላ እንገዳ ትምህርት ሆኖ በክርስትናው ውስጥ ሰርገ ገባ እንዲ ጢናማ አስተምህሮትስ አይደለም /ገላ 1:6-9/።

72.ዩኢ.ኦ.ተ.ቤ/ክ :ዓይማኖት ስበጡ፣ ዘላለማዊ ምእት፣ ምዕራፍ 2 ፣ ገጽ 12፣ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ፣ 1986 ዓ.ም።

73.ዩኢ.ኦ.ተ.ቤ/ክ :ዓይማኖት ስበጡ፣ ዘዋርሱስ፣ ገጽ 253 ፣ ትንሳኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት፣አዲስ አበባ 1986 ዓ.ም።

2ኛ. ማርያምን “ኪዳነ ምህረት” ብንሳት ኑፋቁ ይሆናልን?

እግዚአብሔር ለሰው ልጆች 6 ታላላቅ ቃል ኪዳን እንደገባ በመጽሐፍ ቅዱስ ተገልጿል። እነዚህም፡-

- 1ኛ. ለስዳምና ለሐዋን የገባው ቃል ኪዳን ፡- ክርስቶስ ከሌቲቱ ተጠቃሪ እነርሱንና ዘራቸውን እንደሚያድን የሚገልጽ ነው/ዘፍ 3:15/ ።
- 2ኛ. ለናህ የገባው ቃል ኪዳን ፡- ዳግመኛ የጥፋት ውሃ እንደሚይዝና ምድር እንደገና በናህ ዘር እንደምትሞላ የሚገልጽ ኪዳን ነው / ዘፍ 9:8-15/።
- 3ኛ. ለአብርሃምና ለዘረ የገባው ቃል ኪዳን፡- አብርሃም የሕዝብና የአህዛብ አባት እንደሚሆን በእርሱ የምድር ወገኖች ሁሉ እንደሚባረኩ ዘረም የክነዓንን ምድር እንደሚወርስ የሚያስረዳ ነው /ዘፍ 17:1-21/ ።
- 4ኛ. ለሙሴ የሰጠው ቃል ኪዳን፡- ለሙሴ የተሰጠውን ህግጋት ለሚፈጽሟቸውና ለሚታዘዟቸው የምድር በረከትና እድሜ እንደሚኖራቸው እንዲሁም እስራኤላውያን ከገብጽ ባርነት በሙሴ አማካኝነት ወጥተው ክነዓንን እንደሚወርሱ የሚገልጽ ነው / ዘጸ 19:5-6/ ።
- 5ኛ. ለዳዊትና ለዘረ የገባው ቃል ኪዳን፡- ከዳዊት ዘር ዙፋን እንደሚይጠፋና መሲሐም ከዳዊት ዘር እንደሚመጣ የሚያስረዳ ነው /2ኛው 7:3-17፤መዝ 131(132):11-12/ ።
- 6ኛ. በኢየሱስ ክርስቶስ ለሰው ሁሉ የተሰጠ የምህረት ቃል ኪዳን፡- በክርስቶስ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ህይወት እንዳለው የተሰጠ የምህረት ኪዳን ነው /ዮሐ 3:16፤ 18 ሐዋ 4:12/።

እንገዲህ በርእሳችን እንደተገለጸው የምህረት ኪዳን (ኪዳነ ምህረት) የተሰጠው ኢየሱስ ክርስቶስ እንጂ ማርያም አይደለችም። ለአህዛብና ለእስራኤል በኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሳኤ አማካኝነት የተደረገ የምህረት ቃል ኪዳን (አዲስ ኪዳን) ሲሆን በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የገባውን የኃጢአት ገደግዳ ለፍርስ በደሙ እርቅና ሰላም እንዲሆን ባደረገው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ የመስቀል ላይ ጣርና ሞት ሰዳ የተከፈለበት ውል ኪዳነ ምህረት (የምህረት ኪዳን) ይባላል /ኤፌ2:13-16።በዚህ የእርቅ ውል መሰረት ኢየሱስ ክርስቶስን አዳች አድርገን ለሚቀበል ማንም ሰው ያስምንም ቅድመ ሁኔታ የእግዚአብሔር ልጅ ይሆናል /ዮሐ 1:12/።ልጅም ከሆነ ዳግሞ የመንግሥቱ ወረሸ ነው

/ገላ 4:7/። ስለሆነም “እግዚአብሔር ለቅድስት ማርያም የካቲት 16 ቀን ነፍሳትን ከሲኦል እንደታወጣ የምህረት ኪዳን ገብቶታል”። በሚል ተረት መንተራስ በክርስቶስ ብቸኛ አዳኝነትና መንገድነት የተጠናቀቀውን አዲስ ኪዳን (የምህረት ኪዳን ወይም ኪዳነ ምህረትነት) ሽምጥጥ አድርገን መካድና በራስ ላይ የሲኦልን ዘላለማዊ ፍርድ መገተት ነው።

3ኛ ማርያምን “ስሕሲተ ምህረት” ብንሳትስ ኑፋቁ ነውን?

ስሕሲተ ምህረት ማለት ምህረትን ለምና የምታሰጥ ማለት ሲሆን ዓለም በክርስቶስ የጣር ጥሆትና ሰቃይ ብሎም ሞትና ትንሳኤ ድኗልና በአንዳ አዳም ሞት በሰው ሁሉ ኃጢአት ባልሰረት ላይ እንኳ በደረሰ ጊዜ በአንዱ በኢየሱስ ክርስቶስ ጽድቅና ምልዳ ለብዙሃን ህይወትና ምህረት መጥቷል /ርሜ 5:12-21/ ።ቃሉ እንደሚል ከሕብ ዘንድ ያለ ጠበቃችን ዋስትናችን አማሳጃችን ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው /ዕብ 7:21-25፤ 1ዮሐ 2:1-2/። ሲላ ምህረት የምናገኝበትና የምንሰጥበት መንገድ ሆነ ፍጡር የለም። ለዓለም ሁሉ ኃጢአት ስሁን እንዲታይ ቀዳሚ ሆኖ ወደ ሰማይ የገባ ራሱን ለሰእጃ መስዋዕት ያቀረበ ኢየሱስ ክርስቶስ ሆኖና ተገልጾ እያለ ይህን ጥሱ እግዚአብሔር በዝምድና ሰራ የሚታማ ሙሴኛ እስመስሰው “የእናት ልመና እንገት አያስቀልስ ፊት አያስመልስ ለዘመዱ የማያዝን አንጀት ራሱን የማይሸክም እንገት አንጀቱም አንጀት እንገቱም እንገት አይደለም”። በሚል የተላላት ሰብአዊ እሳቤ ላይ ተመስርቶና የክርስቶስን ምህረት የማሰገን ብቃት ገልብጦና ክዶ ማርያምን ስሕሲተ ምህረት /ምህረት የምታስጠ/ ብሎ ማመን ከባድ ኃጢአትና አጋንታዊ ትምህርት ነው።

4ኛ. ማርያምን “ቢዛዊተ ዓለም” ብንሳት ኑፋቁ ነውን?

“ቢዛ” የሚለው የገእዝ ቃል ሲሆን ትርጓሜው በሊላ ወገን የተወሰደን ንብረት ለመመስሰ የሚከፈል ምትክ፤ መድኃኒ፤ የካላ ሰውጥን የሚያመለክት ቃል ነው።⁷⁶

በዚህ መሰረት ዲያብሎስ እኛን በሞት ጥላ ስር አድርገን ከሚገዛን እጅ ስለ እኛ

74.የኢ.ኢ.ተ.ቤ/ክ ፡ተሕምረ ማርያም ፡12ኛ ተሕምረ 3ኛ እትም ፡78-43 ትንሳኤ ዘገባዊ ማተሚያ ቤት ፡አዲስ አበባ ፡1987 ዓ.ም ።

75.መጽሐፈ ጸሎት መመዝገብ ጸሎት በአማርኛ፡ ፡ነገረ ማርያም ፡78-639፡ 1989 ዓ.ም።

76.አስቃ ኪዳነ ወልድ ክፍሌ ፡መጽሐፈ ሰዋሰው ወገስ መመዝገብ ቃላት ሐዲስ፡78-265-266 ፡እርቱከቲክ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1948 ዓም። ዲያቅን አገዛቸው ተፈረ፡ የተቀበረ መክሊት 78-75 አፍሪካ ማተሚያ ቤት፡ አዲስ አበባ ፡1997ዓ.ም ።

ምትክ ሆኖ በመሞት የመቢዘታችን ውድ ዋጋ የሚሆነውን ክቡር ደሙን አፍሎና ነፍሱን ሰጥቶ በሰላተኛው ቀን ከሙታን በመነሳት ዓርገ በክብ ቀኝ ተቀምጦ የከፈለንን ከሞት ወደ ህይወት ከባርነት ወደ ልደት የመሰለን ቢዛችን እያሉ ክርስቶስ እንጂ « በሊዮስ ሳሉ ነፍሳት ሞታ ተነሱት እርጋ በክብ ቀኝ ሰላ እኛ ተቀምጣለን » ብሎ ማርያምን ቢዛዊተ ዓለም /የዓለም ቢዛ/ ማለት ትልቅ ክህደት ነው። «ልዩነት የሰምና ሁሉ ጋጢእትን ሰርተ ዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ገደሏቸዋል፤ በእየሱስ ክርስቶስም በሆነው ቢዛነት በኩል እንዲያው በጸጋው ይጸድቃሉ ብሎ ቃሉ ይነገረናል» /ሮሜ 3:23-24/። ደግሞም «በውድ ልጁም እንደጸጋው ባለጸገነት መጠን በደሙ የተደረገ ቢዛነትን ስንን እርሱም የበደላችን ሰርዩት» ይላልና /ኤፌ 1:7/።

5ኛ. ማርያምን «መራሒተ ፍናት» ብንሳት ኑፋቄ ነውን?

መራሒተ ፍናት ማለት የገዕዝ ቃል ሲሆን ትርጓሜውም መንገድን የምትመራ መርታም ወደ መንገሱ ሰማያት የምታስገባ ማለታቸው ነው። እኩንም ቢሆን ወደ ለብ ወደ እግዚአብሔር መንገስ የሚያደርሱን ብቸኛው መንገድ እየሱስ ክርስቶስ እንጂ ማርያም አይደለችም። «እየሱስ እኔ መንገድና እውነት ህይወትም ነኝ በእኔ በቀር ወደ ለብ የሚመጣ የሰም» እንዳለ /ዮሐ 14:6-7/ ወደ ለብ የምንደርስበት መንገዳችን እየሱስ ክርስቶስ እንጂ ማርያም ወደ መንገሱ ሰማያት መርታ እንደምታስገባ የሚገልጽ በመጽሐፍ ቅዱሳችን ውስጥ የሰም። ይኑር ቢባል እንኳ ጠቅላላውን የመጽሐፍ ቅዱስ መሰረት የሆነውን መልዕክት ያረጋግጣል። የእየሱስ ክርስቶስንም የማዳን መንገድነትን መንታ አሲያም ሙሉ በሙሉ የሚሸር ይሆን ነበር።

6ኛ. ማርያምን « ምዕራገ ጸሎት » ብንሳት ኑፋቄ ነውን?

«ምዕራገ ጸሎት» ማለት የገዕዝ ቋንቋ ሲሆን ሰሚ የጸሎት ማሳረጊያ (ማድረሻ) ናት ለማለት ሲፈልጉ ማርያምን ምዕራገ ጸሎት ብለው በመጥራት ቃሉን ተጠቅመውብታል። ነገር ግን የጸሎታችን ሁሉ ማሳረጊያ ቢዛችንን ባገኘንበትና በታረቅንበት በእየሱስ ክርስቶስ ሰም ብቻ ነው። «መዳንም በሊሳ በማንም የሰም እንድንበት ዘንድ የሚገባን ስለዎችም የተሰጠ ሰም ከስማይ በታች ሊሳ የሰምና» /ሐዋ 4:12/። ስለዚህ ቃሉ እንደሚል የጸሎታችን ሁሉ እርገትና ምክንያት እየሱስ ክርስቶስ እንጂ ማርያምን ምዕራገ ጸሎት ማለት እኩንም ቅዱስ ወንጌልን መካድ ነው።

7. ማርያምን «እግዚአብሔር ማርያም» ብንሳት ኑፋቄ ነውን?

«እግዚአብሔር» የሚለው ቃል የግእዝ ቃል ሲሆን ትርጉሙን ለማስቀመጥ ገልጽና ለንድ የለማርኛ ቃል የዚህ መጽሐፍ ደራሲ ብዙ ደከሞ ባያገኝለትም ቅሱ ስንዳንዶች «እመቤታችን» እንደ ማለት ነው ይላሉ። ይሁን እንጂ «እግዚአብሔር» ለሚለው የግእዝ ቃል «እመቤታችን» የሚለው ትርጉም በትክክል እስመገለጽ ብቻ ሳይሆን ሊሳ የግእዝ ቃል መሆኑ ነው። «እመቤት» ማለት የሁለት የግእዝ ጥምር ቃል ስንድ ሐረግ ሲሆን «እመ» ወይም «እም» የሚለው እናት ማለት ሲሆን «ቤት» ደግሞ «ቤተሰብ» የሚል ትረጉም ሲኖረው በአንድ ላይ «እመ - ቤት» ማለት ባልተባሉ፤ የቤተሰብ እናት፤ ወይዘሮ የሚል ትርጉም ይሰጣል። በዚህ መሰረት ማርያምን «እመቤታችን» ማለት «እናታችን» ለማለት ተፈላጊ እንደሆነ ብዙዎች ይሰማሉ። ይህም ትርጉም «እመቤታችን» ለሚለው ደህና ሲሆን «እግዚአብሔር» ከሚለው ግን በእጅጉ የራቀ ትርጉም ነው።

«እግዚአብሔር» ለሚለው ቃል በገሱ በቀጥታ ቃል በቃል የሚገልጽ ለማርኛ ትርጉም ባይኖረውም እየሱስ ክርስቶስ በግእዝ ቋንቋ « እግዚእ » ሲባል ትርጓሜውም «ጌታ» (Lord) ማለት ሲሆን «እግዚእ» የሚለው ቃል ወደ ሊት ስንቀጽ ሰንቀይረው «እግዚአብሔር» ይሆናል። ይህም ስንስታዊት ጌታ (Lord) የሚል ትርጉም ያዘለ ነው። ክርስቶስ በግእዝ ቅጽዕ የክብር አጠራራ «እግዚእን እየሱስ ክርስቶስ» በአማርኛ «ጌታችን እየሱስ ክርስቶስ» ሲባል ከዚህ አጠራር ጋር በተካከለ መልኩ ማርያምን ለመጥራት «እግዚአብሔር ማርያም» ትርጉሙም «እንስታዊት ጌታችን ማርያም» በእንግሊዝኛው (Our Lord Mary) ማለት ነው። ስለዚህ ማርያምን እግዚአብሔር ብሎ መጥራት ለንድ ጌታ እንዳለ ከሚገልጸው መጽሐፍ ቅዱስ ጋር መቃረን ከመሆኑም ባሻገር / ኤፌ 4:5 / የክርስቶስ ተጻራሪ ትምህርትና በሰላሊ ሳይ ርባዓ (አራተኛ) ለካልን መጪመር ነው። ይህ ደግሞ እጅግ ጸያፍ ነው። ሐዋርያትም ሆኑ በመጀመርያዎቹ ሶስትና ለራት ምእተ አመታት ጀምሮ የነበሩት የፊደማናት ለባቸች ታላላቅ ኑፋቄ ሲነሳባቸው ጉባዔ ጠርተው ኑፋቄውን ሲያወገዙ በሐይማኖት መገሰጫቸው እንደተቀመጠው ማርያምን «ቅድስት ድንገል ማርያም» ብለው ከመጥራት በቀር እንኳን «እግዚአብሔር» ይቅርና «እመቤታችን» ብለዋት አያውቁም። ለመጀመርያ ጊዜ «እግዚአብሔር» የሚለውን ቃል በጥንታዊት ገሪክ «ለአማልክት እናቶች» የተሰጠ የባእድ ለምልኮ ሰያሚ ሲሆን ወደሀገራችን ኢትዮጵያ ያመጣው ማርያምን የማምሰክ ለባዚ የተጠናወተው እጼ ዘርዓ ያዕቆብ ሲሆን ማርያም የጸለየችውን ጸሎት «ጸሎተ እግዚአብሔር ማርያም»/ሉቃ 1:46/ በሚል መጠሪያነት በመሰጠት ነበር።

ምዕራፍ ስድስት

አድራሻቸው ወደ ማርያም የሆኑ ጸሎተኛ

ሰው በእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ በእግዚአብሔር ስብተረጠረ ከእግዚአብሔር ጋር ስመገናኘት ሲፈልግ መገናኛ መንገዱ ጸሎት ነው። ጸሎት ከእግዚአብሔር ጋር ያስገናኛል ምልክትና የገንኙነታቸው ማጽኛ ነው። ጸሎት ህብረትን፣ ምስጋናን፣ ስግደትን፣ ንስሐን፣ ልመናን፣ ምልላን፣ ያጠቃልላል። ይኸንንም ሰዎች በራሳቸው ቋንቋ፣ ቦታና ጊዜ ሊያከናውኑት ይችላሉ። ዋናው ነገር የሰው መስበር ነው/የሐ 4:20-24/። የሁሉም ሰዎች ጸሎት አድራሻቸው ሁሉን ሰእርሱ ስራሱ በራሱ ወደ ፈጠረው ወደ እግዚአብሔር ስምሳኩ ብቻ ሊሆን እንደሚገባው የቀራ ልጆች እንኳ ወደ እግዚአብሔር እንደሚመሩ መጻሕፍት ይመሰክራሉ/ሊዮ 38:41፣ ሱቃ 12:24/ ጸሎት ስክርስቲያናት ሁሉ የተሰጠ መስከታዊ ትእዛዝ ነው/1ተሰ 5:17፣ ማር 14:38/።

ሰንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር የሁሉም ሕባት እንደመሆኑ መጠን ምንም እንኳ መብታቸው ባይሆንም መጋቢ ዓለማት የሆነው ጌታ በችርነቱ ስማዎችና ባልጸለዩም ሠዎችና ፍጥረታት ሁሉ ይመገባቸዋል/ሐዋ 10:1-6፣ ማቴ 6:8/።

ይሁን እንዲህ አንድ ሰው ስመጸስደ ሊያስብ በመጀመሪያ እግዚአብሔር እንዳስሰማረፈውንም ዋጋ እንደሚሰጥ በእርግጠኝነት ማመን ያስፈልገዋል/ዕብ 11:6/። ከዚህ አንዳር በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ያልሆኑ ነገር ግን ወደ ማርያም የሆኑ ጸሎተኛን ክርስቲያን ሊቀበላቸው የማይቻለውንበት ዋና ዋና ምክንያቶች የሚከተሉት ናቸው።

1. ጌታችን መድኃኒታችንን ሊዩሉስ ክርስቶስ የጸሎት መመሪያ ስለሰጠ

ጌታችን መድኃኒታችንን ሊዩሉስ ክርስቶስን ደቀመዛሙርቶች ተሰብስበው ስለጸሎት እንዲያስተምራቸው በጠየቁት ጊዜ “እንገዲህ እናንተ እንዲህ ጸልዩ፡- በሰማዎት የምትኖር ሕባታችን ሆይ ስምህ ይቀደስ መንገሳችን ትምጣ ፈቃድህ በስማህ እንደሆነች እንዲሁ በምድር ትሁን የዕለት እንጀራችንን ዛሬ ለጠን እኛም ደግሞ የበደሉንን ደቅር እንደምንል በደላችንን ደቅር በሰን ከክፋ አድነን እንዲ ወደ ፈተና ስታገባን መንገሳት

ያንተ ነውና ኃይልም ክብርም ለዘለዓለሙ አሚን” በሉ በማለት ለስተምረል /ማቴ 6:9-13፣ ሱቃ 11:1-4/።

ከዚህ ላይ የሚቀጥል ሰንዳንድ ሰዎች እንደሚያደርጉት ወደ ማርያም አድራሻው የሆነ “እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ በገብርኤል ሰላምታ ሰላም እልክሁ” ወዘተ የሚባል ሌላ የህብረት ጸሎት ቢኖር ኖሮ ደቀመዛሙርቶች ጸሎት ለስተምረን ሊሉት ባገኘው ምቹ የጥያቄ ለጋጣሚ ተጠቅሞ «እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ...» በሉ በማለት ባስተማረን ነበር። ዝንጋሌ የሌለበት በማስተዋሉም ተጠያቂ የማይገኝበት ጌታችንን ሊዩሉስ ክርስቶስ “መንገሳት ያንተ ነውና ኃይልና ክብርም ለዘለዓለሙ አሚን” ብሉ የመዝጊያ ቃል ለስቀምጦ ባልደመደመውም ነበር።

መምህራችንና ሊቃችን ሰንድ እርሱም ክርስቶስ የሆነው ጌታ /ማቴ 23:8-11/ ያሳስተማረውን ትምህርት ከእርሱ ይልቅ ሊቅ ለመሆን ተጣጥሮና ስንጋጦ ሌላ ድርሰት ማምጣት ከንቱ ድካምና ፍሬ ቢሰ ከመሆኑም በላይ የሚያመጣው ፋይዳ አይኖርምና “እንዳይዘልፍህ ሐሰተኛም እንዳትሆን በቃሉ ስንዳች ስትጨምር” /ምሳ 30:6/።

በመሰረቱ “ሕባታችን ሆይ” በሚለው የማህበር ጸሎት ላይ “እመቤታችን ... ሆይ” የሚለው ብቻ ሳይሆን “ሊቃውንቶች” የሚመራት ሠላም ስኬት፣ ውዳሌ ማርያምን፣ አንቀጽ ብርሃንን፣ ይወድሰዋ መሳሰሉትን፣ መልክዓ ማርያምን ... ወዘተ ደረሰውበታል።

የካቲሊክ ቤተክርስቲያንና ሌሎች “እህትማማች” ተብለው የሚጠሩት ለብደተክርስቲያናት በኢትዮጵያ ካለው የ“እመቤታችን... ሆይ” ጸሎት የቃሳትና የይዘት ልዩነት ስለሰው። የኢትዮጵያ ትርጉምክስ ቤተክርስቲያን የምትለው “እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ በመልክኩ በቅዱስ ገብርኤል ሰላምታ ሰላም እንልክህ በሃሳብክ ድንገል ነሽ ዘስጋኸም ድንገል ነሽ የእሸናፊ የዕውል እግዚአብሔር እናት ሆይ ሰላምታ ይገባሻል እንዲሁም ከተወደደው ልጅክ ከጌታችን ከመድኃኒታችን ከሊዩሉስ ክርስቶስ ዘንድ ይቅርታውን ስምንልን ጋጢለታችንን ያስተሰርደልን ዘንድ አሚን።”⁷⁷ የሚል ሊሆን የካቲሊክና “የእህትማማች ለብደተክርስቲያናት”⁷⁸ ደግሞ

“ድንገል ወሳዲት ሆይ! ማርያም ሆይ! ጸጋ የመሳሽ እግዚአብሔር ከሰንጅ ጋራ ነው፤ ክሊቶች ሁሉ የተባረኩክ ነሽ የማህጸንሽም ፍሬ የተባረከ ነው የነፍሳችንን ልዳን

77.መምህር ጌታችው እየነው፤የጸጠትር ጸሎት በአማርኛ፤ 7ዘ5 ፣ አዲስ አበባ፤ 1998ዓ.ም።

78.እህትማማች ለብደተክርስቲያናት የሚባሉት ትርጉምክሳውያን ሆነው ገሪክ፣ የህንድ ፣ የእርሙን የገብጽና የኢትዮጵያ ለብደተክርስቲያናት ናቸው።

ተሸከመኛው ደስ ይበልጥ ብቻ ይላል።” ቢሆንም ይህን መሰል ወደ ማርያም የሆነውን ጸሎት ሁሉ መጽሐፍ ቅዱስ እይቀበስውም።

2. ክርስቶስ ከሕስተማረው ጋር ስለሚመረከር

ክርስቶስ “በሰማይ የምትኖር አባታችን ሆይ” ብሎን እንደንጸልይ ስለተማረን እንጂ “እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ” እንደንል ስለተማረንም። “ስምህ ደቀደስ” እንደንል እንጂ “ሰላምታ ይገባኛል” እንደንል “በደላችንም ይቅር በሰን” እንደንል እንጂ “ይቅርታን ስምኛልን ጋጢስታችንን ያስተሰርደልን ዘንድ” እንደንል ስለተማረንም። የሁለቱም ጸሎቶች አደራሻና ፍሪ ነገራቸው የሰማይና የምድር ርቀት ያክል ልዩነት ያሳቸውና የሚመረከሩ ናቸው።

ከክርስቶስ ትምህርት ጋር ሌሎችንም “የጸሎት መጻፊናት” የተባሉትን ብናስተዳድሩ እንደ “እንቀጽ ብርሃን መጽሐፍ” “ስምሽ የተመሰገን ነው” እንደንል ላይሆን “ስምህ ደቀደስ” እንደንል፤ እንደ “ተስምረ ማርያም መጽሐፍ”ም 43:26 “ድንገል ሆይ ፈጥሽ እንድትመጡ” እንደንል ላይሆን “መንግስት ትምሳ” ብሎን የክርስቶስን መንግስት መምጣት በናፍቅት እንደንጠባበቅ፤ “ፈቃድህ በሰማይ እንደሆነች እንዲሁ በምድር ትሁን” የእርሱ ሰማያዊ ፈቃድ ብቻ በምድራችን እንዲሆን እንጂ እንደተስምረ ማርያም ደራሲ ተስምሮ 100:29-32 “ፈቃድሽ ይሁንልን ይደረገልን” እንደንል ስለተማረንም። “የዕለት እንደራችንን ዛሬ ስጠን” በማለት የዕለት ኑርስችንም እንዲያቀናልን እንደንጸልይ እንጂ እንደ “መልከዓ ማርያም” ደራሲ «መጻህፍትሽ የማዳን እንደራችን የተፈተነ መድኃኒት መጠጥን ስለሚሰጡ ሰላምታ ይገባል /በእጅጋትህ/ እንደንል ስለተማረንም። “ጋጢስታችን ይቅር በሰን እንደንል” እንጂ እንደ “መልከዓ ማርያም” ደራሲ “ጋጢስታችን ይቅርበደን” /በመዛርዕኪ/ እንደንል ስለተማረንም። እንዲሁም “ከክፋ ስድነን እንጂ” በማለት ከክፋ እንዲያደነን ወደ እግዚአብሔር እንደንጸልይ እንጂ “ከሰዳኝ ስጦሬ ስድነኝ” /የዘመቱ ጸሎት ሰላምሰክ/ እንደንል ስለተማረንም። “ጋይል ክብርም ምስጋናም ለዘላለም ድረስ ሳንተ ይሁን” እንደንል እንጂ እንደተስምረ ማርያም ደራሲና እንደ ቅዱስ ማርያም ደራሲ “ድንገል ሆይ ክብርና ምስጋና ለዘላለም ይገባኛል” እንደንል ስለተማረንም። ስለሆነም ከክርስቶስ ትምህርት ጋር የሚመረከሩ ወደ ቤተክርስቲያናችን

መሰገዳችንና መስተማር ታላቅ በደልና ጋጢስት ነው።

እንዳንድ ሰዎች ደግሞ ይህን “እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ” የሚለውን ሀሰተኛ ድርሰት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ስማደረግ ከሱቃስ ወንጌል ምዕራፍ ለንድ ቁጥር 49 ስምንት ጀምሮ ያሰው ክፍል እንደሆነ ስማስመሰል የሚጥሩ ስልታቸው።

በክፍሉ እንደሚነበበው ግን መልስኩ ቅዱስ ገብርኤል ከእግዚአብሔር ዘንድ ተልኮ ወደ ድንገል ማርያም በመጣ ጊዜ በሚያስደንቅ ሰላምታ ከተገናኘ በጋሳ የተላከበትን ጉዳይ “እግዚአብሔር ከእነኚህ ጋር ነው” በማለት ስለሚመሰደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅና ሰዓሊን ላይ ስተኩርና ሰራ ጊዜ ወስዶ ሲያበሰራት ማንኛውም ሰው ወደ ለንድ ቤት ወይም ከባልንደራው ጋር በተገናኘ ጊዜ ዓይነቱ ይሰያል እንጂ ሰላምታ መስዋወጥ በማንኛውም ህገር ያስ የተሰጠደ ባህላዊ ሰርዓት ስለሆነና በተሰደም በመንፈሳዊያን ዘንድ በእርስ በርስ ግንኙነት ወቅት የከበረ ሰላምታ መስዋወጥ ልማድ ከመሆኑም በተጨማሪ በዋነኛነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ በመሆኑ /ማቴ 10:12-13/ መልስኩ ቅዱስ ገብርኤልም ያደረገው ይኸንን ነው እንጂ ጸሎት እያቀረበ ስልነበረም። ማርያምም ለቀረበላት ሰላምታ “ይህ እንዲት ያስ ሰላምታ ነው” ብላ ስለባለች እንጂ እንደጸሎት ሰሚና ፈጻሚት ሆና ስልቀረበችም /ሱቃ 1:29/። የመልስኩ ሰላምታ ተደጋጋሚ የሆነና ታላቅ ደስታ ያለበት እንዲሁም የማታውቀው ሰማያዊ ፍጡር (መልስኩ) ስለነበረ “እንዲት ያስ ሰላምታ ነው” ብላ ከማሰብ ውጪ ስምልኮ እየቀረበላትና እርሷም በይገባኛል መንፈስ እየተቀበለች ስልነበረችም።

ነገር ግን እንዳንዶች ይህንን ክፍል በመጥቀስ ማርያምን “በቅዱስ ገብርኤል ሰላምታ ሰላም እልሻለሁ” እንደትባል ስለተምረዋልም ጽፈው ስልፈዋል፤ ዛሬም የሚያስተምሩ ስልታቸው።

በቅዱስ ገብርኤል ሰላምታ ሰላም እልሻለሁ የሚለውን ቃል እርሷ ባትቀብሰውና ባትሰማም ቅሱ በሌላ ሰው ስባባል ሰላምታ ሰላም ማለት የተሳሳተ ስባባልና ያዕተስመደ ንግግር ሲሆን በሌላ ስገላሰጽ ዮሐንስ ስጋይዮስ ሰላም ስለነተ ይሁን ባለው ሰላምታ /3ኛ ዮሐ 1:15/ ጋይዮስ ሆይ በዮሐንስ ሰላምታ ሰላም እልሻለሁ እንደማለት ነው። ነገሩን ገልጽ ስማደረግ ለት ለሰው ወ/ሪት ለስቴር ቤት በድንገት ገብቶ ወ/ሪት ለስቴር ሆይ በስት ለሰው ሰላምታ ሰላም እልሻለሁ በማለት ሰላምታ እንደመስጠት ያክል ነው። ይህም በማንኛውም ህብረተሰብና ክፍለዘመን ሲወርድ ሲዋረድ ከመጣው ከጤናማው የሰላምታ ሥነ-ሥርዓት የወጣ ስባባል ነው።

መልስኩ ቅዱስ ገብርኤል ከእግዚአብሔር ዘንድ ስድርስ ስተባለው መልዕክት ወደ

79. የኢትዮጵያ ካቶሊክ ቤተክርስቲያን የጽ/ጠ/ደ/ቤት ልዋርያዊ ሰራ መምሪያ፤ ሕያው እግዚአብሔር፤ አማርኛ ትርጉም፤ ገጽ 316፤ በገላውዲያስ ተቋም በስባ ጳውሎስ ዳዊዋ ካርዲናል ሊቀዳሳት ዘካተላከው ያን እንዲታተም የተፈቀደ፤ ማስተር ማተሚያ ቤት፤ ሕዲስ ሰበብ 1989 ዓ.ም።

ድንገል ማርያም በመምጣትም ያደረገው ሰላምታ ተንተርሶ እጹ ዘርዓ ያዕቆብ “ይመድሰዋ መሳሳክት - መሳእክት ማርያምን ያመለክታል” የሚል ድርሰት ሲያዘጋጅ የቦረካው እባ ጊዮርጊስ ዘጋሰሚ ደግሞ “ተፈሥሐ ሕ መጋዘርሰሐ፡ የተደሳና ደቦታ መፍሰሻ ሆይ ደስ ይበልሽ መሳእክት ብለዋታል” ብሏል።⁸⁰ ነገር ግን ወደ ማርያም ተልከው የመጡና ያነጋገሩ መሳእክት ባይሆኑ ስንደ መልክ እርሱም ቅዱስ ገብርኤል ብቻ ሲሆን ንግግሩም ከእግዚአብሔር ዘንድ ተልኮ እንደመጣ ማሳወቅና ክርስቲስን ያሰ ወንድ ዘር በድንገልና እንደምትወልድ የሚገልጽ እንጂ የተሰየ ምስጋና ስመስጠትና የተደሳና የደስታ መፍሰሻ እንደነበረች ያሳስበበት ክፍል ስለመኖሩ ብቻ ባይሆን መልክኩ እርሱ ከመምጣቱ በፊት ማርያምን የሚያመለክትም የተሰየ ነገር የሰራችው ስንዳች ስልነበራትም ።

ያም ሆኖ ስንዳንዶች እንደሚያደርጉት መልክኩ ቅዱስ ገብርኤልም ሆነ ድንገል ማርያም በነበራቸው የሐጥር ጊዜ የመረዳዳት ውይይትን እንደመደበኛ የገል ጸሎታቸው ስድርገው መጽሐፍ ስዘጋጅተው የሚደገሙ ስሉ። ነገር ግን እነርሱ ራሳቸው መልክኩ ገብርኤልም ሆነ ድንገል ማርያም ውይይት ስድረጉ እንጂ ስንዳ ስስንዳ ያቀረቡት ጸሎት ስደደሰም። ንግግራቸውም የዘመተር ጸሎት እንዲሆንላቸው ያሳስቡት ነገርም የሰም።

ጌታችን ሲየሱስ ክርስቶስ የምድር ስገልግሎቱን ጨርሶ ወደ ሰማይ ሲደርግ ድንገል ማርያም ባለቸበት በማርቆስ እናት ቤት ሐዋርያት በስንድነት በጸሎት ሲተ ለመገባቸው ያሰቸውን ማርያምን “በገብርኤል ሰላምታ ሰላም እንልሻለን በነፍሰሽም በስጋሽም በሃሳብሽም ድንገል ነሽ ከተወደደ ልጅሽ ይቅርታ ሰምኝልን ጋጢስታችንንም ያስተሰርዷልን ዘንድ” ስላሏትም፡ የጸሎት ማዕከላቸውም ስልነበረችም። እነርሱም ራሷም በስንድነት ስንድ ጌታ እግዚአብሔርን እያከበረ ባሉበት ሠዓት በድንገት መንፈስ ቅዱስ ስእነርሱም ስእርሷም ያሰልዩነት ወረደላቸው /ሐዋ 1:12-14፤ ሐዋ 2:1-4/።

በተለይ ደግሞ “ከተወደደ ልጅሽ ይቅርታውን ያደርገልን ዘንድ ሰምኝልን” የሚለው ቃል ጠቅላላውን የክርስቶስ ይቅርታ ስለው ልጆች እንዲት እንደተሰጠ ስለማወቅና የክርስቶስን የደህንነት መስዋዕት ዘር የሚያደርግ ነው። በመሆኑም ይህን “ጸሎት” ማቅረብ የጸሎት ትርጉም ስለማወቅ ብቻ ባይሆን በገልጽ የክርስቶስም ተቃዋሚ መሆን ነው ።

3. ከታሪክ ስንዳር ሲመዘን ቅሰማ ስለሆነ

“እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ...” የሚለው የተቀነባበረ “የጸሎት” ክፍል በኢየሱስ ክርስቶስ ስስተምህሮ ወቅት ስልነበረም። ምናልባትም ሌሎች እንደሚሉት

80. እባ ጊዮርጊስ ዘጋሰሚ ፡ መጽሐፈ ሰዓታት ገጽ 29።

ማርያም ገና ክርስቶስን ሳትወልድ የነበረ የገብርኤል ሰላምታ ነው ተብሎ ቢወሰድ እንኳ ክርስቶስ ስደቀመዛሙርቱ ጸሎት ባስተማረበት ወቅት የገብርኤልንም ሠላምታ ጨምረበት በማለት ባስተሳሰረ ነበር፤ ያንን ደግሞ ስላደረገውም /ማቴ 6:1-13፤ ሉቃ 11:1-4 ፡/ “በሰማያት የምትኖር ስባታችን ሆይ...” የሚለው የጸሎት ስስተምህሮችን እናቱን በትክክል በሚያውቁት በደቀመዛሙርቱ ፊት ምናልባትም በስስተምህሮው ወቅት ብዙ ጊዜ በምትገኝ ሞ በእናቱም በማርያም ፊት ተናገሯል።

ስለሆነም የተቀነባበረው “የማርያም የጸሎት” ምዕራፍ በክርስቶስ ወቅት ያልነበረ ከዚያም በኋላ ሐዋርያቱ በስገልግሎታቸውና በጸሎታቸውም ወቅት የማያውቁትና የጥንት የቤተክርስቲያን ስባትችም በልዩ ልዩ ምክንያት ጉባኤ ሲያደርጉ በጉባኤ ኒቂያ በ325 ዓ.ም 318 የዓይማኖት ስባትች በእነ እስክንድርስ ስፈጉባዒነት በንጉስ ቀስጦንጢኖስ ዘመን ተሰብስበው ለርዮስን “ወልድ ፍጡር ነው” ያሰበትን የክህደት ትምህርት ሲያወገዙና የዓይማኖት መገሰሚ ሲያወጡ ሲየሱስን ከመውሰዱ ውጭ ስለማርያም ፈጽሞ መሠረታዊ ትምህርት እንኳ በወቅቱ እንዳልነበረ መረዳት ይቻላል።

እንዲሁም በቀስጥንጥንያ በ375 ዓ.ም 150 የዓይማኖት ስባትች በጢሞቴዎስ ዘአስቦፕሪት በንጉሥ ዘዩዒኒ ተደራሰቡ ወቅት መቅደንዩስ “መንፈስ ቅዱስ ሕጽጽ ወይም ጋይል ብቻ” ብሎ በተነሳ ጊዜ ተሰብስበው ስውገዘው ትምህርቱንና እርሱን ሲለዩ የቤተክርስቲያንን ለጠቃላይ የስስተምህሮ መገሰሚ ሲያወጡ ያኒም ቢሆን ሲየሱስን ከመውሰዱ ውጭ ስለማርያም ምንም ያስተሳሰሩት ስዲስ ትምህርት የሰም። በኢፈሶን ሀገርም በ435 ዓ.ም 200 የዓይማኖት ስባትች በቲሮስ ስፈጉባዒነት በቲዎዶሶስ ዘይንእስ ንጉስነት ንስፕሮስ “ክርስቶስ ሁለት ስካል ሁለት ባህርይ ነው” ብሎ ሲነሳ እርሱንም ትምህርቱንም ስውገዘው የቤተክርስቲያን ለጠቃላይ ስስተምህሮን በመገሰሚ መልክ ሲያስቀምጡ ድንገል ማርያም ክርስቶስን እንደወሰደች ካልሆነ በስተቀር “እመቤታችን” ብለውም ሆነ “ሰምኝልን” የሚል ስስተምህሮ ስላስቀመጡም። ዛሬ ሁሉም ስብደተክርስቲያናት የሚቀበሉት ሙሉ የዓይማኖት መገሰሚያው።

“ሁሉን በያዘ ሰማይና ምድርን የሚታይና የማይታየውን በፈጠረ በስንድ ስምሳክ በእግዚአብሔር ስብ እናምናለን። ዓለም ሳይፈጠር ከእርሱ ጋር በነበረ የሕዝ ስንድ ልጁ በሚሆን በስንድ ጌታ በኢየሱስ ክርስቶስም እናምናለን። ከብርሃን የተገኘ ብርሃን የተፈጠረ ያደደሰ የተወሰደ በመስኮቱ ከሕዝ ጋር የሚተካከል ሁሉ በርሱ የሆነ ያሰ እርሱ ግን ምን ምንም የሆነ የሰም በሰማይም ያሰ በምድርም ያሰ ስለእኛ ስለሰዎች ስለመዳናችን ከሰማይ ወረደ ከቅድስት ድንገል ማርያም በመንፈስ ቅዱስ ገብር ፈጽሞ ሰው ሆኖ

በጸንጠናዊ በጸሐፊው ዘመን ስለ እኛ ተሰቀሰ ታመመ ሞት ተቀበረም በሰብተኛውም ቀን ከሙታን ተሰይቶ ተነሳ። በክብር ወደ ሰማይ ወረገ በሰባቱም ቀን ተቀመጠ ዳግጦኛም በሕዳዋንና ሙታንንም ይፈርድ ዘንድ በጌትነት ይመጣል ለሙንግሰቱም ፍጻሜ የለውም ጌታ ማህሮዊ በሚሆን ከሐብ በሰረጸ በመንፈስ ቅዱስም እናምናለን እንሰግድለት እናመሰግንውም ዘንድ ከሐብና ከወጪድ ጋር በነበደት የተነገረ ከሁሉ በላይ በምትሆን ሐዋርያት በሰበሰባት በሕንዲት ቤተክርስቲያን እናምናለን። ኃጢአትን ለማስተራረድ በሕንዲት ጥምቀት እናምናለን። የሙታንንም መነሳት ተሰፋ እናደርጋለን የሚመጣውንም ሕይወት ለዘላለሙ ስሟን።” የሚል ነው።

ይህንንም መግለጫ በ1530 ዓ.ም ሱተራውያን “የክሙንሰበርግ መግለጫ” በሚል ስጸድቁ። እንዲሁም በ1546 ዓ.ም ካተሲክ በደጋሚ “የትራንት መግለጫ” በማለት ስጸድቀው። በ1571ዓ.ም ደግሞ የሰንገሊካን ቸርች መግለጫውን ተቀብላ ስጸድቀው። በ1646 ዓ.ም ፕረስቢቴሪያን “የዊስትሚኒስተር መግለጫ” በሚል ስጸድቀው።⁸¹

ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን መግለጫውን በደጋሚ “ጸሎተ ሃይማኖት” በማለት በ1426-1460 ዓ.ም በኢትዮጵያ የነገሰው ስጸ ዘርዓ ያዕቆብ ስድሞና ሙሉውን ተቀብሎ በተጨማሪም “ለማርያምና ለእጸ መስቀሉ (ለመስቀሉ እንጨት) ሰገደት ይገባችዋል እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ የሚል የገል ድርሰት ከሰባታችን ሆይ ቀጥሎ እንዲባል” ብሎ ሰዋጅ ለመጣ። በዚህም በርካታ ካህናት “ሰባታችን ካስቀመጡት ካሃይማኖት መግለጫ ውጪ ተጨማሪውን እንቀበልም” በማለታቸውና በማውገዛቸው በሰይፍ እንደቀሳቸውና እንዳላደዳቸው ገደብ አስጠፋናለን ፣ ገደብ ስለሆነ ወሰን፣ ገደብ ስባ ስበክ ረዞል፣ ገደብ ስባ ዐዝራ፣ ገደብ ደቂቅ አስጠፋናለን ማንበብ በቂ ነው።

ነገር ግን በዘር ቅብብሎሽ ስማካንነት የነበረው የንግስና ሥርዓት ለዚህ “ወደማርያም ጸሎት” ስረ እድል ስግኝት ስይፍ ያስፈራቸውና በክርስትናው ትምህርት ብዙም መሰረታዊ እውቀት ያልነበራቸው ምዕመናንና ካህናት የጸሎት ምዕራፋቸው ስድርገው ለቀጣይ ትውልድ ስለተሳሰሩ። ዛሬ ዛሬ በየጸሎት መዛግብት ውስጥ እየተጨመረ ተጽፎ ምዕመናን ሁሉ በቀን ቢያንስ ስንድ ጊዜ እንዲያገመገሙ በመደረጉ እንገዳው “ጸሎት” የተሰመደ ሆኖ ቀረ። እንዲያውም በዚህ ዘመን ስለቀድመን እንዳልነው “እመቤታችን ቅድስት ድንገል ማርያም ሆይ...” የሚለውን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ለማድረግ የማያስኪድ ጥቅስ በጣጥለውና ገጣጥመው ወዲያና ወዲህ ተውተርትረው ለማስተባበል የሚታገሉ ተነስተዋል።

4. የጸሎት ስባቶች ስባሳደረጉት

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ነብያት፣ ካህናት፣ ሐዋርያት ሁሉም ማለት ይቻላል ጸዕዋዋ። ጸሎታቸውም በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር እንዲ ስንድም ሰው እንኳ ጸሎቱን ወደ ፍጥረታት፣ ወደማርያም ሆነ ወደመሳሕክት ስላቀረቡም። ድንገል ማርያም እንኳ ሳትቀር በሱቃስ 1:46-55 እንደተገለጸው “ነፍሴ ጌታን ታከብራለች፤ መንፈሴም በስምላኪ በመድሃኒቱ ሐሌት ታደርጋለች” በማለት ወደ ጌታ በቀጥታ ጸዕዋለች። ኢየሱስ ክርስቶስም በመዋዕስ ስጋዊው ወቅት በርካታ ጊዜ ያስማፈረጥ ወደ ስባቱ “ስባት ሆይ ...” በማለት ጸሎት ስድርገል /ዮሐ 17:1/። ክርስቶስ ስገልግሎቱን በጸሎት ጀምሮ /ማቴ 4:1/ በመስቀል ሳይ ነፍሱን ሲሰጥና ስገልግሎቱን ሲደመድም በጸሎት ውስጥ ነበረ። እርሱ እንዳደረገውም “ስባታችን ሆይ” ብለን እንድንጸዕድ እንዲ እመቤታችን ሆይ እንድንል ስላስተማረንም።

ክርስቶስ ለሰጸሎት ሁኔታ ከሰጠን መመሪያዎች ውስጥ “ስንተ ግን ሰትጸዕድ ወደ እወፍን ገባ መዝጊያህንም ዘገተህ በሰውር ሳለው ስባትህ ጸዕድ በሰውር የሚያይ ስባትህም በገልጥ ይከፍልሃል” /ማቴ 6:6/ ብሎ ስዘናል። ይህም ማለት ለስባትህ ጸዕድ ስለ እንዲ ወደ እናቱ ጸዕዩ የሚል ስይደለም ።

ሐዋርያትም ቢሆኑ ክክርስቶስ የተማረትን ትምህርት ስለነት ስድርገው “የሁሉን ዕብ የምታውቅ ስንተ ጌታ ሆይ...” /ሐዋ 1:25/ “ጌታ ሆይ ስንተ ለማዋንና ምድሩን ባሕሩንም በእርሱም የሚናረውን ሁሉ የፈጠረህ ...” /ሐዋ 4:24/ “ጌታ ኢየሱስ ሆይ ...” /ሐዋ 7:59/ ወዘተ በማለት በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ብቻ ጸዕዋል። በመሆኑም እንደ እነርሱ መጽሐፍ ቅዱስ “በእግዚአብሔር ዘንድ ዕመናችሁን ስለታውቁ” በሚለው መመሪያ መሰረት /ረሲ 4-6/ ወደእግዚአብሔር በቀጥታ እንድንጸዕድ ያሳለበናል።

ጸሎት በራሱ የቃሉ ትርጉም ከእግዚአብሔር ጋር መነጋገር ማለት እግዚአብሔርን ማክበር /ሪዕ 4:10-11/ እግዚአብሔርን ማመስገን /መዝ 106 (107):1-2/ እግዚአብሔርን መለመን /ዮሐ 1:5/ እግዚአብሔር የሚናገረውን ማዳመጥ /መዝ 84(85): 8/ ማለት ነው። በዚህም መመሪት በብሉይ ኪዳን ስዳም፣ ናህ፣ ስብርሃም፣ ደስሐት፣ ያዕ ቀብ፣ ዮሐፍ፣ ሙሴ፣ ኢዶሱ፣ የሳሙኤል እናት ሐና፣ ሳሙኤል፣ ጌድዮን፣ ባርቅ፣ ሳምሶን፣ ዮፍታሐ፣ ዳዊት፣ ሰሎሞን፣ ሴዕደስ፣ ሴዕሳዕ፣ ኢየሱስ፣ ሕዝቅያስ፣ ኢሳይያስ፣ እርምያስ፣ ኢዮብ፣ ዕዝራ፣ ነህምያ፣ ስለቴር፣ ዳንኤል፣ ሕዝቅያስ፣ ዮናስ ... ወዘተ በሐዲስ ኪዳንም 12ቱ ደቀመዛሙርት፣ ድንገል ማርያም

81. የኢትዮጵያ መንግሥት መካነ ኢየሱስ ቤተክርስቲያን ፡ ስሙንሰበርግ ሃይማኖታዊ መግለጫ ፡ በአማርኛ የተተረጎመ ፡ ስዲስ ስበባ ፡ 1993ዓ.ም።

ዘካርያስ፡ ስምዖን፡ ዳወል፡ ጳጥሮስ በህብረት ደግሞ ዳወልና ሲሳስ ሐዋርያት በእንደነት ራሱም ሲላሉ ክርስቶስ በሰጋዊ ማንነቱ እድገ ጋጢስተኛ ተብሎ የሚቀጠረት በክርስቶስ ቀን የተሰቀሰው ወንበዳና ከሰረር ውጥ ተጥሎ የነበረ ሰሞዳሞች ሁሉ ያወደዳል። የጸሐዊትም ጸሎት በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ሆኖ የከበረ መዕሰ ማገን ታችውም ሁሉ ስትምህርታችን ተጽፏል።

ስለዚህ ወደ ማርያም መጸሐይ ሲመጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው። ደግሞም ዛሬ በእንዳንድ ምእመናን እንደሚሰተዋሰው ከሳደ የጠቀሰናቸው ሁሉ ስመጸሐይ የወጣቸውን ውክት ስቀረቡ እንጂ ለጸሎት የተጠቀሙበት “የፀሎት መጽሐፍ የሰኛ የማክለኛ” ወዘተ እያሉ የሚደገሙት መጽሐፍ አወንበራቸውም። በብሉይ ኪዳን ተጽፎ የነበረው የመዝሙረ ዳዊት መጽሐፍ ሲላሉ ክርስቶስና ሐዋርያት ስትምህርታቸው ደጠቅሱት ነበር እንጂ ለጸሎተቻቸው ድጋም አደርገው አወተጠቀሙበትም።

ስለዚህ ፀሎት ከፊብ የሚመነጽ ስለሆነ በየቀኑ በብዙ ገጾች የሚቀጠሩ የተለያዩ ርዝማኔ ያላቸው የተጻፉ መጻሕፍትን ማዘጋጀትና እነርሱን መደጋገም ስንዳንዶች ህመም ሊለማቸው እንደሚደርጉት “ጸሎት” መጽሐፍቶችን መተሻሻት በራስጌ ላይ ማንጠልጠል በስንገት ላይ ማነገት አይደለም ።

ጌታችን ሲላሉ ክርስቶስ ደህን የፈረሳውያን (የአህዛብ) ጸሎት ለ - ሥርዓት “አህዛብም በመናገራቸው ብዛት እንዲሰሙ ይመሰላቸዋልና ስትጸወዱ እንደ እነርሱ በክንቱ ስትደገሙ ስለዚህ ስትምሰሷቸው” በማለት ተቃውሟል /ማቴ 6:17-8/።

ስለዚህ ጸሎት ሰዎች በደረሱልን የ“ፀሎት” ድርሰት መጽሐፍ ወይም የሌሎችን ጸሎት በመደገም መፀሐይ ሳይሆን እንደ ጌታችን ሲላሉ ክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር በመቅረብ የወጣችንን ፀሎት በእውነትና በመንፈስ ከሕክብርት ጋር በማቅረብ ነው /ማቴ 26:39-44፤ ዮሐ 17:1-26/።

5. የእነጋገር ሰዓዊ እውነት ለሰላሳቸውና ለሰደደሩ ሰላሳ

ደህን ርዕስ ለማብራራት የራሱ ንዑስ ርዕሶችን ማንሳቱ ተገቢ ነው።

5.1. ከእግዚአብሔር ፈጣሪ ደዕቅ ማርያምን ለሰላሳቸውና እኩል ለሰደደሩ

“ሁሉም ወደ ስምሳኩ ወደ እግዚአብሔር ስንጋጦ ሲለምን በስዊን ጊዜ መንፈሳዊ ቅንዓትን ቀንቶ ገለጻቸው በድንጋሴ ሥጋ በድንጋሴ ነፍስ ወደ ጸናች ስምሳክን ወደ ወሰደች ወደ ክብርት እመቤታችን ማርያም ስምን እርዳታ ስትሹም እርሱዋ ከቅዱሳን ሁሉ ድንቅ ድንቅ ተስምራትን የምታደርግ ፈጥና የምታደርስ ዕመናን የምትለማ

ናትና ስላችሁ። በዚያችም ጊዜ ተስምራትን ወደ ምታደርግ በድንጋሴ ሰጋ በድንጋሴ ነፍስ ወደ ጸናች ወደ ክብርት እመቤታችን ማርያም ለመት ... የሃገሪም ሰዎች እመቤታችንን ስመሰገኑ።”⁸²

“እግዚአብሔር ሲመሰገን ገማላ መጣ ለሰማርያም ገን ምስጋና ሽልማት ይሆናል ቀሲስ እንደርያሰም የማርያምን ቅዱሴ ዘመት ይቀድሳል ከእርሷም በቀር ሌላ ቅዱሴ ስያሜትም ነበር ... ለእስቀዳሱ ጦርነት ሁልጊዜ ከስንድ ቅዱሴ በቀር ስምን ለእግዚአብሔር ስትቀድሰም ብሎ ተቆጥሮ እንዲቀድሰ ሲከሰከሰው ማርያም ተገልጦ የእነን ቅዱሴ ሰቀደሰ ለገልጋዊን ያወገዝከው ለምንድ ነው? ... በክፉ ለሚሟት እንደትሞት በእውነት እነገርሃለሁ ስላችሁ ለእስቀዳሱም ከዛሬ ጀምሮ ከእመቤታችን ቅዱሴ በቀር ሌላ ቅዱሴ ስትቀድሰ ስለሙ።”⁸³

ከላይ ያየነው ሁሉ ለሰማርያም የሚናገሩት ስዋዕድ መጻሕፍት ከእግዚአብሔር ደዕቅ ማርያምን የሚያስበልጡና እርሷን ለሰማምሰክ የሚያሳዩ የጠቀሰናቸው ጥቂት ስለጠያፊ ክፍሎች ሊሆኑ ከዚህ በታች ደግሞ ከእግዚአብሔር ጋር ባወተናነሰ መዕከ ስትመሰክና ስትመሰገን የሚያሳዩ ጥቂት ክፍሎችን በመገረም እስኪ እንመዕከት፡-

“ለሐብ ምስጋና ይገባል፤ ለመዕድ ምስጋና ይገባል፤ ለመንፈስ ቅዱስም ምስጋና ይገባል፤ ለምሳክን ለመለደች ለእመቤታችን ለድንጋሴ ማርያም ምስጋና ይገባል”

“ለሐብ ለመዕድ ለመንፈስ ቅዱስም ምስጋና ይገባም ለመለደችም ለድንጋሴ ማርያም ምስጋና ይገባል”⁸⁴

ይህም ማለት ከሐብ ከመዕድ ከመንፈስ ቅዱስ ጋር እኩል ምስጋና የምትቀበል የሥላሴ 4ኛ ስካል ሆነች ማለት ነው። ከዚህም የክፉ ማርያም እንደ ስምሳክ እግዚአብሔር ደግሞ ከእርሷ ዝቅ ብሎ እንደመማሰዳዋ ሆኖም የቀረበበትን መጽሐፍ እስኪ እንታዘብ ፡-

“ዘጠኝ ወር የተሸከምሽው ከሃሲ በሚሆን ከጡትሽ ወተቱን ባጠባሸውም ወደሽም በለው ወደ ላይ ቸርነቱና ደቅርታው በበዛ በሰባቱ...በእግዚአብሔርም እማጽንሻለሁ እማዕድሻለሁ እስምንሻለሁ”⁸⁵

82. ዩሴፓስ.ተ.ደ/ክ ፡ መጽሐፈ ገብረ ህማማት ፡ በረቡዕ በ1 ሁዓት በነገህ የሚነክብ ፡ 78 394 ፡ ቁጥር 1-13 ትንሳዔ ዘገባሌ ማተሚያ ሴት ፡ ለዲሴ ስበባ ፡ 1996 ዓ.ም.።
83. ዩሴፓስ.ተ.ደ/ክ ፡ መጽሐፈ ገብረ ህማማት ፡ በሐሙስ በመኖዕት 811 ሁዓት የሚነበብ ፡ 78 587-588 ፡ ቁጥር 1:10 ፡ ትንሳዔ ዘገባሌ ማተሚያ ሴት ፡ ለዲሴ ስበባ 1996 ዓ.ም.።
84. ተስፋ ገብረስላሴ ፡ ውዳሴ ማርያም ምስጋና መዕከዓ ማርያም ለሰማርያ ፡ የበጠተር ስሎት 78 8 1986 ዓ.ም.።
85. ዩሴፓስ.ተ.ደ/ክ ፡ ተስምረ ማርያም ገእዝና ለማርያ ፡ 3ኛ እትም ምእራፍ 102:7 ፡ 78 170 ፡ ትንሳዔ ዘገባሌ ማተሚያ ሴት ፡ ለዲሴ ስበባ ፡ 1989 ዓ.ም.።

ደሳለ። ስለዚህ እነዚህ የመሳሰሉትን ከመቆጠር ቅዱስ ውጪ አዋጅ መጻፈትን ይዞ እንደሚታወቅ ለመጻፍ ማለት ራስን ማታሰብ ነው። እንዲያውምም ግን 'እነዚህን ዘንድ በማን መሳሳት ይሳል ቅዱስ' /ኢሳ 40:25/ ደግሞም 'እንደ እኔ ያለ ማን ነው ይነሳና ይጠራ ይናገርም' ደሳል እንዲያውም /ኢሳ 44:7/።

5.2. ከምስጋና ሥርዓት የመጡና አጸደፈ ታላት ስለሆኑ

በተለይ የሰውነት አካላትን እየዘረዘረ የሚያስመሰግነው ዓለ ብዙ ስርዒ ገጥሞ መልክን አስታ ኪዳነ ወልድ ክፍለ መልክን ክራሲ ጸጉር እስከ እገር ጥራ የሚቆጥር መቆጠር ነው ብለውታል።⁸⁶ የሚገርመው የሰውነት አካል የሌላው እንኳ መልክዕ ከተጻፈላቸው ውስጥ መልክዕ መሰቀል (ሰእንደቱ)፣ መልክዕ ሰንበት (ሰቀት)፣ መልክዕ ስንቀጽ ብርሃን (ለመቆጠር ሰም)፣ መልክዕ ሰዕል (ሰሰሰ)፣ መልክዕ ቀሰቋም (ሰቦታ) ይጠቀሳሉ። ሌላው ደግሞ ማንም ሲቀርበው በማይቻል ብርሃን ውስጥ ለሚኖረው መልክዕ እና ገዢ የሌለው መንፈስ ሲሆነው ለእንዲያውም እንኳ በሰው አካል (ብልቶች) እየቆጠረ ባለ ብዙ ስርዒ ገጥሞ መልክ ተዘጋጅቶታል። ለመሳሰሉትም ቅዱሳን ሰተዓሉ ሰዎችም በኢትዮጵያ ነገሰው ሰነበረ አጸዎችም ሁሉ 'መልክዕ' ስላቸው። ይህ 'መልክዕ' የተባለው የሰነበረው ስድስት መዳረ የተጀመረው ፕሮፈሰር ጋይሌ በ17ኛው ክፍለ ዘመን ረገዝ በተባለ እንግሊዝኛ ደራሲ እንደሆነ ሲናገር አለማየሁ ሞገስ የተባለው ደራሲ ደግሞ በ14ኛው ክፍለ ዘመን በአዲስ ዘርዓ ያዕቆብ ዘመነ መንግሥት ነው ደሳለ። ሌላው ዘገነቱ ያዕታወቀው በደርሰን የተባለ ፀሐፊ ደግሞ በ17ኛ ክፍለ ዘመን ባዕታወቀ የዚህ አቀንታኝ ነው ደሳለ። ሁሉም በጅማረውና በጅማረው ዘመን ባይሰማውም የቤተክርስቲያኒቷ ጅማረ ሳይ ያልነበረ ስለሆነ ያሳስተማረት ገዢ አመጣኝ እንደሆነ ይሰማማሉ።

መነሻ ሀሳባችን ስለማርያም ነውና በ'መልክዕ' ይዘት ማርያም የምትመለከበትን ከ«ጸሎት መቆጠር» አንዱ የሆነውን 'መልክዕ ማርያምን' እንመልከት።

‘እመቤተ ማርያም ሆይ ከቀን ወደ ቀን ጥቂት በጥቂት እያሉ ለሚያድጉ በእጅክ ጣቶች ሚና ለበቀሉ ጥፍርቶች ሰላምታ ይገባላቸዋል’ (ለአጽፋረ አዲስ)

‘እንደአጥቢያ ኮከብ ለሚያበረ ስድስት ሰላምታ ይገባል’ (ለአዲስ ደንብ)

‘መልካም መዓዛ ያለው የሽቶ መፍሰቂያ ለሚሆኑ ስድስት ሰላምታ ይገባል’ (ለአጽፋረ)

86. ስለታ ኪዳነ ወልድ ክፍለ ፡ መቆጠር ሰዋሰው ወገን ወመዝገብ ታላት ሐዲስ ፡ መልክዕ ፡ ገጽ 566 ፡ ስርዒቱከ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1948 ።

‘ቀደሙን የጽጌረዳ ስለዓ ለሚመሰሉ ስድስት ሰላምታ ይገባል’ (ለአጽፋረ)

‘ከወይን ለሚጥሙ ታላት ለሚፈጠሩት ፓርሮክ ሰላምታ ይገባል’ (ለገርዳክ)

‘እድሩ ጉድፍ ለሰበባቸው ሁለቱ ወታደራት ሰላምታ ይገባል’ (ለአጥባቅክ)

‘የንጽፍን የጦርነት አሸንፎታብ ለእንደረገገው ስንጉሽ ሰላምታ ይገባል’ (ለገረክ)

‘ዓለ ብዙ ብዙዓት ለሆነው ሆይ ሰላምታ ይገባል’ (ለክሮሥክ)

‘ለሁለቱ ኩሳሊቶች ሰላም እሳለሁ’ (ለክሮሥክ)

‘ብእሳት ሃዘን ሰተቃጠለው ስንጅት ሰላምታ ይገባል’ (ለአማራትክ)

‘ለሙስጥሽ እቃዎች ሁሉ ሰላምታ ይገባል’ (ለገረክ ውስጥ)

‘እቀማመጡ እንደ ብር ጉትቻ ለመሰሰው ስንብርት ሰላምታ ይገባል’ (ለሕንብርትክ)

‘ለሚህፀን ሰላምታ ይገባል’ (ለማሳፀንክ)

‘ለጉቱም ድንገልና ሰላምታ ይገባል’ (ለድንገልናክ)

‘ለአገር ሰላምታ ይገባል በመንገድ ሳይ ድጥ አያደጠውምና’ (ለሰነናክ)

‘ብዙ መከራን ሳገኛችሁ ሚማዎች ሰላምታ ይገባል’ (ለመከረክ)

‘የአገር ጥፍርቶች ሰላምታ ይገባል’ (ለአጽፋረ አዲስ)

‘በኢየሩሳሌም ስውራጃ ሰምትገኘው መካነ መቃብርክ’ ሰላምታ ይገባል (ለመቃብርክ)

ይህ ለአገረኛ፣ ለገርኛ፣ ለጠቅኛ፣ ለሸንጉኛ፣ ለሆድኛ፣ ለኩሳሊትኛ፣ ለአንጀትኛ፣ ለእንብርትኛ፣ ለሚህፀንኛ፣ ለድንገልናኛ፣ ለተረከክኛ፣ ለሚማዎችኛ፣ ለአገር ጥፍርኛ፣ ለመቃብርኛ የሚሰው መልክዕ በየዕለቱ በገልጻ በጋራ በመከፋፈል በቤተክርስቲያን ደረጃም በቃልም በመቆጠርም ይደገማል።

እንገዲህ ይህ አይነት ምስጋና እንኳን ለማርያም ስክርለቱ እንኳ ቢሆን መቆጠር ቅዱሳዊ አይደለም። ሁሉም ከዚህ ዓለም ወደ እዚያኛው ስለም በነፍሳቸው የተሻገሩ ሰዎች በመዋዕለ ስጋዊ ዘመናቸው በልጅነት እድሜ ዕውቀት ወደ ጉልምሰና ዕድሜ እና እውቀት ሲያድጉ ሲበርዳቸውና ሲሞቃቸው፣ ሲያዝኑና ሲደሰቱ፣ ጥፍራቸውና ፀጉራቸው ሲያድጉና ሲያጥር፣ ስሙነታቸው ሲቅሸሸና ሲታጠብ እንደነበረው ሁሉ በሰማይ እንደዚያ እናውቃቸውም። ሰማይ ሌላ ሰርዓት ነውና።

ስለዚህ ድንገል ማርያም በአጸደ ነፍሰ በሳይ ዓለቶች ስርፈ እንደ ምድራዊ ስጋ አካል ጥፍረ እስት ዕለት አያድገም፤ ጡቶቿ ወተት አያፈጠሩም፤ አንጀቶቿም በሃዘን

አደቃጠሉም፤ ተረባሪዎችም ደግሞ አያደግቡም፤ እገርቸውም ሚማ የላቸውም። የሰማያዊ አካል ከብር ልዩ ነው፤ የምድራዊ አካል ከብር ልዩ ነው፤ /1ቀር 15:40/። ስለሆነም መልክዓ ማርያምና ተመሳሳይ መጻፊናት በአዕምሮ የማይመች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ አፀያረ ስነ ጽሑፍ እንዲጽሉት አደደለም።

5.3 እርግጥን በሚያዘንቡ

ወደ ማርያም የሚቀርቡ ጽሑፎች ከእግዚአብሔር መንገድ ውጭ ከመሆናቸው በተጨማሪ አላዛኝና አስገራሚም እርግጥን ናቸው። ስምሳሌ ያከሰ፡-

‘ድንገል ሆይ የልደኝን በረከት በእኔ ላይ አዘንቢ የሚዳረገኝ
የሚቃወሙኝን ሰው ሕፋን ስጉሜው እንደበቱን ዲዳ አድርገ
ጉርፎውን ዝጊ ጆሮውን አደንቀሪ ኃይሉንም አዳከሚ በልደኝ
መስኮታዊ ሰደፍ እንገቱን ቅርጠሽ ማይ በላየ የሚያንዣብጠውን
የጠላት ዲያብሎስን ከንፍ ሰበረ አሜን።’/እስመክብርት ስርክ 3/

ይህ ‘እስመ ክብርት’ የሚባለው መጽሐፍ በሙሉ እርግጥን የሚያጠርድ የ‘ጽሑት’ አይነት ነው። እንዳንደ ምእመናን ሁልጊዜ ጠዋት ጠዋት ሲነጋ ደደገውታል። ሕንጻንጾችም ሰጠላት ዋነኛ መፍትሔ አድርገው ትግረውት ይመኩበታልም።

በዚህ በተጠቀሰው ስርክ ላይ ድንገል ማርያም የበረከት ሕዝናቢ ሆናለች። መጽሐፍ ቅዱስ ገን ‘የተወደዳችሁ ወንድሞች ሆይ ሕትሳቱ በገ ስጦታ ሁሉ ፍጹምም በረከት ሁሉ ከላይ ናቸው። ወስደውም በእርሱ ዘንድ ከሌላ በመዞርም የተደረገ ጥላ በእርሱ ዘንድ ከሌላ ከብርሃናት አባት ይወርዳሉ’ ይላል/ዮሐ 1:17/ ። ስለሆነም በገ ስጦታ ፍጹምም የሆነ በረከት ከእግዚአብሔር ዘንድ እንዲከማርያም ዘንድ ወደም በማርያም በኩል አደደለምና ደሂ ገልጽ ስህተት ነው።

ለላው ‘የሚዳረገኝ የሚቃወሙኝን ሰው’ ተብሎ ሕፋ እንዲሉገም፤ እንደበቱ ዲዳ እንዲሆን፤ ጉርፎው እንዲዘጋ፤ ጆሮው እንዲደነቀር፤ ኃይሉም እንዲዳከም፤ እንገቱ እንዲቀረጥ መጸበየ የትኛው መንፈስ ሆኖልን ደሆን? የእግዚአብሔር ሰው ገን ቃሉ እንደሚል ‘ጠላትቻችሁን ውደዱ የሚረገማችሁን መርቁ ስሚጠላችሁም መልካም አድርጉ’ በማለት በብሉይ ላይሆን በሐዲስ ኪዳን ፍቅር ይመራል /ማቴ 5:44-45/። ደግሞም ‘ጠላትህን ገን ቢረብ ሐብላው ቢጠማ አጠማው ደህን በማድረግህ በራሱ ላይ የአባት ፍም ትከምራለህና፤ ከፋውን በመልካም አሸንፍ እንዲ በከፋ አትሸነፍ’ ይላል /ሮሜ 12:20-21/።

ይሄው ረጋሚው እስመክብርት መጽሐፍ ደቀጥልና ‘ድንገል ሆይ ተስምረዋል ኃይልን ማድረግ የሚችልን የዓለም ንግስት ሕንጅ ነሽና ሲያጠፋኝ የሚያለረውን ጠላት አማድረሽ ከጥፋት ገደል ማደው። ተከታትሎ አድና ሲያጠፋኝ የሚፈልገውን ጠላት ፈጥነሽ ደርሶሽ ሕይወትን ለሳውረው እዲን ሽባ አድርገው እገራንም አላጥረው’/እስመ ክብርት ስርክ 5 / ደላል። ደግሞም ‘በዚህ ሕግም የሚጠላኝን የሚቃወሙኝን ሰው ከምድር ላይ ነቅሶሽ ማደልኝ’/እስመ ክብርት ስርክ 9/ ይላል።

ለላው መጽሐፍ ደግሞ ‘ማረሃም የተባልሽ የተመረጥሽ እመቤቱ ድንገል ማርያም ሆይ ሕንጅን ደግሞ በጠላት ሕንገት የብረት ዛንዲር እገቢባቸው የመስከታቸውን ደምዳሜ አክብረው ደንቅርም አድርገው እርሳቸውንም በቀር በቅርሚት በእግር ብረት እስረዎቻቸው በእግራቸው ወጥመድ በከንፈራቸውም ልጋም በሕፃንሚቸው ጉንፋን ሳኪባቸው ለሂደባቸው ውዳሳፈቀዱበት መንገድ መልሻቸው በልቦናቸውም ፍርሃትን መንቀጥቀጥን አላደረገባቸው መሸበርንና መንቀጥቀጥን ጨምረባቸው እንደሌላች ይሁኑ። ከጽኑ ነፋስ ኃይል የተነሳ ዛፍ ሲንቀሳቀስ ቅጠሉ እንዲረገፍ እንዲበተን እንዲሁ ይሁኑ በርሃብ በትነፈር እህልን በማጣት ቅስፈዎቻቸው በሚዳ ሰደፍ ልጆቻቸውን ያጥፋቸው በቢታቸውም ውስጥ ፍርሃት ያሰጧቸው ናቸው። እሳት በረድ ረሀብ ትነፈር ደፍዳቸው ደህ ሁሉ የእግዚአብሔር የምሕቱ ይዋ በጠላት ላይ ደውረደ አድል ፈንታቸው ይዋ ትርታቸው ይሁን።’

እንገዲህ ደህ አይነት ጽሑፍ ከርስትስና ሐዋርያቱ ስንዳየቻቸው እንኳ ‘አባት ሆይ የሚያደርጉትን አዎጥቶምና ደቅር በላቸው’ ብለው ከጸለዩት ጋር ይዳረራል። ስለሆነም ደህ አይነት ጽሑፍ የበልጋም ትምህርት /የሰደሚን ትምህርት/ እንዲ የክርስቲስ ትምህርትና ፀሎት አደደለም /ዘኁ 22:17፣ ራሳ 2:14/።

በአንድ ወቅት ደህን መጽሐፍ በእኔ ቅጥረ ቤተክርስቲያን ውስጥ ቀመው ዘፀትር የሚጸልዩትን (የሚደገሙትን) አንድ ስባት የሚጸልዩበትን መጽሐፍ ስለ ምን እንደሚያወራ ስለተውሰውታልን? ስልኳቸውና መጽሐፍ ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ያሰውን ከፍተኛ ቅዋሚ ስማስረዳት እየሞከርኩ ላለ ‘ደህ እርግጥን ሰለው አደደለም ለጠላታችን ሰለደሚን እንዲ’ ስሉኝ። እኔም ሰለደሚንም ቢሆን እንኳ እርሱ መንፈስ ስለሆነ የሚሰገም አፍ፤ ዲዳ የሚሆን አንደበት፤ የሚዘጋ ጉርፍ፤ የሚደነቀር ጆር፤ የሚቀረጥ አንገት፤ የሚሰበር ከንፍ

የሱቅም መድኃኒቶችን ሲየሱስ ክርስቶስ እርኩሳንን መናፍቅት ከሰዎች ሲያመጣ “ውጡ!” ብሎ ከመገሰጽና ከማስመጣት በስተቀር /ማር 1:25-27/ ዲዳ ሁኑ! ተቀረጡ! ተሰበረ! ተዘገ! ስላሳቸውም፡ ደቀመዛሙርቱም ቢሆኑ “ስጋንንትን ስጡ-ባላቸው መሰረት በእየሱስ ስም ስለመጡ እንዲ /ማቴ 10:8/ ቀረርጧቸው፡ ሰባብሯቸው፡ ስደንቁሯቸው፡ ዲዳ ስደርጋቸው ስላሳቸውም፡፡ እነርሱም እርግማንና ሌላ ቃሳትን ስወተጠቀሙም ፡፡ ምክንያቱም ስጋንንት መንፈስ እንዲ ስጋውያን ስካላት የላቸውምና ነው / ሐዋ 16:16-18፣ ሱቃ 10:17/ ስወካቸው፡፡ ንግግራንም ቀጥሎ ነገር ገን መጽሐፉ ከላይ በገደጽ “ሰው” ነውና የሚለው ሰውን እንዲ ሰስስጋንንት እንኳ ስይደሰም በማለት ብዙ ከተወያየን በኋላ ወዲያው “ሰሰውስ ቢሆን ወንጌል ብትበደሰን ሕረት ትከለኛስት ገፍሶሙ ለእስደገፋሱኒ - ሰሚገፋን ገፋቸው ይላል” በማለት የሕረትን /ያረጀ ኪዳን/ ስምጥተው የአዲስ ኪዳንን የፍቅር ህግ መተዋቸውን ሲያስረዱን ስዘኝ ተሰየቡ፡፡ ጌታ በነገር ሁሉ ማስተዋወን ይስጠን /2ጢሞ 2:7/፡፡

5.4 የማይታወቁና የማይተረጎሙ ቋንቋዎች ስለሚቀሳቅሱ

በቤተክርስቲያናችን ባሉ ድርሳናት ገደባት በተስምራትና በመወከድ እንዲሁም በጽሑፍ መጻፈርት፣ በሰጥ በርካታ የማይታወቁ ቋንቋዎችና ሙስብሐብ የአባባና የዘንጾ የማይታወቁ የእንስሳትና የሐረጎች ስእሎች ታጥቀዋል። እነዚህ ቋንቋዎች በሰብዛዊና በየትኛውም ስለም የቋንቋ ሃረጎችና መዝገበ ቃላት ሙስጥ የሌሉ ሰማንያብ የሚያስትገረ በቀደና በጥቁር ቀለማት የተጻፉ እንዲሁም ከስሙደ ነገስት፣ ከመድርጎ ጸርጌ፣ ከሐተታ መናፍስት ...ወዘተ ከሚባሉ ሕደገኛ የጥንቅባ መጻፈርት ቋንቋና ስእል ጋር የሚመሳሰሉ ናቸው። ስለደንጋጭ ስእላትና ሙስብሐብ ሐረጎችን በዚህ መጽሐፍ ሰማስቀመጥ በብዙ ታገደን። ነገር ግን በአጥጋቢ ሁኔታ ሲታይ ስባወቻለ ጽሁፉን ብቻ ሰማስቀመጥ ሞክረናል።

በጎንገረ ማርያም መጽሐፍ ውስጥ “አመቢታችን እንዲሕትነ ማርያም ዮሳጢር፣ አድማሽ፣ ደቱር፣ ስዶናዊርስ፣ ከረሰቅሰረዳ፣ ብላ ህቡዕ ሸማት (ስም) ብትደገምባችው መረት ተከፍተ ሞጣችው። ከነሥጋቸው ሊሾህ መረዳ።”

በግብርና ሚኒስቴር ውስጥ ደገሞ ‘ኢዶአው ኢዶአው ኢዶአው ኢዶአው ኢዶአው
ኢዶአው ኢዶአው፣ ሂዳአው ሂዳአው ሂዳአው ሂዳአው ሂዳአው ሂዳአው ሂዳአው፣ የዳአው
የዳአው የዳአው የዳአው የዳአው የዳአው፣ ትርፍአው ትርፍአው ትርፍአው

ኩርናኤ ኩርናኤ ኩርናኤ ኩርናኤ ሂርናኤ ሂርናኤ ሂርናኤ ሂርናኤ
ሂርናኤ ሂርናኤ ሂርናኤ፡ ስሚስ ስሚስ ስሚስ ስሚስ ስሚስ ስሚስ
ስሚስ፣ ዲህደክን፣ አበጊኮሶ፣ ህዳዲመታር፣ ዳዋለሚጢ፣ ንዓልካስር፣ ሂብረት፣ ድዋስ፣
ድዓዳ፣ ቦራ፣ ዲ፣ ኒ፣ ሰውሳ፣ ዲ፣ ካጣ፣ ኒ፣ ዋዳ፣ቦራ፣ቦራ፣ ድዓዳ፣ ሱሁዲ ... ዋሉ
፣ቀድሳድ፣ ቂ፣ ቂ፣ ቢ፣ ዪ፣ ቀ፣ ኢ፣ ቅውንዎኤ፣ ሂኪዐ፣ ጩድናኤ፣
ጩድናኪኤ፣ቋንከነሰናኤ ፣ ንኩናኤ፡»⁴⁹

“በጊዜው” የተባለውን ስላኛው የሚርድም መጽሐፍ የእነዚህ ህቡዕ ስለማትች
ጋር የሚስማማ ተንታኞች ስሱት / በጊዜው ገጽ 11/

የእነዚህን ቋንቋዎችና ሬዲዮት ትርጉማቸውን የመጽሐፍት መተርጎማን ስባት ሲጠየቁ የሚሰጡት የተሰጠደው ምሳሌ 'ህቡዕ ስለማትች (ስዋች) ስለሆኑ ስደተረገሙም፡ ትርጉማቸውም ስደተሙትም' ይላሉ። ነገር ግን እነዚህ ከሳይ ያዩናቸው የማይተረጎሙ ቋንቋዎች 'ስሙደ ነገሶት ጩካፈ ከዋክብት' በ1953 ዓ.ም ታትሞ በስሙር ስገዳገሎት ሳይ ከሚሙሰው ስደገኛ የፕንቀሳ መጽሐፍ ጋር ይመሳሰላል።

“ሃሃሃኢ፡ ሸፎናኢ፡ ሲዕኢ፡ ባባኢ፡ ሸሞኢ፡ ሞኢ፡ ሓሓኢ፡
ሐረዋኢ፡ ማማኢ፡ ማማጮ፡ ኑዳኢ፡ ማማኢ፡ ረረረኢ፡ ረጮኢ፡ ገዳኢ
፡ ቃቃኢ፡ ቅባኢ፡ ቀሩኢ ... ፓፓፓኢ፡ ቂቂቂቂቂኢ፡ ኮኮኮኮኮኢ
፡ ገገገገገገኢ፡ ሆሆኑኑጎጎኢ ፡ ጎጎረቀኢ፡ ካኢ፡ ሸፎናኢ”።

ለሰዚህ የግርድም የጽሑፍ መጻፈርት ናችው ብሎ መቀበል በራሱ ሳይ
እርግጠንን ማውረድና ለጋንትን መጥራት ነው ።

5.5 ሐሰት በማዳኘቱ ስብሆን

የማርያም ሙያፊኔት ለብዛዛቹ አንደኛ “ቴዲሲ ማርያም” “ቴዲሲ ማርያም” የሙወሰቡት የእግዚአብሔር ቃል ሙስደሙ ወደ ማርያም የማጠጋጋት ባህሪ ስላቸው። ስለላ ሙወኩ ደግሞ በጸሎት ሙያፊኔት ሙስጥ የተጋነኑና ስላረፈ ሐሳት ይገኛቸዋል። የእግዚአብሔር ቃል እውነትን በአጅጉ ይቃረኑ ስምሳሌ “ሙጽሐፊ ስርጋና”²¹ የተባለው

“አዳም ከወላጅ ጋር ያመለከትነው” / ሥነሐረፍ 12 ክፍል 8፡፱ፕሮ 6/

‘ናህ ከወላጅ ጋር ያመስገንኻል’ / ያወረረ 12 ከራሳ 8 ቀጥሮ 9/

*አብርሃም ከሳራ ጋር ያመለከትነው/ ምዕራፍ 12:ከፍል 8 ቀጥሮ 10/
 *ደስሐቅ ከርብቃ ጋር ያመለከትነው/ምዕራፍ 12 ከፍል 8 ቀጥሮ 11/
 *ዕብራዊው ያዕቆብም ከወደ ከይሁዳ ጋር ያመለከትነው/ምዕራፍ 12 ከፍል 8 ቀጥሮ 14/
 *ሙሴ ከአስራኤል ልጆች ሁሉ ጋር ያመለከትነው/ምዕራፍ 12 ከፍል 8 ቀጥሮ 20 /
 *ዳዊት ከመዘምራን ጋር ያመለከትነው /ምዕራፍ 12 ከፍል 8 ቀጥሮ 23 /
 *ማህበረ መሳዕኮች ያመለከትነው / ምዕራፍ 12 ከፍል 8 ቀጥሮ 26 /
 *ማህበረ ነብያት ሁሉም ያመለከትነው/ምዕራፍ 12 ከፍል 8 ቀጥሮ 27 /

እነዚህ የተጠቀሱ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ሲሆኑ ክፍሎችን ወደ መጽሐፍ ቅዱስ ሂደን በጥሞና ብናነባቸው የሚነገሩን :- አዳም ከወደቅ ጋር እገዚአብሔርን እንዲማርያምን አሳመለከነው፡ በጥራሽም አያውቃትም /ዘፍ 4:3፣ ዘፍ 5:1-5፡፡ናህ ከወደቅ ጋር /ዘፍ 6:9፣ ዘፍ 8:20-22፣ ዕብ 11:7/ አብርሃም ከሣራ ጋር /ዘፍ 28:8፣ ዘፍ 21:1፣ ዕብ 11:8:19/ ደስሐቅ ከርብቃ ጋር /ዘፍ 27:27፣ ያዕቆብም /ዘፍ 28:18-22፣ ዕብ 11:20፣ ሙሴ ከአስራኤላውያን ጋር /ዘፍ 15:1-26፣ ዕብ 11:23-28፣ ዳዊትም /2ኛው 6:12-23፣ መዝ 8:1-9/ ማህበረ መሳክትም /ኢሳ 6:3፣ ራሳ 4:7-11/ የሐዋርያት ማህበርም /ሐዋ 2:46-47፣ ሐዋ 16:25፣ ሁሉም በገገዳ እገዚአብሔርን ብቻ እንዳከበሩ እንዲማርያምን ያመለከትበት እንዳትም ቃል የለም፡፡

ስለሆነም 'ማርያምን ያመለከትናል' ማለት የተሳሳተ ሀሳብና የነብያትን የመሳክትንና የሐዋርያትን ስም ማጥረትና የተባረከ ስእገዚአብሔር የቀረበውን ምስጋናቸውን ወደራስ ሃሳብና መሻት ለመጠምዘዝ የተደረገ ከንቱ የባእድ ስምዕኑ መከራ ነው፡፡

ሌላው ሀሳብ የታወቀበት መጽሐፍ ደግሞ 'መጽሐፈ ሰዓታት' የተባለው መጽሐፍ ሲሆን 'ኪረቢል አፍራስ ፈማ ወሰራፈል ዘራማ ከሱሳነ ሞገስ ወገርማ ደብብሐኪ ማርያም በሃዋዝ ዚማ - ገርማንና ሞገስን የተቀዳጁ የፈማ ፈረሶች ኪረቢልና ራማዊው ሱራፈዳም ባማረ ዚማ ማርያም ሆይ እንኛ ያመለከትነው' ይላል፡፡ /መጽሐፈ ሰዓታት በኩሎው ዘኢሳ 1 ምህ 27/

በዚህ ክፍል ኪረቢልና ሱራፈል ማርያምን ባማረ ዚማ እንደሚያመለክት ይናገራል፡፡ በሰማይ ከኪረቢልና ከሱራፈል ምስጋና ትቀበላለች ብሎ ማለብ ከባድ ስህተት

91.ሐሳ ገዢዋገላ ዘጋለጫ፡ ለርጋናን የእመቤታችን ምስጋና፡ ተስፋ ገብረሰላሴ ማተሚያ ቤት ፡ አዲስ አበባ

1989 ዓ.ም ፡፡

ነው፡፡ በሰማይ የሚመለከት ሰዓታት ምስጋና የሚቀርብበት ፍጡር የለም፡፡ የመንግስተ ሰማያት ጌታ የምድርና የሰማይ ፈጣሪ እርሱ እንደ ጌታ ብቻውን እንደሚመለከት እንዲህ በሚል ቃል ተገልጾልናል 'መጽሐፈን ትመስድ ዘንድ ማህተሞችን ትፈታ ዘንድ ይገባሃል ታ ረደሃልና በደምህም ስእገዚአብሔር ከነገድ ሁሉ ከቋንቋ ሁሉ ከወገንም ሁሉ ከሐህባዝም ሁሉ ሰዎችን ሞጅተህ ስእምሳካችን መንግስትና ካህናት ይሁኑ ዘንድ አደረገሃቸው በምድርም ላይ ይነገሳሉ /ራሳ 5:9-11/ ፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስን ሱራፈልና ኪረቢል መሳሰሉ ክትም ሁሉ ያመለከትታል፡ አያቋርጡም፡ ስሌሳ ገን ጊዜ የሳቸውም /ራሳ 4:8፣ 7:9፣ 11:15፣ 12:10፣ 15:3፣ 19:1፡፡ ቅኔያቸውና ያማረ ዚማቸው 'ሰታረደው በገ' የሚል ብቻ ነው፡፡

እንዲሁም ይኸው መጽሐፈ ሰዓታት ተጨማሪ ሐሳብን ሲናገር :-

'ስመጽብሐዊ ማቴዎስ እንተ ረሰደኪዩ ወንጌላዊ - ሰቀራው ማቴዎስ ወንጌላዊ ያደረገሽው እንኛ ነሽ' ይላል/መጽሐፈ ሰዓታት ርገርገተ ህሊና ገጽ 132-133/ ፡፡

ነገር ገን ማቴዎስ ወደ ወንጌላዊነት እንዲት እንደመጣ ራሱ ስለራሱ ሲናገር 'ኢየሱስ ከዚያ አገር በመቅረሟ ተቀምጦ የነበረ ማቴዎስ የሚባል አንድ ሰው ለየና ተከተለኝ እለው፡ ተነስተም ተከተለው' /ማቴ 9:9/ ብሏል፡፡ ይህንንም የማቴዎስ ስጠራር ሁኔታ ወንጌላዊያን ሱቃስና ማርቅስ ጽፈውታል /ማር 2:14፣ ሱቃ 5:27/ እናም ማቴዎስም ወደ ወንጌላዊነት የጠራው ራሱ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ 'ተከተለኝ' በማለት ነው፡፡ ይህንን እውነት ከዶ ማርያም ወንጌላዊ አደረገቸው ማለት የመጽሐፉ አህተት ነው፡፡

ሌላው ደግሞ ይኸው መጽሐፍ 'አፍጣኒተ ረድኢት ማርያም በጊዜ ምንዳቢ ወስፀባ ስእይን እምቀራንባ እንቲ ውእቱ ረድኢተ ያዕቆብ በቤተ ሳባ - ከአይን ሸሩሸፍት ይልቅ በችግርና ምንም ረዳት በሌለበት ጊዜ ማርያም እርዳታን ታረገላለች በሳባ ቤት ሳባ ያዕቆብን የረዳሽው እንኛ ነሽ' /መጽሐፈ ሰዓታት ተፈሰሰ ማርያም ገጽ 247/፡፡

ይህ መጽሐፍ ከመጽሐፍ ቅዱስ ያወሳው ታሪክ በዘፍጥረት 29-31 ምዕራፍ ያዕቆብ በሳባ ቤት ያሳለፈውን አገልግሎት ነው፡፡ በርግጥ ያዕቆብ በሳባ ቤት አገልግሎት ሰጥቷል፡፡ ነገር ገን በወቅቱ የያዕቆብ ረዳት የነበረው እገዚአብሔር ብቻ እንደነበረ ከመጽሐፍ ቅዱስ መረዳት ይቻላል/ዘፍ 30:27፣ ዘፍ 31:3፣6፡፡ የወሰዳቸውንም የወደቅን ስም እገዚአብሔር ረዳትነት ጋር እያይዞ በኩራን 'ርቢል' /እገዚአብሔር መከራዊን አይቷልና / ተከታዩንም 'አምሉኑ' /እኔ እንደተጠሳሁ እገዚአብሔር ስለሰማ ይህን ደገመኝ/ ለስተኛውንም 'ይሁዳ'/እገዚአብሔርንም አመለከትኩ/ቀማይ ልጄንም ዳን /እገዚአብሔር ፈረደልኝ ቃሉንም ደግሞ ስማ ወንድ ልጄንም ስጠኝ/ እያስ ከሚሰቱ ስም አወጣጥ ጋር

ተስማምቶ ስይሟቸው /ዘፍ 29:31-35፤ ዘፍ 30:1-13፡፡ ስለዚህ ማርያም በዚህ ታሪክ ውስጥ እድልና ስራ እዳልነበራት እንዲያውም በደሰቀብና በማርያም መካከል ቢያንስ ቢያንስ የ2000 የዘመን ልዩነት በመኖሪ ማርያም «ደሰቀብን በሳባ ቤት ረዳሽው» ማለት መሳት አሲያም ቅጥፈት ፍይም ተረት ነው፡፡

ይሄው ጉዳዩ መጽሐፍ በመቀጠልም «ሙካሬ ስዕስቱ ስሊዮብ ስመ በቁስቱ ይደዊ - ሊዮብ በቁስል በታመመ ጊዜ ልመናውን የተቀበልሽው አንቺ ነሽ» ይላል፡፡ /መጽሐፈ ሰዓታት ተረስፊ ማርያም ዘ ሐም 78 158 /

ሊዮብ በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረ ሰው ሊሆን እንደሚችል የሊዮብን እምነት ስመገስጽ ስለወደደ በስይጣን እንዲፈተን ፈቀደ /ሊዮ 1:1-12፡፡ በዚህ ምክንያት ሊዮብ ከብዙ ፈተናና ክስውነቱ መታመም /ቁስል/ በኋላ በመሠረሻም እንደሚታወቅ ከቀድሞው ይልቅ እንደ ባረከው መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል /ሊዮ 32:14፡፡

ታዲያ እንደሚታወቅ ስፍ ስስፍ ፊት ስፊት ወርዶ እናገር የባረከውን ሊዮብን «አንቺ ነሽ» ማለት እንዳት ይቻላል? በሊዮብና በማርያም መካከል ከ2500 ዓመታት በላይ ርቀት እያሳቸው ማርያም ባልነበረችበት ዘመን ሊዮብ ወደ ማርያም ስመን ማርያምም ልመናውን ተቀበለች ማለቱ ህሊና ማጣት ነው፡፡

ሌላው ማህሉት ጽጌ የተባለው መጽሐፍ ደግሞ «ቅዱስ ጳጥርስ በ30 እስታቴር (በ30 ብር) በርተሱሚዎስን ስገብርና ሰራ ሸጠው» ይላል፡፡ በመቀጠልም «የጳጥርስ ጥላው የዳውሱስም ልብሱ ማርያም አንቺ ነሽ» ይላል፡፡ እንባቢ ሆይ እስቲ እስተውል፡፡ ሐዋርያው ጳጥርስ ሐዋርያው በርተሱሚዎስን እንደሸጠ ከዋት የተገኘ ወሪ ነው? ፡፡ በታሪክ ደረጃ ብንመለከት እንኳ ጳጥርስም በርተሱሚዎስም ስወንጌል ለገልግሉት ከመጠራታቸው በፊት በርማ ግዛት ስር የነበረ ተራ ስይሁዳውያን ነበሩ እንጂ ሰውን የሚሸጡ ገዢዎች እንኳ አልነበሩም፡፡ ታዲያ ሐዋርያው ጳጥርስ የወንጌል ዓደኛውን በርተሱሚዎስን ስገብርና ስራ በ30 ብር ሸጠ ማለትና የጳጥርስ ጥላው የዳውሱስም የልብሱ ዘርፍ በሸተኝትን ሲፈውስ ፈዋሹ እንደሚታወቅ ብቻ ሆኖ ተጽፎ እያሰ «ጥላና ልብሱ ማርያም ነበረች» ማለት ቢታችንን ጉድ እያሰኝትምን?/ሐዋ 5:15-16፤ 19:11-12/ ፡፡

ይህ በብዙ የሳተ መጽሐፍ በገእዝና በዚህ ሰህዝቡ ስለሚቀርብለት አብዛኛው ቋንቋውን ስለማያውቅ የሚባለውን ሳይለማና ሳያስተውል አሚን ብሎ ይሂዳል፡፡ ምናልባት

ጉዳዩን በጥሞና መረዳት ቢችልና ስማረም ቢሞክር ተህድሶ፤ መናፍቅ ወዘተ ተብሎ የጭገዘት ናዳው ይዘንብበታልና አብዛኛው ዝም ማለቱን የመረጠ ይመስላል፡፡

«ስሙም ሁሉ ባልንጀራውን ያታልሳል በእውነት ስይናገረም፤ ሐሰትም መናገርንም ምሳሳቸው ተምርሰል፤ ክፉንም ስማደረግ ይደክማሉ፤ ማደራደህ በሸንገላ መካከል ነው፤ ከሸንገላም የተነሣ እንን ያውቁን ዘንድ እንቢ ብለዋል ይላል እንደአብሐር» /ኤር 9:6፡፡

5.6. የማይሆን ተስፋን ስለሚሰጡ

«በሌሊት በህልም የሚያስደነገጡ በመዓልት በእሾክ መውጋት ቢሆን በእንቅፋት የሚመሰሉ፤ በእንጀራ ማሳነቅ ወይም በጭሃና በጠላት ትንታ የሚመሰሉ፤ በሰካር በቁጣ የሚመሰሉ፤ ልብን በመፋቅ በቃር የሚመሰሉ፤ በጥርስ በሽታ የሚመሰሉ፤ ስፍን በማምረር በራስ ምታትና በዓይን ሕመም የሚመሰሉ፤ በልብ ህመም ወይም በሆድ ቁርጠት የሚመሰሉ፤ በንዳድ በወባ በማንቀጥጥም ቢሆን የሚመሰሉ፤ በባህርና በየብስ በእንጨት በድንጋይ ቢሆን የሚመሰሉ፤ በእሳትና በዲን የሚመሰሉ፤ በፍቅርና በሰላም ወይም በጠብ ቢሆን የሚመሰሉ፤ በአራዊትና በእስኞር ጨከት በፀሐይ ሃረር ወይም በቁርና በእመዳይ በጭርጭ በንፋስ ንፁህውጽታ ጎይል ወይም በውሻ መንፈስ የሚመሰሉ፤ በእፋንት መንደርም ቢሆን በእሳት ማቃጠል የሚመሰሉ በሌሊት በጨለማ በቀን ብርሃንም የሚመሰሉ እነዚህ ሁሉ እይቀርቡም፡፡ ይህኛን መጽሐፈ ጸሎት በንጹህ ህሊና በቅን ልቦና የያዘ የቡዳ ስይን እያስፈራውም፡፡ ይህች መጽሐፍ በምትደገምበት ቦታ ሁሉ እህልን የሚሰልፉ ሰላቢዎች (ሚርተኞች) መድኃኒተኞች የሌሊትና የቀን የዳር ስራዊቶች የሚታዩትም የማይታዩትም በረዶ ኩብኩባ ስንበማም ቢሆን ሊቀርቡ እይቶችም በራ ሳምም ቢሆን ቢታመም ይህችን ጸሎት ቢደገሙላቸው ክፉ በሽታ ስይነካቸውም፡፡» /1ኛ ገላ7ኛ 78 20-23/

ይህ «ሰነ ገላ7ኛ» የተባለው የጸሎት መጽሐፍ ማርያም በገላ7ኛ በእየሱስ መቃብር ስፍራ ገብታ ስትጸልይ እየሱስ ክርስቶስ ከሳይ የተገሰጸውን የተሰፋ ቃል እንደቃል ኪዳን አደርገ እንደሰማት የሚናገር በመሆኑ በተስይ እናተቻችን ሲታመሙ ይህንን መጽሐፍ በየኮርጃቸውና ሊተኙ በራስገና በግርጌያቸው በመንተራስ ደግሞም ሊነቁ ስንገተቻ ቸው ሳይ በማለር በል ሲሳቸውም ባላቸው እህል ገተራዎቻቸው እንደ መድኃኒት እጽ በመደዝና በመድገም ተታሰው በቀሳሱ ሆስፒታል ሂዶ ታክሞ መዳን ሲችሉ ከገሃዳ እውነት ወጥተው ያሰቁትን ቤቱ ይቀጠረው፡፡

ነገር ግን ሰው የሆነ ሁሉ እንዲይታመም በሰውነቱ ሳይ የተደረገበት ልዩ ምልክት

በሰላሳው በሽታ ከንጽህና ጉድለት፣ ከእርጅና፣ ከአካባቢ አዋር ብክለት፣ ከተለያዩ ደባል ሱሶች፣ ከአጋንንትም ጥምር ሲመጣ ይችላል። ለሰዎችም በሽታ ከሚደሰኩትብን ነገሮች በመረቅ ራስን በመጠበቅ እንዲሁም ህክምናን በመውሰድ መዳን ይቻላል። በመጽሐፍ ቅዱስ ያሉ ስባቶች ታመው ያውቃሉ /2ቀሮ 12:7-10፣ ኢዮ 2:7፣ 1ጢሞ 5:23፣ ራሲ 2:27።/ነገር ግን ዳውሱስም ሆነ ሲዮብ እርረዲጡም ሆነ ጢሞቴዎስ በታመሙ ጊዜ ወደ እግዚአብሔር ጸሎቱ እንጂ ሰነ ገልገታን መጽሐፍ ይዘው በህይወታቸው ሳይ እልቀስዱም። የተባሰውንም የማርያምን ተስፋ እያውቁትምም፣ ስልዎቹትምም። ይልቁንም ጢሞቴዎስን ለሆድ ህመሙ መድኃኒት እንዲወሰድ መከረውታል / 1ኛ ጢሞ 5:23 /።

ከሐዋርያት ውስጥ ለንዱ ሱቃስ ባለመድኃኒት (ሐኪም) ነበርና በብዙ መልኩ በሞያው ሲያገኛቸው /ቀላ 4:14/ ክርስቶስ ደግሞ ባሉትማረው ትምህርት መለረት ለቀሰሰው ሳምራዊው ሰው ሰቁሰሱ መድኃኒት እንዳደረገለት እና እንደተፈወሰ ከመጽሐፍ ቅዱስ መማር ይቻላል /ሱቃ 10:29-37።/ አጋንንት እንኳ በሰው ህይወት ውስጥ ጣልቃ ገብተው በሽታን ማሰከትላቸው ትክክል ቢሆንም መፈወሻ መድኃኒቱ የዲያብሱስ ሰራ ለማፍረስ በተገለጠው በእግዚአብሔር ልጅ፣ ጉልበት ሁሉ በሚንበረከክለት በእዩሱስ ክርስቶስ ለም ተገዶ ይሰቃል /1ዮሐ 3:8፣ ራሲ 2:10፣ ሱቃ 10:17፣ ማር 16:17።/ ሰውየውም ይፈወሳል።

6. የልባችንን መሻት ለሰማይገልጡ

ጸሎት ወደ እግዚአብሔር የልባችን መሻት የምናቀርብበት እንደ መሆኑ መጠን ማንኛውም የጸሎት መጻሕፍት ትክክለኛ ቃላት ያላቸው ቢሆኑም እንኳ የልባችን ያክል ሲገልጡልን እይቶሉም። በሰው ልብ ብዙ ሃሳብ እስ /ምሳ 19:21።/ ይህን ሃሳብ ለእግዚአብሔር በጸሎት መንገድነት መግለጥ ያለብን በመንፈስ ቅዱስ ለማካኝነት /ሮሜ 8:26-27/ በእዩሱስ ክርስቶስ ለም ብቻ ነው /ዮሐ 16:24።/

ለምሳሌ በተለምዶ “ጸሎት እግዚአብሔርን ማርያም” ተብሎ የሚታወቀውን የማርያምን ጸሎት ከሱቃስ 1:46-55 ብናየው ማርያም እግዚአብሔር ስራሷ ታላቅ ነገር ለሳደረገለት የግል የምስጋና ጸሎት እቅረበቶ እንጂ የእኛን የግል ጸሎት እያቀረበችልን እልነበረም። በሌሎችም መጽሐፍ ውዳሴ ማርያም፣ መልክዓ ማርያም፣ ለንቀጽ ብርሃን፣ ይዋድስዋ መላእክት፣ አርጋናን፣ መልክዓ ኪዳን ምህረት፣ መልክዓ ሊዳም፣ መጽሐፈ ባርቶስ፣ ለነ ገልገታ ወዘተ የሚያወራት ለሰእኛ የግል ሁኔታ እይድሉም። ምናልባትም እኛ ለስሰራ፣ ለሰቢተሰቦቻችን፣ ለሰንገድ ትርፋችን፣ ለሰትምህርታችን ... ወዘተ ከሆነ የልባችን መሻት

እነዚህን መጻሕፍት እርባ ጊዜ ብናገባብማቸው በእንዳቸውም ውስጥ በበቂና በተሟላ ሁኔታ ልባችንን እይገልጡልንም። እንዲያውም የቀዩ ሰነ-ቃሶችና ስባባሶች ናቸው። ለሰዚህ በእውነትና በመንፈስ ሆነን “የምትወዱትን ሁሉ ለምኑ ይሆንላችሁማል” ያለውን ጌታ ለምትን የልባችንን ጩኸት በእዩሱስ ለም እናቅርብ /ዮሐ 15:7፣ ቀላ 3: 17።/

እንግዲህ ከላይ በተጠቀሱት ምክንያቶችና ቃሶች ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ተስማምተው እድራሻቸው ወደ ማርያም የሆኑ መጽሐፍት ሁሉ ለክርስትና ህይወት ተገቢነት የሌላቸው የእህዛብ ልማዶች ናቸው። በየጫካው ፣ በየዋሻው ፣ በየገደባ ገደቡ ተተ ሮጉመው ተገኙ እየተባሉ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጪ የጻፏቸውንም ብጥስማሽ የደረ ለጋንንታዊ መጻሕፍትን መከተል ከንቱ ድካም ከመሆኑ ውጭ ጋጢሽትም ነው።

እንግዲህ ውዳሴ /ራዕ 7:12፣ ራዕ 4:11/ ምስጋና /መዝ 150:1-6/ ሰገደት / ዘጸ 20:3-5፣ ማቴ 4:10/ መዝሙር /ኤፌ 5:19/ እንደተጻፈው ለእግዚአብሔር ብቻና ወደ እግዚአብሔር ብቻ በመንፈስ ሊሆን ይገባል። ለሚን !